Πράξεις Άποστόλων

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὧ¹ 1 Θεόφιλε, δυ ήρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἥς ἡμέρας, ἐντειλάμενος³ τοῖς ἀποστόλοις διὰ 2 πνεύματος άγίου οὓς ἐξελέξατο, 4 ἀνελήφθη: 5 οἷς καὶ 3 παρέστησεν έαυτὸν ζώντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δ ι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα όπτανόμενος⁸ αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς 4 ἀπὸ Τεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, $^{^{10}}$ ἀλλὰ περιμένειν $^{^{11}}$ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός, "Ην ἠκούσατέ μου: ὅτι 5 Ίωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ύμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε έν πνεύματι άγίω οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

https://biblicaltext.com

¹ δ, Oh! omega. ² Θεόφιλος, ου, ό, Theophilus. ³ ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁴ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁵ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁶ τεκμήριον, ου, τό, proof, sign. ⁻ τεσσαράκοντα, forty, 40. 8 ὁπτάνομαι, appear, am seen. ⁰ συναλίζομαι, assemble, gather together. ¹⁰ χωρίζω, separate, depart. ¹¹ περιμένω, wait for.

Οι μεν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, 6 Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Οὐχ 7 ύμῶν ἐστιν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οθς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῆ ἰδία ἐξουσία. Άλλὰ λήψεσθε δύναμιν, 8 ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐ ϕ ' ὑμᾶς: καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐν πάση τῆ Ἰουδαία καὶ Σαμαρεία, καὶ ἕως ἐσγάτου τῆς γῆς. 9 Καὶ ταῦτα εἰπών, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ύπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 Καὶ ώς ἀτενίζοντες 7 ήσαν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ίδοὺ ἄνδρες πορευομένου αὐτοῦ, παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι 8 λευκῆ, 9 οι καὶ εἶπον, 11 "Ανδρες Γαλιλαῖοι, 10 τί έστήκατε ἐμβλέποντες 11 εἰς τὸν οὐρανόν; Οὖτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθεὶς 12 ἀφ' ύμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον 13

¹ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ² ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ³ Σαμάρεια, ας, ἡ, Samaria. ⁴ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁵ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ⁶ ὑπολαμβάνω, take up, receive. ⁻ ἀτενίζω, gaze, stare. ፆ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothing. ⁰ λευκός, white, bright. ¹¹ Γαλιλαῖος, Galilean. ¹¹ ἐμβλέπω, look at, look into. ¹² ἀναλαμβάνω, take up, raise. ¹³ τρόπος, ου, ὁ, manner, way.

έθεάσασθε¹ αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ 12 καλουμένου Ἐλαιῶνος,² ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλήμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν. Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς 13 τὸ ὑπερῷον³ οὖ⁴ ἦσαν καταμένοντες,⁵ ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας,⁶ Φίλιππος καὶ Θωμᾶς,⁻ Βαρθολομαῖος⁵ καὶ Ματθαῖος,ˀ Ἰάκωβος ᾿Αλφαίου¹⁰ καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτής,¹¹ καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. Οὖτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες¹² 14 ὁμοθυμαδὸν¹³ τῆ προσευχῆ καὶ τῆ δεήσει,¹⁴ σὺν γυναιξὶν καὶ Μαρία τῆ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

¹ θεάομαι, look at, behold. ² έλαιών, ῶνος, ὁ, olive grove, olive orchard. ³ ὑπερῷον, ου, τό, upper story, room upstairs. ⁴ οὕ, where, when. ⁵ καταμένω, stay, live. ⁶ Άνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ⁷ Θωμᾶς, ᾶ, ὁ, Thomas. ⁸ Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, Bartholomew. ⁹ Ματθαῖος, ου, ὁ, Matthew. ¹⁰ Άλφαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ¹¹ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ¹² προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ¹³ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹⁴ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer.

Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσω 15 τῶν μαθητῶν εἶπεν – ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν¹ εἴκοσι² - Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει 16 πληρωθήναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν προείπεν³ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα, τοῦ γενομένου όδηγοῦ⁴ τοῖς συλλαβοῦσιν⁵ τὸν Ἰησοῦν. 17 Ότι κατηριθμημένος $\tilde{\theta}$ ήν σύν ήμῖν, καὶ $\tilde{\epsilon}$ λαχεν τόν κλήρον 8 τής διακονίας ταύτης – Οὖτος μὲν οὖν 18 ἐκτήσατο 9 χωρίον 10 ἐκ μισθοῦ 11 τῆς ἀδικίας, 12 καὶ πρηνης 13 γενόμενος ἐλάκησεν 14 μέσος, καὶ ἐξεχύθη 15 πάντα τὰ σπλάγχνα 16 αὐτοῦ. Καὶ γνωστὸν 17 ἐγένετο 19 πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ γωρίον 10 ἐκεῖνο τῆ ἰδία διαλέκτω 18 αὐτῶν Άκελδαμά, τοῦτ' ἔστιν, χωρίον¹⁰ αἵματος - 20 Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλω¹⁹ Ψαλμῶν,²⁰ Γενηθήτω ἡ

¹ έκατόν, hundred, 100. ² εἴκοσι, twenty, 20. ³ προλέγω, say beforehand, forewarn. ⁴ όδηγός, οῦ, ό, leader, guide. ⁵ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁶ καταριθμέω, count, number among. ⁷ λαγχάνω, chose by lot, receive. ⁸ κλῆρος, ου, ό, lot, portion. ⁹ κτάομαι, acquire, win. ¹⁰ χωρίον, ου, τό, place, field. ¹¹ μισθός, οῦ, ό, wages, reward. ¹² ἀδικία, ας, ή, unrighteousness. ¹³ πρηγής, forward, prostrate. ¹⁴ λάσκω, burst asunder with a loud noise. ¹⁵ ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁶ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ¹⁷ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁸ διάλεκτος, ου, ή, speech, language. ¹⁹ βίβλος, ου, ή, book, scroll. ²⁰ ψαλμός, οῦ, ό, song of praise, psalm.

ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῆ: καί, Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἔτερος. Δεῖ 21 οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἐν δ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 άρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος³ Ἰωάννου, ἕως τῆς ήμέρας ής ἀνελήφθη ἀφ' ήμῶν, μάρτυρα τῆς άναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν, 5 ος ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν. Καὶ 24 προσευξάμενοι εἶπον, Σὺ κύριε καρδιογνῶστα⁸ πάντων, ἀνάδειξον δν έξελέξω, έκ τούτων των δύο ἕνα λαβεῖν τὸν κλῆρον¹¹ τῆς διακονίας ταύτης καὶ 25 ἀποστολῆς, $^{^{12}}$ ἐξ ἡς παρέβη $^{^{13}}$ Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. Καὶ ἔδωκαν κλήρους 11 αὐτῶν, καὶ 26 ἔπεσεν ὁ κλῆρος 11 ἐπὶ \mathbf{M} ατθίαν 7 συγκατεψηφίσθη 4 μετὰ τῶν ἔνδεκα 5 ἀποστόλων.

¹ ἔπαυλις, εως, ἡ, homestead, residence. ² ἐπισκοπή, ῆς, ἡ, visitation, overseeing. ³ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁴ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁵ Βαρσαββᾶς, ᾶ, ὁ, Barsabbas. ⁶ Ἰοῦστος, ου, ὁ, Justus. ⁷ Ματθίας, α, ὁ, Matthias. ⁸ καρδιογνώστης, ου, ὁ, knower of hearts. ⁹ ἀναδείκνυμι, show clearly, reveal. ¹⁰ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹¹ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ¹² ἀποστολή, ῆς, ἡ, apostleship, commission. ¹³ παραβαίνω, go aside, transgress. ¹⁴ συγκαταψηφίζω, am voted or classed with. ¹⁵ ἔνδεκα, eleven, 11.

Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι¹ τὴν ἡμέραν τῆς 2
Πεντηκοστῆς,² ἦσαν ἄπαντες ὁμοθυμαδὸν³ ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφνω⁴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος⁵ ὥσπερ 2
φερομένης πνοῆς⁶ βιαίας,² καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οῦδ ἦσαν καθήμενοι. Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς 3
διαμεριζόμεναι³ γλῶσσαι ὡσεὶ¹⁰ πυρός, ἐκάθισέν τε ἐφ' ἕνα ἔκαστον αὐτῶν. Καὶ ἐπλήσθησαν¹¹ ἄπαντες 4
πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.¹²

⁵Ησαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες 5 εὐλαβεῖς, ¹³ ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. 6 Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ¹⁴ ὅτι ἤκουον εἶς ἕκαστος τῆ ἰδία διαλέκτω ¹⁵ λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο ¹⁶ δὲ πάντες 7

¹ συμπληρόω, fulfill, be swamped. ² πεντηκοστή, ῆς, ἡ, Pentecost. ³ όμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ⁴ ἄφνω, suddenly. ⁵ ἥχος, ους, ὁ, noise, sound. ⁶ πνοή, ῆς, ἡ, wind, breath. ⁷ βίαιος, violent, forcible. ⁸ οῦ, where, when. ⁹ διαμερίζω, divide, distribute. ¹⁰ ώσεί, like, about. ¹¹ πλήθω, fill. ¹² ἀποφθέγγομαι, declare, utter. ¹³ εὐλαβής, devout, God-fearing. ¹⁴ συγχέω, confuse, confound. ¹⁵ διάλεκτος, ου, ἡ, speech, language. ¹⁶ ἐξίστημι, amaze, be amazed.

καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὖτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; Καὶ πῶς 8 ήμεῖς ἀκούομεν ἔκαστος τῆ ἰδία διαλέκτω² ἡμῶν ἐν ἡ έγεννήθημεν; Πάρθοι³ καὶ Μῆδοι⁴ καὶ Ἐλαμῖται,⁵ καὶ 9 οί κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Τουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, ⁷ Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, ⁹ Φρυγίαν 10 τε καὶ Παμφυλίαν, 11 Αἴγυπτον 12 καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης 13 τῆς κατὰ Κυρήνην, 14 καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες 15 16 Τουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, 17 Κρῆτες 18 καὶ 11 Άραβες,19 ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ήμετέραις²⁰ γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα²¹ τοῦ θεοῦ. 12 Έξίσταντο²² δὲ πάντες καὶ διηπόρουν,²³ ἄλλος πρὸς άλλον λέγοντες, Τί αν θέλοι τοῦτο εἶναι; Έτεροι δὲ 13 γλευάζοντες²⁴ ἔλεγον ὅτι Γλεύκους²⁵ μεμεστωμένοι²⁶

¹ Γαλιλαίος, Galilean. ² διάλεκτος, ου, ή, speech, language. ³ Πάρθος, ή, Parthian. ⁴ Μῆδος, ου, ό, Mede. ⁵ Ἑλαμίτης, ου, ό, Elamites, Elamite. ⁶ Μεσοποταμία, ας, ή, Mesopotamia. ⊓ Καππαδοκία, ας, ή, Cappadocia. ⁿ πόντος, ου, ό, sea, Pontus. ⁿ Άσία, ας, ή, Asia. ¹¹ Φρυγία, ας, ή, Phrygia. ¹¹ Παμφυλία, ας, ή, Pamphylia. ¹² Αἴγυπτος, ου, ή, Egypt. ¹³ Λιβύη, ης, ή, Libya, Africa. ¹⁴ Κυρήνη, ης, ή, Cyrene. ¹⁵ ἐπιδημέω, visit, live in a place. ¹⁶ Ῥωμαίος, ου, ό, Roman, Roman citizen. ¹ⁿ προσήλυτος, ου, ό, proselyte, convert. ¹ଃ Κρής, ητός, ό, Cretan. ¹⑨ Ἄραψ, βος, ό, Arab, Arabian. ²⁰ ἡμέτερος, our, our own. ²¹ μεγαλείος, greatness, magnificense. ²² ἐξίστημι, amaze, be amazed. ²³ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ²⁴ χλευάζω, mock, scoff. ²⁵ γλεῦκος, ους, τό, sweet new wine, sweet wine. ²⁶ μεστόω, fill.

εἰσίν.

Σταθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, 1 ἐπῆρεν 2 τὴν φωνὴν 14 αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς, Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἄπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν 4 ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε 5 τὰ ῥήματά μου. Οὐ 15 γάρ, ώς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οῦτοι μεθύουσιν: εστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας: ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ 16 εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ, Καὶ ἔσται ἐν ταῖς 17 ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχε $\tilde{\omega}^{8}$ ἀπὸ τοῦ πνεύματός έπὶ πᾶσαν σάρκα: μου καὶ προφητεύσουσιν οι υίοι ύμων και αι θυγατέρες 10 ύμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι 11 ύμῶν ὁράσεις 12 ὄψονται, καὶ οί πρεσβύτεροι ύμῶν ἐνύπνια 13 ἐνυπνιασθήσονται: 14 18 καί γε15 ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας 16 μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχε $\tilde{\omega}^s$ ἀπὸ τοῦ πνεύματός

¹ ἔνδεκα, eleven, 11. 2 ἐπαίρω, lift up, raise. 3 ἀποφθέγγομαι, declare, utter. ⁴γνωστός, known, acquaintance. 5 ἐνωτίζομαι, give ear, hearken. ⁶ ὑπολαμβάνω, take up, receive. ⁷ μεθύω, be drunken, am drunk. ⁸ ἐκχέω, pour out, shed. ⁹ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁰ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹¹ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ¹² ὅρασις, εως, ἡ, vision, appearance. ¹³ ἐνύπνιον, ου, τό, dream, vision. ¹⁴ ἐνυπνιάζομαι, dream. ¹⁵ γέ, indeed, at least. ¹⁶ δούλη, ης, ἡ, female slave, bondwoman.

μου, καὶ προφητεύσουσιν. Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῶ 19 οὐρανῷ ἄνω, 3 καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, 4 αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα 5 καπνοῦ: 6 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται 7 20 εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη⁸ εἰς αἷμα, πρὶν⁹ ἢ ἐλθεῖν τὴν ήμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ: 10 καὶ ἔσται, 21πᾶς δς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. 22 "Άνδρες Ἰσραηλῖται," ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους: Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, 12 ἄνδρα ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένον 13 εἰς ὑμᾶς δυνάμεσιν καὶ τέρασιν 2 καὶ σημείοις, οίς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσω ὑμῶν, καθώς καὶ αὐτοὶ οἴδατε, τοῦτον τῆ ώρισμένη 14 βουλη 15 23 καὶ προγνώσει 16 τοῦ θεοῦ ἔκδοτον 17 λαβόντες, διὰ χειρῶν ἀνόμων 18 προσπήξαντες 19 ἀνείλετε: 20 δν δ θεὸς 24ἀνέστησεν, λύσας τὰς ώδῖνας 21 τοῦ θανάτου, καθότι 22 οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. Δαυὶδ 25

¹ προφητεύω, prophesy, foretell. ² τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ³ ἄνω, up, above. ⁴ κάτω, down, below. ⁵ ἀτμίς, ίδος, ή, vapor, breath. ⁶ καπνός, οῦ, ὁ, smoke. ⁷ μεταστρέφω, change, turn (about). ⁸ σελήνη, ης, ή, moon. ⁹ πρίν, before, formerly. ¹⁰ ἐπιφανής, splendid, glorious. ¹¹ Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israelite. ¹² Ναζωραΐος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹³ ἀποδείκνυμι, exhibit, display. ¹⁴ ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹⁵ βουλή, ῆς, ή, counsel, purpose. ¹⁶ πρόγνωσις, εως, ή, foreknowledge, predetermination. ¹⁷ ἔκδοτος, given up, delivered up. ¹⁸ ἄνομος, lawless, without law. ¹⁹ προσπήγνυμι, fasten to (a cross), fasten to. ²⁰ ἀναιρέω, take up, kill. ²¹ ώδίν, ῖνος, ἡ, birth pang, agony. ²² καθότι, according as, because.

γὰρ λέγει εἰς αὐτόν, Προωρώμην 1 τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός: ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθω: διὰ τοῦτο εὐφράνθη ή καρδία μου, καὶ 26 ηγαλλιάσατο ή γλώσσα μου: ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει έπ' έλπίδι: ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν 27 ψυχήν μου εἰς ဪου, 7 οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν 8 σου ἰδεῖν διαφθοράν.' Έγνώρισάς 10 μοι όδοὺς ζωῆς: πληρώσεις 28 με εὐφροσύνης 11 μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ἄνδρες 29 άδελφοί, έξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου 12 Δ αυίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν 13 καὶ ἐτάφη, 14 καὶ τὸ μνῆμα 15 αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ήμέρας ταύτης. Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς 30 ότι ὅρκω¹⁶ ὤμοσεν ¹⁷ αὐτ $\tilde{\omega}$ ὁ θεός, ἐκ καρποῦ τῆς όσφύος 18 αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστόν, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, προϊδὼν 31 έλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ, ὅτι οὐ

¹ προοράω, see before, foresee. ² σαλεύω, shake, excite. ³ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁴ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ⁵ κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ⁶ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ⁷ Ὠδης, ου, ό, Hades. ⁸ ὅσιος, righteous, pious. ⁹ διαφθορά, ᾶς, ἡ, decay, corruption. ¹⁰ γνωρίζω, make known, declare. ¹¹ εὐφροσύνη, ης, ἡ, gladness, joy. ¹² πατριάρχης, ου, ό, patriarch. ¹³ τελευτάω, die, end. ¹⁴ θάπτω, bury. ¹⁵ μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ¹⁶ ὅρκος, ου, ό, oath. ¹⁷ ὀμνύω, swear, take an oath. ¹⁸ ὀσφύς, ὑος, ἡ, waist, hip.

κατελείφθη ή ψυγή αὐτοῦ εἰς Άδου, οὐδὲ ή σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν 32 ανέστησεν ὁ θεός, οὖ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. 33 Τῆ δεξιᾶ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς, τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ ἀγίου πνεύματος λαβών παρὰ τοῦ πατρός, ἐξέχεεν τούτο δ νύν ύμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. Οὐ γὰρ 34 Δαυίδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός, Εἶπεν ό κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἔως ἂν 35 $\theta \tilde{\omega}$ τους έχθρούς σου ύποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ${\rm A}$ σφαλως 7 οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος ${
m T}$ σραήλ, ὅτι καὶ κύριον καὶ χριστὸν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐποίησεν, τοῦτον τὸν Ίησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

Ακούσαντες δὲ κατενύγησαν⁸ τῆ καρδία, εἶπόν τε πρὸς 37 τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς 38 αὐτούς, Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος

¹ καταλείπω, leave, leave behind. ² ἤλης, ου, ὁ, Hades. ³ διαφθορά, ᾶς, ή, decay, corruption. ⁴ ὑψόω, lift up, exalt. ⁵ ἐκχέω, pour out, shed. ⁶ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ⁷ ἀσφαλώς, safely, securely. ⁸ κατανύσσομαι, be pierced, stabbed.

ύμῶν ἐπὶ τῶ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἄφεσιν 1 άμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν² τοῦ ἁγίου πνεύματος. Υμίν γάρ έστιν ή έπαγγελία, καὶ τοίς 39 τέκνοις ύμῶν, καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν, δοσους ἂν προσκαλέσηται 4 κύριος δ θεὸς ἡμῶν. Έτέροις τε 40λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρετο καὶ παρεκάλει λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. Οἱ μὲν 41οὖν ἀσμένως αποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ έβαπτίσθησαν: καὶ προσετέθησαν τῆ ἡμέρα ἐκείνη ψυχαὶ ώσεὶ¹⁰ δε 42 προσκαρτεροῦντες 12 τῆ διδαχῆ τῶν ἀποστόλων καὶ τῆ κοινωνία, ¹³ καὶ τῆ κλάσει ¹⁴ τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

¹ ἄρεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ² δωρεά, ᾶς, ἡ, gift, free gift. ³ μακρός, long, far distant. ⁴ προσκαλέω, summon. ⁵ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁶ σκολιός, crooked, unscrupulous. ⁻ ἀσμένως, gladly, joyfully. ⁶ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ໑ προστίθημι, add, add to. ¹¹ ώσεί, like, about. ¹¹ τρισχίλιοι, three thousand, 3000. ¹² προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ¹³ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹⁴ κλάσις, εως, ἡ, breaking, fracturing.

Έγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλά τε τέρατα¹ καὶ 43 σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. Πάντες δὲ οἱ 44 πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ εἶχον ἄπαντα κοινά, καὶ τὰ κτήματα³ καὶ τὰς ὑπάρξεις⁴ ἐπίπρασκον,⁵ καὶ 45 διεμέριζον⁶ αὐτὰ πᾶσιν, καθότι⁻ ἄν τις χρείαν εἶχεν. 46 Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες⁶ ὁμοθυμαδὸνˀ ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές¹ο τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον¹¹ τροφῆς¹² ἐν ἀγαλλιάσει¹³ καὶ ἀφελότητι¹⁴ καρδίας, αἰνοῦντες¹⁵ τὸν θεόν, καὶ ἔχοντες 47 χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ κύριος προσετίθει¹6 τοὺς σῷζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

Έπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ 3 ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. ¹⁷ Καί 2 τις ἀνὴρ χωλὸς ¹⁸ ἐκ κοιλίας ¹⁹ μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο: ²⁰ ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν

¹ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ² κοινός, common, unclean. ³ κτήμα, ος, τό, possession, piece of property. ⁴ ὅπαρξις, εως, ἡ, existence, subsistence. ⁵ πιπράσκω, sell. ⁶ διαμερίζω, divide, distribute. ⁷ καθότι, according as, because. ⁸ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ⁹ όμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹⁰ κλάω, break. ¹¹ μεταλαμβάνω, partake of, share. ¹² τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ¹³ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ¹⁴ ἀφελότης, ητος, ἡ, sincerity, simplicity. ¹⁵ αlνέω, praise. ¹⁶ προστίθημι, add, add to. ¹⁷ ἔνατος, ninth. ¹⁸ χωλός, lame, deprived of a foot. ¹⁹ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ²⁰ βαστάζω, bear, carry.

τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ώραίαν, τοῦ αἰτεῖν έλεημοσύνην² παρὰ τῶν εἰσπορευομένων³ εἰς τὸ ἱερόν. "Ος ίδων Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι 4 3 είς τὸ ἱερόν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην.² Ἀτενίσας δὲ 4 Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῶ Ἰωάννη, εἶπεν, Βλέψον εἰς ήμᾶς. Ὁ δὲ ἐπεῖχεν 6 αὐτοῖς, προσδοκῶν 7 τι παρ 7 5 αὐτῶν λαβεῖν. Εἶπεν δὲ Πέτρος, Ἀργύριον⁸ καὶ 6 χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι: ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. Έν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, 10 ἔγειραι καὶ περιπάτει. Καὶ πιάσας 11 αὐτὸν τῆς δεξιᾶς 7χειρὸς ἤγειρεν: παραχρῆμα 12 δὲ ἐστερεώθησαν 13 αὐτοῦ αί βάσεις 14 καὶ τὰ σφυρά. 15 Καὶ ἐξαλλόμενος 16 ἔστη 8 καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν, περιπατών καὶ άλλόμενος 17 καὶ αἰνών 18 τὸν θεόν. Καὶ 9 είδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα 18 τὸν θεόν: ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι οὖτος ἦν ὁ πρὸς 10

¹ ώραῖος, beautiful, fair. ² ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ³ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ⁴ εἴσειμι, enter, go in. ⁵ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁶ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ⁷ προσδοκάω, wait for, look for. ⁸ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ⁹χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ¹⁰ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹¹ πιάζω, take, lay hold of. ¹² παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹³ στερεόω, make firm, strengthen. ¹⁴ βάσις, εως, ἡ, foot. ¹⁵ σφυρόν, οῦ, τό, ankle bone. ¹⁶ ἐξάλλομαι, leap up. ¹⁷ ἄλλομαι, leap, spring up. ¹⁸ αἰνέω, praise.

τὴν ἐλεημοσύνην ταθήμενος ἐπὶ τῆ Ω ραία πύλη τοῦ ἱεροῦ: καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

 \mathbf{K} ρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος 8 χωλοῦ 9 τὸν Π έτρον καὶ 11Ἰωάννην, συνέδραμεν 10 πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῆ στο \tilde{a}^{11} τῆ καλουμένη Σολομώντος, \tilde{a}^{12} ἔκθαμβοι. \tilde{a}^{13} 12 Ίδων δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, 14 τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτω, ἢ ἡμῖν τί άτενίζετε, 15 ως ιδία δυνάμει η ευσεβεία 16 πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; Ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ 13 Ίακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παίδα 17 αὐτοῦ Ἰησοῦν: δν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε, καὶ ήρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου. κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. Ύμεῖς δὲ τὸν ἄγιον καὶ 14 δίκαιον ήρνήσασθε, καὶ ήτήσασθε ἄνδρα φονέα 18

¹ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ² ὡραῖος, beautiful, fair. ³ πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ⁴ πλήθω, fill. ⁵ θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ⁶ ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ⁻ συμβαίνω, come together, come to pass. ⊓ ἰδομαι, heal. ⁰ χωλός, lame, deprived of a foot. ¹¹⁰ συντρέχω, run together, go with. ¹¹¹ στοά, ᾶς, ἡ, portico, colonnade. ¹² Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ¹³ ἔκθαμβος, utterly astonished, full of amazement. ¹⁴ Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israelite. ¹⁵ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹⁶ εὐσέβεια, ας, ἡ, godliness, piety. ¹² παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹² φονεύς, ἑως, ὁ, murderer.

χαρισθῆναι¹ υμῖν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν² τῆς ζωῆς 15άπεκτείνατε: ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὖ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. Καὶ ἐπὶ τῆ πίστει τοῦ ὀνόματος 16 αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε ἐστερέωσεν³ τὸ ὄνομα αὐτοῦ: καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν⁴ ταύτην ἀπέναντι⁵ πάντων ὑμῶν. Καὶ 17 νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ώσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. Ὁ δὲ θεὸς ἃ 18 προκατήγγειλεν⁷ διὰ στόματος πάντων τῶν προφητών αὐτοῦ, παθεῖν τὸν χριστόν, ἐπλήρωσεν ούτως. Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ 19 έξαλειφθήναι⁸ ύμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου, καὶ 20 ἀποστείλη τὸν προκεχειρισμένον 10 ὑμῖν χριστὸν Ίησοῦν: ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων 21 ἀποκαταστάσεως 11 πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ

¹ χαρίζομαι, give freely, forgive. ² ἀρχηγός, οῦ, ὁ, founder, leader. ³ στερεόω, make firm, strengthen. ⁴ ὁλοκληρία, ας, ή, wholeness, completeness. ⁵ ἀπέναντι, over against, before. ⁶ ἄγνοια, ας, ή, ignorance. ⁷ προκαταγγέλλω, foretell, announce beforehand. ⁸ ἐξαλείφω, wipe out, erase. ⁹ ἀνάψυξις, εως, ή, recovery of breath, refreshing. ¹⁰ προχειρίζομαι, determine, appoint. ¹¹ ἀποκατάστασις, εως, ή, restoration, restitution.

στόματος πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αίωνος. Μωσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν ὅτι 22 Προφήτην ύμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν άδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ: αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα όσα ἂν λαλήση πρὸς ὑμᾶς. Ἔσται δέ, πᾶσα ψυχή, 23 ήτις ἐὰν μὴ ἀκούση τοῦ προφήτου ἐκείνου, έξολοθρευθήσεται έκ τοῦ λαοῦ. Καὶ πάντες δὲ οἱ 24 προφήται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξής, δοοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν³ τὰς ἡμέρας ταύτας. 25 Υμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ό θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Άβραάμ, Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται⁵ πᾶσαι αἱ πατριαι τῆς γῆς. Ύμῖν πρῶτον ὁ θεός, 26 άναστήσας τὸν παῖδα 7 αὐτοῦ Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῶ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

¹ ἐξολοθρεύω, destroy utterly, annihilate. ² καθεξής, successively, in order. ³ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ⁴ διατίθεμαι, appoint, make. ⁵ ἐνευλογέω, bless. ⁶ πατριά, ᾶς, ἡ, lineage, family. ⁻ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ⁶ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ९ πονηρία, ας, ἡ, iniquity, wickedness.

Ααλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν¹ αὐτοῖς 4 οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς² τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,³ διαπονούμενοι⁴ διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς 2 τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν⁵ ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. Καὶ ἐπέβαλον⁶ αὐτοῖς τὰς 3 χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν⁻ εἰς τὴν αὔριον:⁵ ἦν γὰρ ἑσπέρα⁰ ἤδη. Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον 4 ἐπίστευσαν: καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς¹ο τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες¹¹ πέντε.

Έγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον⁸ συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς 5 ἄρχοντας καὶ πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς
Ίερουσαλήμ, καὶ Ἄνναν¹² τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν,¹³ ⁶ καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον,¹⁴ καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ
γένους¹⁵ ἀρχιερατικοῦ. ¹⁶ Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν 7 μέσω ἐπυνθάνοντο,¹⁷ Ἐν ποία δυνάμει ἢ ἐν ποίω

¹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ² στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ³ Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ⁴ διαπονέομαι, be annoyed, disturbed. ⁵ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ⁶ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁻ τήρησις, εως, ἡ, imprisonment, keeping. ⁶ αὄριον, tomorrow. ⁶ ἐσπέρα, ας, ἡ, evening. ¹⁰ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ¹¹ χιλιάς, άδος, ἡ, thousand. ¹² Ἅννας, α, ὁ, Annas. ¹³ Καϊάφας, α, ὁ, Caiaphas. ¹⁴ Ἀλέξανδρος, ου, ὁ, Alexander. ¹⁵ γένος, ους, τό, race, kind. ¹⁶ ἀρχιερατικός, highpriestly, high priestly. ¹⁻ πυνθάνομαι, inquire, ask.

ονόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; Τότε Πέτρος 8 πλησθεὶς¹ πνεύματος άγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς, "Αρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ίσραήλ, εἰ 9 ήμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα² $\dot{\epsilon}\pi\dot{\iota}$ εὐεργεσία³ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, έν τίνι οὖτος σέσωσται: 10 γνωστὸν⁵ ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῶ λαῶ Ἰσραήλ, ότι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, δον ύμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτω οδτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 7 Οδτός 11 έστιν ὁ λίθος ὁ έξουθενηθεὶς⁸ ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. Καὶ 12 ούκ ἔστιν ἐν ἄλλω οὐδενὶ ἡ σωτηρία: οὔτε γὰρ ὄνομά έστιν ἕτερον τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ὧ δεῖ σωθήναι ήμᾶς.

¹ πλήθω, fill. ² ἀνακρίνω, examine, inquire into. ³ εὐεργεσία, ας, ή, good deed, good action. ⁴ ἀσθενής, weak, infirm. ⁵ γνωστός, known, acquaintance. ⁶ Ναζωραῖος, ου, ό, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ⁷ ὑγιής, whole, healthy. ⁸ ἐξουθενέω, despise, ignore. ⁹ γωνία, ας, ή, angle, corner.

Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, 13 καὶ καταλαβόμενοι ότι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν. Τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν 14 αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶγον άντειπεῖν. 4 Κελεύσαντες 5 δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου 15 ἀπελθεῖν, συνέβαλλον 7 πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τί 16 ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; Ότι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ Φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα άρνήσασθαι. Άλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθ $\tilde{\mathbf{n}}^{10}$ εἰς 17 τὸν λαόν, ἀπειλ $\tilde{\eta}^{11}$ ἀπειλησόμε $\theta \alpha^{12}$ αὐτοῖς μηκέτι $\tilde{\eta}^{13}$ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. Καὶ 18 καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ καθόλου14 μὴ φθέγγεσθαι 15 μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῶ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς 19

¹ καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ² ἀγράμματος, uneducated, illiterate. ³ ἰδιώτης, ου, ὁ, unskilled or ungifted person, amateur. ⁴ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ⁵ κελεύω, order, command. ⁶ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ⁷ συμβάλλω, discuss, consider. ⁸ γνωστός, known, acquaintance. ⁹ φανερός, manifest, apparent. ¹⁰ διανέμω, distribute, spread. ¹¹ ἀπειλή, ῆς, ἡ, threat, threatening. ¹² ἀπειλέω, threaten, warm. ¹³ μηκέτι, no longer. ¹⁴ καθόλου, entirely, completely. ¹⁵ φθέγγομαι, utter, speak.

αὐτοὺς εἶπον, Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε. Οὐ δυνάμεθα 20 γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν. Οἱ δὲ 21 προσαπειλησάμενοι¹ ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσονται² αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. Ἐτῶν 22 γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα³ ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.⁴

Απολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν 23 ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν⁵ ἦραν φωνὴν 24 πρὸς τὸν θεόν, καὶ εἶπον, Δέσποτα, ὅσὺ ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς: ὁ διὰ στόματος Δαυὶδ παιδός σου εἰπών, Ἰνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; ἱ Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, 26

 $^{^1}$ προσαπειλέω, utter additional threats. 2 κολάζω, penalize, punish. 3 τεσσαράκοντα, forty, 40. 4 ίασις, εως, ή, healing, cure. 5 όμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. 6 δεσπότης, ου, ό, master, lord. 7 παῖς, ό, male or female child, servant. 8 φρυάσσω, be arrogant, haughty. 9 μελετάω, take care, take pains with. 10 κενός, empty, vain.

καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ: συνήχθησαν γὰρ 27 έπ' άληθείας έπὶ τὸν ἄγιον παῖδά¹ σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ήρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σύν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ 28 ή βουλή⁴ σου προώρισεν⁵ γενέσθαι. Καὶ τὰ νῦν, κύριε, 29 ἔπιδε 6 ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς 7 αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν 30 τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν⁸ σε εἰς ἴασιν,⁹ καὶ σημεῖα καὶ τέρατα 10 γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. Καὶ δεηθέντων 11 αὐτῶν ἐσαλεύθη 31ό τόπος ἐν ῷ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν 13 ἄπαντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

¹ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²χρίω, anoint. ³ Πόντιος, ου, ὁ, Pontius. ⁴βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ⁵ προορίζω, predetermine, foreordain. ⁶ἐπείδεν, looked upon, regarded. ⁷ἀπειλή, ῆς, ἡ, threat, threatening. ⁸ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ⁹ἴασις, εως, ἡ, healing, cure. ¹⁰ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹¹ δέομαι, ask, request. ¹² σαλεύω, shake, excite. ¹³ πλήθω, fill.

Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ 32 ψυχὴ μία: καὶ οὐδὲ εἶς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἄπαντα κοινά.¹ Καὶ 33 μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον² οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής³ τις 34 ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς: ὅσοι γὰρ κτήτορες⁴ χωρίων⁵ ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες⁶ ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων, καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν 35 ἀποστόλων: διεδίδοτοδ δὲ ἑκάστω καθότι⁰ ἄν τις γρείαν εἶγεν.

Ἰωσῆς¹⁰ δέ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας¹¹ ἀπὸ τῶν 36
 ἀποστόλων – ὅ ἐστιν, μεθερμηνευόμενον,¹² υἱὸς
 παρακλήσεως¹³ – Λευΐτης,¹⁴ Κύπριος¹⁵ τῷ γένει,¹⁶ 37
 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας⁶ ἤνεγκεν τὸ χρῆμα,

¹ κοινός, common, unclean. ² μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ³ ἐνδεής, poor, needy. ⁴ κτήτωρ, ορος, ό, owner, possessor. ⁵ χωρίον, ου, τό, place, field. ⁶ πωλέω, sell. ⁷ πιπράσκω, sell. ⁸ διαδίδωμι, distribute, give. ⁹ καθότι, according as, because. ¹⁰ Ἰωσής, ήτος, ό, Joses. ¹¹ Βαρνάβας, ό, Barnabas. ¹² μεθερμηνεύω, translate, interpret. ¹³ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ¹⁴ Λευΐτης, ου, ό, Levite. ¹⁵ Κύπριος, ου, ό, Cyprian, Cypriote. ¹⁶ γένος, ους, τό, race, kind. ¹⁷ χρῆμα, τος, τό, wealth, money.

καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

Άνὴρ δέ τις Άνανίας¹ ὀνόματι, σὺν Σαπφείρη² τῆ 5 γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησεν 3 κτῆμα, 4 καὶ ἐνοσφίσατο 5 2 ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. Εἶπεν δὲ Πέτρος, Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν 3 δ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί⁷ σε τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, καὶ νοσφίσασθαί σε ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; Οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν, καὶ πραθὲν ἐν τῆ σῆ 4 έξουσία ύπῆρχεν; Τί ὅτι ἔθου ἐν τῆ καρδία σου τὸ πρᾶγμα¹¹ τοῦτο; Οὐκ ἐψεύσω⁷ ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῶ. ἀκούων δὲ ὁ ἀνανίας¹ τοὺς λόγους τούτους, 5 πεσών ἐξέψυξεν: 12 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. ἀναστάντες δὲ οἱ 6 νεώτεροι 13 συνέστειλαν 14 αὐτόν, καὶ ἐξενέγκαντες 15

¹ Άνανίας, ου, ὁ, Ananias. ² Σαπφείρη, ης, ἡ, Sapphira. ³ πωλέω, sell. ⁴ κτῆμα, ος, τό, possession, piece of property. ⁵ νοσφίζω, rob, set apart. ⁴ σύνοιδα, know, be conscious of. ⁻ ψεύδομαι, lie. ⁵ χωρίον, ου, τό, place, field. ⁵ πιπράσκω, sell. ¹¹ σός, your, yours. ¹¹ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹² ἐκψύχω, expire, breathe one's last. ¹³ νέος, new, young. ¹⁴ συστέλλω, limit, shorten. ¹⁵ ἐκφέρω, carry out, bring forth.

ἔθαψαν.1

Έγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ 7 μη είδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῆ ὁ 8 Πέτρος, Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου³ τὸ χωρίον⁴ ἀπέδοσθε; Ή δὲ εἶπεν, Ναί, τοσούτου. 3 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν πρὸς 9 αὐτήν, Τί ὅτι συνεφωνήθη⁵ ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; Ίδού, οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῆ θύρα, καὶ ἐξοίσουσίν 6 σε. *Επεσεν δὲ 10παραχρημα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν: εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὖρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες έθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ 11έγένετο φόβος μέγας έφ' όλην την έκκλησίαν, καὶ έπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

¹ θάπτω, bury. ² διάστημα, τος, τό, interval, interval of time. ³ τοσοῦτος, so great, so much. ⁴ χωρίον, ου, τό, place, field. ⁵ συμφωνέω, agree with, agree together. ⁶ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ⁷ παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁸ ἐκψύχω, expire, breathe one's last. ⁹ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ 12 τέρατα έν τῶ λαῶ πολλά: καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν² ἄπαντες ἐν τῆ στο \tilde{a}^3 Σολομώντος. Τών δὲ λοιπών 13 οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός: μᾶλλον δὲ προσετίθεντο⁸ πιστεύοντες 14 τῶ κυρίω, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν: ὥστε κατὰ 15 τὰς πλατείας⁹ ἐκφέρειν¹⁰ τοὺς ἀσθενεῖς, 11 καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν 12 καὶ κραββάτων, 13 ἵνα ἐργομένου Πέτρου κἂν 14 ἡ σκιὰ 15 ἐπισκιάση 16 τινὶ αὐτῶν. Συνήρχετο δὲ 16καὶ τὸ πληθος τῶν πέριξ¹⁷ πόλεων εἰς Ἱερουσαλήμ, Φέροντες ἀσθενεῖς¹¹ καὶ ὀχλουμένους¹⁸ πνευμάτων ακαθάρτων, οἵτινες έθεραπεύοντο ἄπαντες.

¹ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ² όμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ³ στοά, ᾶς, ἡ, portico, colonnade. ⁴ Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ⁵ τολμάω, dare, endure. ⁶ κολλάω, glue, cleave. ⁷ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ⁸ προστίθημι, add, add to. ⁹ πλατεῖα, ας, ἡ, street. ¹⁰ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ¹¹ ἀσθενής, weak, infirm. ¹² κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ¹³ κράβαττος, ου, ὁ, mattress, pallet. ¹⁴ κἄν, and if, even if. ¹⁵ σκιά, ᾶς, ἡ, shadow, thick darkness. ¹⁶ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ¹⁷ πέριξ, all around, in the vicinity. ¹⁸ ὀχλέω, trouble, torment.

Άναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτ $\tilde{\omega}$ – ἡ 17 οὖσα αἵρεσις¹ τῶν Σαδδουκαίων² - ἐπλήσθησαν³ ζήλου, παὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς 18 άποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει 6 δημοσία. 7 19 Άγγελος δὲ κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξεν τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγών⁸ τε αὐτοὺς εἶπεν, Πορεύεσθε, 20 καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ρήματα τῆς ζωῆς ταύτης. ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον 21 ύπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον τὰ καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν 12 των υίων Ίσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, 13 άχθηναι αὐτούς. Οἱ δὲ ὑπηρέται 14 22 παραγενόμενοι οὐχ εδρον αὐτοὺς ἐν τῆ φυλακῆ: ἀναστρέψαντες 15 δὲ ἀπήγγειλαν, λέγοντες ὅτι Τὸ μὲν 23δεσμωτήριον 13 εύρομεν κεκλεισμένον 16 ἐν πάση

 $^{^1}$ αἴρεσις, εως, ή, choice, faction. 2 Σαδδουκαῖος, ου, ό, Sadducee. 3 πλήθω, fill. 4 ζήλος, ου, ό, zeal, jealousy. 5 ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. 6 τήρησις, εως, ή, imprisonment, keeping. 7 δημόσιος, public, publicly. 8 ἔξάγω, lead out. 9 δρθρος, ου, ό, daybreak, dawn. 10 συγκαλέω, call together. 11 συνέδριου, ου, τό, council, Sanhedrin. 12 γερουσία, ας, ή, council of elders, body of elders. 13 δεσμωτήριου, ου, τό, prison, jail. 14 ὑπηρέτης, ου, ό, servant, assistant. 15 ἀναστρέφω, return, live. 16 κλείω, shut, shut up.

ἀσφαλεία, αι τους φύλακας έστωτας πρὸ των θυρών: ἀνοίξαντες δέ, ἔσω $^{^3}$ οὐδένα εὕρομεν. Ω ς δὲ 24 ήκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς 4 τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν 5 περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. Παραγενόμενος δέ τις 25 ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι Ἰδού, οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῆ φυλακή εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς⁴ σὺν τοῖς 26 ύπηρέταις ήγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, έφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν. Αγαγόντες δὲ 27 αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεύς, λέγων, Οὐ παραγγελία¹⁰ 28 παρηγγείλαμεν ύμιν μη διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτω; Καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ίερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ύμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αίμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος 29

¹ ἀσφάλεια, ας, ἡ, certainty, security. ² φύλαξ, ακος, ὁ, guard, sentinel. ³ ἔσω, within, inside. ⁴ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ⁵ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ⁶ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ⁷ βία, ας, ἡ, strength, force. ⁸ λιθάζω, throw stones, stone. ⁹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁰ παραγγελία, ας, ἡ, instruction, command. ¹¹ ἐπάγω, bring upon.

καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον, Πειθαρχεῖν¹ δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. Ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν 30 Ἰησοῦν, ὂν ὑμεῖς διεχειρίσασθε,² κρεμάσαντες³ ἐπὶ ξύλου.⁴ Τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν⁵ καὶ σωτῆρα⁶ ὕψωσεν⁻ 31 τῆ δεξιᾳ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν⁵ τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν⁰ ἀμαρτιῶν. Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες 32 τῶν ἡημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἄγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαργοῦσιν¹ αὐτῶ.

Οἱ δὲ ἀκούοντες διεπρίοντο, ¹⁰ καὶ ἐβουλεύοντο ¹¹ ἀνελεῖν 33 αὐτούς. ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ ¹³ Φαρισαῖος, 34 ὀνόματι Γαμαλιήλ, ¹⁴ νομοδιδάσκαλος, ¹⁵ τίμιος ¹⁶ παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ¹⁷ ἔξω βραχύ ¹⁸ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι. Εἶπέν τε πρὸς αὐτούς, ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ¹⁹ 35 προσέχετε ²⁰ ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί

¹ πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ² διαχειρίζομαι, lay violent hands on, put to death. ³ κρεμάννυμι, hang, hang up. ⁴ξύλον, ου, τό, wood, tree. ⁵ ἀρχηγός, οῦ, ὁ, founder, leader. ⁶ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ⁷ ὑψόω, lift up, exalt. ⁸ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁹ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹⁰ διαπρίω, cut to the quick. ¹¹ βουλεύω, deliberate, take counsel. ¹² ἀναιρέω, take up, kill. ¹³ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁴ Γαμαλιήλ, ὁ, Gamaliel. ¹⁵ νομοδιδάσκαλος, ου, ὁ, teacher of the law. ¹⁶ τίμιος, precious, honorable. ¹⁷ κελεύω, order, command. ¹⁸ βραχύς, short, little. ¹⁹ Τσραηλίτης, ου, ὁ, Israelite. ²⁰ προσέχω, take head of, attend to.

μέλλετε πράσσειν. Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν 36 ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ὧ προσεκλήθη ἀριθμὸς² ἀνδρῶν ώσει³ τετρακοσίων: δς άνηρέθη,⁵ καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ 37 Γαλιλαῖος 7 ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, 8 καὶ ἀπέστησεν $^{\circ}$ λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ: κἀκεῖνος $^{^{10}}$ καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῶ διεσκορπίσθησαν. 11 Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε 2 38 ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἐάσατε¹² αὐτούς: ὅτι ἐὰν ἦ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ¹³ ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται: 4 εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστιν, οὐ δύνασθε 39 καταλῦσαι 14 αὐτό, μήποτε 15 καὶ θεομάχοι 16 εὑρεθῆτε. 40 Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ: καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς άποστόλους, δείραντες 17 παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ μὲν 41

¹ Θευδᾶς, ᾶ, ὁ, Theudas. ² ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ³ ώσεί, like, about. ⁴ τετρακόσιοι, four hundred, 400. ⁵ ἀναιρέω, take up, kill. ⁶ διαλύω, break up, disperse. ⁷ Γαλιλαῖος, Galilean. ⁸ ἀπογραφή, ῆς, ἡ, census, registration. ⁹ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁰ κὰκεῖνος, and he, and she. ¹¹ διασκορπίζω, scatter, separate. ¹² ἐάω, permit, allow. ¹³ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁴ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁵ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁶ θεομάχος, fighting against God. ¹⁷ δέρω, beat, flay.

οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ¹ ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ κατηξιώθησαν ² ἀτιμασθῆναι. ³ Πᾶσάν τε ἡμέραν, ἐν 42 τῷ ἱερῷ καὶ κατ 'οἶκον, οὐκ ἐπαύοντο ⁴ διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν χριστόν.

Έν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις, πληθυνόντων τών 6 μαθητών, ἐγένετο γογγυσμὸς τών Ἑλληνιστών πρὸς τοὺς Ἑβραίους, δτι παρεθεωροῦντο ἐν τῆ διακονία τῆ καθημερινῆ αἰ χῆραι αὐτών. Προσκαλεσάμενοι 2 δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τών μαθητών, εἶπον, Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. ἔπισκέψασθε οῦν, 3 ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμών μαρτυρουμένους ἐπτά, πλήρεις πνεύματος ἀγίου καὶ σοφίας, οὺς καταστήσωμεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. Ἡμεῖς δὲ τῆ 4

¹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ² καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ³ ἀτιμάζω, dishonor, disgrace. ⁴ παύω, cause to cease. ⁵ πληθύνω, multiply, increase. ⁶ γογγυσμός, οῦ, ὁ, grumbling, murmuring. ⁷ Ἑλληνιστής, οῦ, ὁ, Hellenist, Greek. ⁸ Ἑβραῖος, ου, ὁ, Hebrew. ⁹ παραθεωρέω, overlook, neglect. ¹⁰ καθημερινός, daily. ¹¹ χήρα, ας, ἡ, widow. ¹² προσκαλέω, summon. ¹³ ἀρεστός, pleasing, desirable. ¹⁴ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁵ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁶ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹⁷ πλήρης, full. ¹⁸ καθίστημι, set, constitute.

προσευχῆ καὶ τῆ διακονία τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. Καὶ ἤρεσεν ό λόγος ἐνώπιον 5 παντὸς τοῦ πλήθους: καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρης πίστεως καὶ πνεύματος ἀγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον τῶν 6 ἀποστόλων: καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὕξανεν, 13 καὶ ἐπληθύνετο 14 ὁ 7 ἀριθμὸς 15 τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, 16 πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον 17 τῆ πίστει.

¹ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ² ἀρέσκω, please, serve. ³ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁴ στέφανος, ου, ό, crown, garland. ⁵ πλήρης, full. ⁶ Πρόχορος, ου, ό, Prochorus. ⁷ Νικάνωρ, ορος, ό, Nicanor. ⁸ Τίμων, ωνος, ό, Timon. ⁹ Παρμενᾶς, ᾶ, ὁ, Parmenas. ¹⁰ Νικόλαος, ου, ό, Nicolaus. ¹¹ προσήλυτος, ου, ό, proselyte, convert. ¹² Άντιοχεύς, έως, ό, Antiochene, Antiochian. ¹³ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁴ πληθύνω, multiply, increase. ¹⁵ ἀριθμός, οῦ, ό, number, total. ¹⁶ σφόδρα, exceedingly, greatly. ¹⁷ ὑπακούω, obey, listen.

Στέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει 8 τέρατα³ καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ἀνέστησαν δέ 9 τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, 4 καὶ Κυρηναίων, 5 καὶ Άλεξανδρέων, 6 καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῶ Στεφάνω. 1 Καὶ οὐκ ἴσχυον 10 ἀντιστῆναι 11 τῆ σοφία καὶ 10τῷ πνεύματι ῷ ἐλάλει. Τότε ὑπέ β αλον 12 ἄνδρας 11 λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα 13 εἰς Μωσῆν καὶ τὸν θεόν. Συνεκίνησάν 14 12 τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες 5 συνήρπασαν 6 αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, 17 ἔστησάν τε μάρτυρας 13 ψευδεῖς 18 λέγοντας, Ὁ ἄνθρωπος οὖτος οὐ παύεται 19 ρήματα βλάσφημα¹³ λαλών κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἀνίου καὶ τοῦ νόμου: ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι 14

¹ στέφανος, ου, ὁ, crown, garland. ² πλήρης, full. ³ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁴ Λιβερτῖνος, ου, ὁ, freedman. ⁵ Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ⁶ Άλεξανδρεύς, έως, ὁ, Alexandrian. ⁷ Κιλικία, ας, ή, Cilicia. ⁸ Άσία, ας, ή, Asia. ⁹ συζητέω, discuss, dispute. ¹⁰ Ισχύω, be strong, able. ¹¹ ἀνθίστημι, resist, oppose. ¹² ὑποβάλλω, instruct privately. ¹³ βλάσφημος, blasphemous, slanderous. ¹⁴ συγκινέω, stir up, move. ¹⁵ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁶ συναρπάζω, seize, drag away. ¹⁷ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁸ ψευδής, false, lying. ¹⁹ παύω, cause to cease.

Τησοῦς ὁ Ναζωραῖος¹ οὖτος καταλύσει² τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει³ τὰ ἔθη⁴ ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωσῆς. Καὶ ἀτενίσαντες⁵ εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ 15 καθεζόμενοι⁶ ἐν τῷ συνεδρίῳ,⁷ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ⁵ πρόσωπον ἀγγέλου.

Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς, Εἰ ἄρα $^{\circ}$ ταῦτα οὕτως ἔχει; Ὁ δὲ 7 ἔφη,

Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῆ Μεσοποταμία, 10 πρὶν 11 ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 12 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, * Εξελθε ἐκ τῆς γῆς 3 σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας 13 σου, καὶ δεῦρο 14 εἰς γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων 15 4 κατώκησεν ἐν Χαρράν: 12 κἀκεῖθεν, 16 μετὰ τὸ

¹ Ναζωραΐος, ου, ό, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ² καταλύω, destroy, lodge. ³ ἀλλάσσω, change, alter. ⁴ ἔθος, ους, τό, custom. ⁵ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁶ καθέζομαι, sit down, am sitting. ⁷ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ⁸ ώσεί, like, about. ⁹ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁰ Μεσοποταμία, ας, ή, Mesopotamia. ¹¹ πρίν, before, formerly. ¹² Χαρράν, ή, Haran. ¹³ συγγένεια, ας, ή, kinship, relatives. ¹⁴ δεῦρο, until now, come here! ¹⁵ Χαλδαῖος, ου, ό, Chaldean. ¹⁶ κὰκεῖθεν, and thence, and from there.

ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετώκισεν¹ αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε: καὶ οὐκ 5 ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν 2 ἐν αὐτῆ, οὐδὲ βῆμα 3 ποδός: καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτῶ εἰς κατάσγεσιν αὐτήν, καὶ τῶ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῶ τέκνου. Ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ 6 σπέρμα αὐτοῦ πάροικον⁶ ἐν γῆ ἀλλοτρία,⁷ καὶ δουλώσουσιν⁸ αὐτὸ καὶ κακώσουσιν, ⁹ ἔτη τετρακόσια. Καὶ τὸ ἔθνος, ὧ ἐὰν δουλεύσωσιν, 11 κρινῶ ἐγώ, εἶπεν 7 ό θεός: καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, λατρεύσουσίν 12 μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Καὶ ἔδωκεν 8αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς: καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν 13 αὐτὸν τῆ ἡμέρα τῆ ὀγδόη: 14 καὶ ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. 15 Kαὶ οἱ πατριάρχαι 15 ζηλώσαντες 16 τὸν 9 Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον: 17 καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ'

¹ μετοικίζω, remove to another place of habitation. ² κληρονομία, ας, ή, inheritance. ³ βήμα, τος, τό, judgment seat. ⁴ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁵ κατάσχεσις, εως, ή, possession, holding fast. ⁶ πάροικος, ου, ό, alien, stranger. ⁷ ἀλλότριος, strange, foreign. ⁸ δουλόω, enslave, bring under subjection. ⁹ κακόω, mistreat, harm. ¹⁰ τετρακόσιοι, four hundred, 400. ¹¹ δουλεύω, serve, am a slave. ¹² λατρεύω, serve, worship. ¹³ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ¹⁴ δγδοος, eighth. ¹⁵ πατριάρχης, ου, ό, patriarch. ¹⁶ ζηλόω, be zealous, am jealous. ¹⁷ Αἴγυπτος, ου, ή, Egypt.

αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετο¹ αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων 10 αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον² Φαραω³ βασιλέως Αἰγύπτου, ⁴ καὶ κατέστησεν ⁵ αὐτὸν ήγούμενον έπ' Aἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 7 Ηλθεν δὲ λιμὸς 7 ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου 4 καὶ Χαναάν, καὶ θλίψις μεγάλη: καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. Ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ 12 οντα σιτα¹⁰ εν Αιγύπτω, εξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ήμων πρώτον. Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνωρίσθη 13 Ίωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν 13 ἐγένετο τῶ Φαραω³ τὸ γένος ¹⁴ τοῦ Ἰωσήφ. Ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ 14 μετεκαλέσατο 15 τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν, 16 ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα 17 πέντε. 15 Κατέβη δὲ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν 18 αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν: καὶ μετετέθησαν¹⁹ εἰς 16

¹ ἐξαιρέω, take out, deliver. ² ἐναντίον, in the sight of, before. ³ Φαραώ, ὁ, Pharaoh. ⁴ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ⁵ καθίστημι, set, constitute. ⁶ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁷λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ⁸ Χαναάν, ἡ, Canaan. ⁹ χόρτασμα, τος, τό, food, sustenance. ¹⁰ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ¹¹ ἐξαποστέλλω, send forth. ¹² ἀναγνωρίζω, make known to again. ¹³ φανερός, manifest, apparent. ¹⁴ γένος, ους, τό, race, kind. ¹⁵ μετακαλέω, send for. ¹⁶ συγγένεια, ας, ἡ, kinship, relatives. ¹⁷ ἑβδομήκοντα, seventy, 70. ¹⁸ τελευτάω, die, end. ¹⁹ μετατίθημι, transfer, change.

 Σ υχέμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι δ ἀνήσατο Άβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου⁴ παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμὸρ⁵ τοῦ Συχέμ. Kαθώς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς 17 ἄμοσεν 6 ὁ θεὸς τῷ Άβραάμ, ηὔξησεν 7 ὁ λαὸς καὶ έπληθύνθη 8 ἐν Αἰγύπτω, 9 ἄχρι οὖ ἀνέστη βασιλεὺς 18 δς οὐκ ἤδει τὸν Ἰωσήφ. Οὖτος 19 ἔτερος, κατασοφισάμενος 10 τὸ γένος 11 ἡμῶν, ἐκάκωσεν 12 τοὺς πατέρας ήμῶν, τοῦ ποιεῖν ἔκθετα¹³ τὰ βρέφη¹⁴ αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. Εν ὧ καιρῷ ἐγεννήθη 20 Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος 16 τῷ θεῷ: ες ἀνετρά $φη^{17}$ μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός. Ἐκτεθέντα 19 δὲ αὐτόν. 21ἀνείλετο 20 ή θυγάτηρ 21 Φαραώ, 22 καὶ ἀνεθρέψατο 17 αὐτὸν ἑαυτῆ εἰς υἱόν. Καὶ ἐπαιδεύθη²³ Μωσῆς πάση 22 σοφία Αἰγυπτίων: 24 ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. Ω ς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετὴς 25 χρόνος, 23

¹ Συχέμ, ὁ, Shechem. ² μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ³ ἀνέομαι, buy, purchase. ⁴ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ⁵ Έμμόρ, ὁ, Hamor. ⁶ ὀμνύω, swear, take an oath. ⁷ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁸ πληθύνω, multiply, increase. ⁹ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ¹⁰ κατασοφίζομαι, take advantage of by cunning. ¹¹ γένος, ους, τό, race, kind. ¹² κακόω, mistreat, harm. ¹³ ἔκθετος, exposed, abandoned. ¹⁴ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ¹⁵ ζωογονέω, preserve alive. ¹⁶ ἀστεῖος, handsome, well-bred. ¹⁷ ἀνατρέφω, nurture, care for. ¹⁸ μήν, ὁ, month, certainly. ¹⁹ ἐκτίθημι, declare, explain. ²⁰ ἀναιρέω, take up, kill. ²¹ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²² Φαραώ, ὁ, Pharaoh. ²³ παιδεύω, teach, educate. ²⁴ Αἰγύπτιος, Egyptian. ²⁵ τεσσαρακονταετής, forty years of age.

ανέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι¹ τοὺς άδελφούς αὐτοῦ τοὺς υίοὺς Ἰσραήλ. Καὶ ἰδών τινα 24 αδικούμενον, 2 ήμύνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν 4 τῷ καταπονουμένω, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον: ἐνόμιζεν 25 δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ὅτι ὁ θεὸς διὰ γειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν: οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 Tῆ τε ἐπιούση 10 ἡμέρα ὤ ϕ θη αὐτοῖς μαχομένοις, 11 καὶ συνήλασεν12 αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών, Ἄνδρες, άδελφοί έστε ύμεῖς: ἵνα τί άδικεῖτε² άλλήλους; Ὁ δὲ 27 άδικών 2 τὸν πλησίον 13 ἀπώσατο 14 αὐτόν, εἰπών, Τίς σε κατέστησεν 15 ἄρχοντα καὶ δικαστὴν 16 ἐφ' ἡμᾶς; 28 Mη ἀνελεῖν 17 με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον 18 ἀνεῖλες 17 χθὲς 19 τὸν Αἰγύπτιον; Εφυγεν^{20} δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ 29 τούτω, καὶ ἐγένετο πάροικος 21 ἐν γῆ Μαδιάμ, 22 οδ 23 έγέννησεν υίοὺς δύο. Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν 30

¹ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ² ἀδικέω, do wrong, harm. ³ ἀμύνομαι, help, defend. ⁴ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ⁵ καταπονέω, wear down, oppress. ⁶ πατάσσω, strike, smite. ⁶ Αlγύπτιος, Egyptian. ⁶ νομίζω, suppose, think. ⁶ συνίημι, understand, consider. ¹⁰ ἐπιοῦσα, ης, ἡ, next day. ¹¹ μάχομαι, fight, quarrel. ¹² συνελαύνω, compel, urge. ¹³ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ¹⁴ ἀπωθέω, push or thrust away, reject. ¹⁵ καθίστημι, set, constitute. ¹⁶ δικαστής, οῦ, ὁ, judge. ¹⁻ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁶ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹⁰ χθές, yesterday. ²⁰ φεύγω, flee, escape. ²¹ πάροικος, ου, ὁ, alien, stranger. ²² Μαδιάμ, ὁ, Midian. ²³ οῦ, where, when.

τεσσαράκοντα, ἄφθη αὐτῷ ἐν τῆ ἐρήμῷ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος κυρίου ἐν φλογὶ 2 πυρὸς βάτου. 3 3 δὲ 31 Μωσῆς ἰδὼν ἐθαύμαζεν τὸ ὅραμα: προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι,⁵ ἐγένετο φωνὴ κυρίου πρὸς αὐτόν, Έγω ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ 32 θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ. "Εντρομος δὲ γενόμενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. Εἶπεν δὲ 33 αὐτῷ ὁ κύριος, Λῦσον τὸ ὑπόδημα $^{\! 8}$ τῶν ποδῶν σου: ὁ γὰρ τόπος ἐν ὧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. Ἰδὼν εἶδον 34 τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτω, 10 καὶ τοῦ στεναγμοῦ 11 αὐτῶν ἤκουσα: καὶ κατέβην ἐξελέσθαι 12 αὐτούς: καὶ νῦν δεῦρο, 13 ἀποστελῶ σε εἰς Αἴγυπτον. 10 35 Τοῦτον τὸν Μωσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν 4 ἄρχοντα καὶ δικαστήν; 5 τοῦτον ὁ θεὸς ἄργοντα καὶ λυτρωτὴν i6 ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῆ βάτῳ. Τοῦτος ἐξήγαγεν 17 36

¹ τεσσαράκοντα, forty, 40. ² φλόξ, φλογός, ή, flame. ³ βάτος, ου, ό, bath (a liquid measure). ⁴ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ⁵ κατανοέω, observe, understand. ⁶ ἔντρομος, terrified, trembling. ⁷ τολμάω, dare, endure. ⁸ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ⁹ κάκωσις, εως, ή, mistreatment, oppression. ¹⁰ Αἴγυπτος, ου, ή, Egypt. ¹¹ στεναγμός, οῦ, ό, groan, groaning. ¹² ἔξαιρέω, take out, deliver. ¹³ δεῦρο, until now, come here! ¹⁴ καθίστημι, set, constitute. ¹⁵ δικαστής, οῦ, ό, judge. ¹⁶ λυτρωτής, οῦ, ὁ, redeemer, deliverer. ¹⁷ ἔξάγω, lead out.

αὐτούς, ποιήσας τέρατα¹ καὶ σημεῖα ἐν γῇ Αἰγύπτω² καὶ ἐν Ἐρυθρῷ³ θαλάσση, καὶ ἐν τῆ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαράκοντα. Ο δτός έστιν δ Μωσῆς δ εἰπὼν τοῖς 37 υίοῖς Ἰσραήλ, Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. Οὖτός ἐστιν 38 ό γενόμενος ἐν τῆ ἐκκλησία ἐν τῆ ἐρήμω μετὰ τοῦ άγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ήμῶν: δς ἐδέξατο λόγον ζῶντα δοῦναι ἡμῖν: 39 ὧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι⁵ γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, άλλ' ἀπώσαντο, 6 καὶ ἐστράφησαν 7 τῆ καρδία αὐτῶν είς Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ ἀαρών, Ποίησον ἡμῖν 40 θεούς οξ προπορεύσονται 8 ήμῶν: ὁ γὰρ Mωσῆς οξίτος, ος έξήγαγεν ήμας έκ γης Αιγύπτου, ούκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις 41 ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον 11 θυσίαν 12 τῶ εἰδώλω. 13 καὶ εὐΦραίνοντο 14 ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42

 $^{^{1}}$ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. 2 Αἴγυπτος, ου, ή, Egypt. 3 ἐρυθρός, red. 4 τεσσαράκοντα, forty, 40. 5 ὑπήκοος, obedient, listening to. 6 ἀπωθέω, push or thrust away, reject. 7 στρέφω, turn, am converted. 8 προπορεύομαι, go on before, precede. 9 ἔξάγω, lead out. 10 μοσχοποιέω, make a calf, make a model of a calf. 11 ἀνάγω, lead up, restore. 12 θυσία, ας, ή, sacrifice. 13 εἴδωλον, ου, τό, image, idol. 14 εὐφραίνω, rejoice, cheer.

δὲ ὁ θεός, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς "Εστρεψεν" τῆ στρατιᾶ³ τοῦ οὐρανοῦ: γέγραπται ἐν βίβλω⁴ τῶν προφητῶν, Μὴ σφάγια⁵ καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσαράκοντα έν τῆ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ; Καὶ ἀνελάβετε⁸ τὴν σκηνὴν 43 τοῦ Μολόχ, 10 καὶ τὸ ἄστρον 11 τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ῥεμφάν. τούς τύπους 13 ούς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς: καὶ μετοικι $\tilde{\omega}^{^{14}}$ ύμᾶς ἐπέκεινα $^{^{15}}$ Βαβυλῶνος. $^{^{16}}$ Ή σκηνη $^{^9}$ 44 τοῦ μαρτυρίου 17 ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῆ ἐρήμῳ, καθώς διετάξατο 18 ό λαλών τῷ Μωσῆ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον 13 ὃν ἑωράκει. "Ην καὶ εἰσήγαγον 19 45 διαδεξάμενοι 20 οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῆ κατασχέσει 21 τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῶσεν 22 ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἔως τῶν ἡμερῶν Δαυίδ: ὃς εὖρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἠτήσατο 46

 $^{^1}$ στρέφω, turn, am converted. 2 λατρεύω, serve, worship. 3 στρατιά, ας, ή, host, army. 4 βίβλος, ου, ή, book, scroll. 5 σφάγιον, ου, τό, victim, offering. 6 θυσία, ας, ή, sacrifice. 7 τεσσαράκοντα, forty, $40.^8$ ἀναλαμβάνω, take up, raise. 9 σκηνή, ής, ή, tent, tabernacle. 10 Μολόχ, ό, Moloch. 11 ἄστρον, ου, τό, star. 12 Ρεμφάν, ό, Rephan, Saturn. 13 τύπος, ου, ό, mark, example. 14 μετοικίζω, remove to another place of habitation. 15 ἐπέκεινα, farther on, beyond. 16 Βαβυλών, Babylon. 17 μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. 18 διατάσσω, command, give orders to. 19 εἰσάγω, lead in, bring in. 20 διαδέχομαι, receive in turn, receive in my turn. 21 κατάσχεσις, εως, ή, possession, holding fast. 22 ἐξωθέω, drive out, run aground.

εύρεῖν σκήνωμα¹ τῷ θεῷ Ἰακώβ. Σολομῶν² δὲ 47
ἀκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. Ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος³ ἐν 48
χειροποιήτοις⁴ ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης
λέγει, Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον⁵ τῶν 49
ποδῶν μου: ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει
κύριος: ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς⁴ μου; Οὐχὶ ἡ 50
χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα;

Σκληροτράχηλοι⁷ καὶ ἀπερίτμητοι⁸ τῆ καρδία καὶ τοῖς 51 ἀσίν, ὑμεῖς ἀεὶ⁹ τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ ἀντιπίπτετε:¹⁰ ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. Τίνα τῶν προφητῶν 52 οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; Καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας¹¹ περὶ τῆς ἐλεύσεως¹² τοῦ δικαίου, οὕ νῦν ὑμεῖς προδόται¹³ καὶ φονεῖς¹⁴ γεγένησθε: 53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς¹⁵ ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

¹ σκήνωμα, τος, τό, tent, dwelling. ² Σολομών, ωνος, ό, Solomon. ³ ὕψιστος, highest, most high. ⁴ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ⁵ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ⁶ κατάπαυσις, εως, ή, rest, resting. ⁷ σκληροτράχηλος, stiff-necked, stubborn. ⁸ ἀπερίτμητος, uncircumcised, stubborn. ⁹ ἀεί, always, ever. ¹⁰ ἀντιπίπτω, resist, oppose. ¹¹ προκαταγγέλλω, foretell, announce beforehand. ¹² ἔλευσις, εως, ή, coming, arrival. ¹³ προδότης, ου, ό, betrayer, traitor. ¹⁴ φονεύς, έως, ό, murderer. ¹⁵ διαταγή, ής, ή, ordinance, direction.

Άκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, 54 καὶ ἔβρυγον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. Ὑπάρχων δὲ 55 πλήρης⁴ πνεύματος άγίου, ἀτενίσας⁵ εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδεν δόξαν θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν, Ἰδού, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς 56 άνεωγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν έστῶτα τοῦ θεοῦ. Κράξαντες δὲ φωνῆ μεγάλη, 57 συνέσχον⁶ τὰ ὧτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν⁷ ὁμοθυμαδὸν⁸ έπ' αὐτόν: καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, 58 έλιθοβόλουν: καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια παρὰ τοὺς πόδας νεανίου 11 καλουμένου Σαύλου. 12 Καὶ 59 ἐλιθοβόλουν⁹ τὸν Στέφανον, 13 ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. Θεὶς δὲ 60 τὰ γόνατα, 14 ἔκραξεν φωνῆ μεγάλη, Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.15

¹ διαπρίω, cut to the quick. ² βρύχω, gnash, grind or gnash. ³ όδούς, ό, tooth. ⁴ πλήρης, full. ⁵ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁶ συνέχω, hold fast, oppress. ⁷ ὁρμάω, hasten on, rush. ⁸ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ⁹ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹⁰ ἀποτίθημι, put off, lay aside. ¹¹ νεανίας, ου, ό, young adult, young man. ¹² Σαῦλος, ου, ό, Saul. ¹³ στέφανος, ου, ό, crown, garland. ¹⁴ γόνυ, ατος, τό, knee. ¹⁵ κοιμάομαι, sleep, fall asleep.

Σαῦλος¹ δὲ ἦν συνευδοκῶν² τῇ ἀναιρέσει³ αὐτοῦ. 8 Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς⁴ μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις: πάντες δὲ διεσπάρησαν⁵ κατὰ τὰς χώρας⁶ τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας,⁻ πλὴν τῶν ἀποστόλων. Συνεκόμισαν⁵ δὲ 2 τὸν Στέφανον⁰ ἄνδρες εὐλαβεῖς,¹⁰ καὶ ἐποιήσαντο κοπετὸν¹¹ μέγαν ἐπ' αὐτῷ. Σαῦλος¹ δὲ ἐλυμαίνετο¹² 3 τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος,¹³ σύρων¹⁴ τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν 4 λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς 5 Σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν. 6 Προσεῖχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ

¹ Σαύλος, ου, ό, Saul. ² συνευδοκέω, consent, approve. ³ ἀναίρεσις, εως, ή, murder, killing. ⁴ διωγμός, οῦ, ὁ, persecution. ⁵ διασπείρω, scatter, scatter like seed. ⁶ χώρα, ας, ή, land, region. ⁷ Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ⁸ συγκομίζω, bring in, bury. ⁹ στέφανος, ου, ό, crown, garland. ¹⁰ εὐλαβής, devout, God-fearing. ¹¹ κοπετός, ου, ό, mourning, lamentation. ¹² λυμαίνομαι, ravage, destroy. ¹³ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁴ σύρω, draw, drag. ¹⁵ κατέρχομαι, come down, go down. ¹⁶ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁷ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind.

βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. Πολλῶν γὰρ τῶν 7 ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα¹ φωνῆ μεγάλη ἐξήρχετο: πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι² καὶ χωλοὶ³ ἐθεραπεύθησαν. Καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῆ πόλει 8 ἐκείνη.

Ανὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῆ πόλει 9 μαγεύων καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν: ὧ προσεῖχον ἀπὸ 10 μικροῦ ἔως μεγάλου, λέγοντες, Οὖτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ μεγάλη. Προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ 11 τὸ ἰκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. 12 Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. Ὁ δὲ 13 Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππω: θεωρῶν τε δυνάμεις

 $^{^1}$ βοάω, cry aloud, shout. 2 παραλύω, relax, enfeeble. 3 χωλός, lame, deprived of a foot. 4 προϋπάρχω, exist before, have been already. 5 μαγεύω, practice magic. 6 ἐξίστημι, amaze, be amazed. 7 Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. 8 προσέχω, take head of, attend to. 9 μαγεία, ας, ή, magic. 10 προσκαρτερέω, continue in or with, persist.

καὶ σημεῖα γινόμενα, ἐξίστατο.1

Άκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι 14 δέδεκται ή Σαμάρεια τον λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην: οἵτινες 15 καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσιν πνεύμα ἄγιον: οὔπω³ γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν 16ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ χριστοῦ Ἰησοῦ. Τότε ἐπετίθουν τὰς 17 γεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἄγιον. 18 Θεασάμενος⁵ δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως ὁ τῶν γειρών τών ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, 7 λέγων, Δ ότε κάμοὶ 19 την έξουσίαν ταύτην, ἵνα ὧ έὰν ἐπιθῶ τὰς γεῖρας, λαμβάνη πνεῦμα ἄγιον. Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, 20 Τὸ ἀργύριόν σου σύν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰ v^{10} τοῦ θεοῦ ἐνόμισας v^{11} διὰ γρημάτω v^{7} κτᾶσθαι. v^{12}

¹ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ² Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ³ οὔπω, not yet. ⁴ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ⁵ θεάομαι, look at, behold. ⁶ ἐπίθεσις, εως, ή, laying on, assault. ⁷ χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ⁸ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ⁹ ἀπώλεια, ας, ή, destruction, ruin. ¹⁰ δωρεά, ᾶς, ή, gift, free gift. ¹¹ νομίζω, suppose, think. ¹² κτάομαι, acquire, win.

Οὐκ ἔστιν σοι μερὶς¹ οὐδὲ κλῆρος² ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. 21 Ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα³ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας⁴ σου ταύτης, 22 καὶ δεήθητι⁵ τοῦ θεοῦ, εἰ ἄρα⁶ ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια⁻ τῆς καρδίας σου. Εἰς γὰρ χολὴν⁵ πικρίας² καὶ 23 σύνδεσμον¹⁰ ἀδικίας¹¹ ὁρῶ σε ὄντα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 24 Σίμων εἶπεν, Δεήθητε⁵ ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθη¹² ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι τοῦ καὶ λαλήσαντες τὸν 25 λόγον τοῦ κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, πολλάς τε κώμας τοῦν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίσαντο.

Άγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον, λέγων, 26 ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν¹⁶ ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν:¹⁷

 $^{^{1}}$ μερίς, ίδος, ή, part, portion. 2 κλήρος, ου, ό, lot, portion. 3 εὐθύς, immediately, at once. 4 κακία, ας, ή, malice, evil. 5 δέομαι, ask, request. 6 άρα, so? (introduces a question). 7 ἐπίνοια, ας, ή, thought, intention. 8 χολή, ής, ή, a bitter herb, gall. 9 πικρία, ας, ή, bitterness. 10 σύνδεσμος, ου, ό, bond, fetter. 11 ἀδικία, ας, ή, unrighteousness. 12 ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. 13 διαμαρτύρομαι, testify solemnly. 14 κώμη, ης, ή, village. 15 Σαμαρείτης, ου, ό, Samaritan. 16 μεσημβρία, ας, ή, midday, noon. 17 γάζα, ης, ή, treasure, Gaza.

αύτη ἐστὶν ἔρημος. Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη: καὶ ἰδού, 27 άνηρ Αἰθίοψ¹ εὐνοῦχος² δυνάστης³ Κανδάκης⁴ τῆς βασιλίσσης Αἰθιόπων, δς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, δς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, ἦν 28 τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος 7 αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.⁸ 29 Εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, Πρόσελθε καὶ κολλήθητι 3 τῷ ἄρματι 7 τούτῳ. Προσδραμὼν 10 δὲ ὁ 30 Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, 8 καὶ εἶπεν, Ἡρά 11 γε 12 γινώσκεις ἃ άναγινώσκεις; Ὁ δὲ εἶπεν, Πῶς γὰρ ἄν δυναίμην, ἐὰν 31 μή τις όδηγήση 13 με; Παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον αναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. Ἡ δὲ περιοχὴ¹⁴ τῆς 32 γραφής ην ανεγίνωσκεν ήν αύτη, Ως πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν¹⁵ ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς¹⁶ ἐναντίον¹⁷ τοῦκείροντος 18 αὐτὸν ἄφωνος, 19 οὕτως 20 οὐκ ἀνοίγει τὸ

¹ Αlθίοψ, οπος, ὁ, Ethiopian. ² εὐνοῦχος, ου, ὁ, eunuch, keeper of the bed-chamber. ³ δυνάστης, ου, ὁ, ruler, sovereign. ⁴ Κανδάκη, ης, ἡ, Candace. ⁵ βασίλισσα, ης, ἡ, queen. ⁶ γάζα, ης, ἡ, treasure, Gaza. ⁻ ἄρμα, τος, τό, chariot. ⁶ Ἡσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ⁶ κολλάω, glue, cleave. ¹⁰ προστρέχω, run up to, run to. ¹¹ ἄρα, so? (introduces a question). ¹² γέ, indeed, at least. ¹³ ὁδηγέω, lead, guide. ¹⁴ περιοχή, ῆς, ἡ, passage (of written text). ¹⁵ σφαγή, ῆς, ἡ, slaughter, sacrifice. ¹⁶ ἀμνός, οῦ, ὁ, lamb. ¹⁻ ἐναντίον, in the sight of, before. ¹8 κείρω, shear, cut off. ¹⁰ ἄφωνος, speechless, mute. ²⁰ οὕτως, thus, so.

στόμα αὐτοῦ. Ἐν τῆ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις 33 αὐτοῦ ἤρθη, τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται;² "Οτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 34 εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν, Δέομαί σου, περὶ τίνος ό προφήτης λέγει τοῦτο; Περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός; Ανοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ 35 άρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. Ως δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, 36 ήλθον ἐπί τι ὕδωρ: καί φησιν ὁ εὐνοῦχος, ³ Ἰδού, ὕδωρ: τί κωλύει με βαπτισθηναι; Καὶ ἐκέλευσεν στηναι 37 τὸ ἄρμα: ⁷ καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι ⁸ εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος: καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. Ότε 39 δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἤρπασεν⁹ τὸν Φίλιππον: καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, 3 έπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. Φίλιππος δὲ 40 εύρέθη εἰς Ἄζωτον:10 καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο

¹ ταπείνωσις, εως, ή, humiliation, humble state. ² διηγέομαι, relate fully, relate in full. ³ εὐνοῦχος, ου, ό, eunuch, keeper of the bed-chamber. ⁴ δέομαι, ask, request. ⁵ κωλύω, forbid, hinder. ⁶ κελεύω, order, command. ⁷ ἄρμα, τος, τό, chariot. ⁸ ἀμφότεροι, both, both of two. ⁹ ἀρπάζω, seize, snatch. ¹⁰ Ἄζωτος, ου, ή, Azotus, Ashdod.

τὰς πόλεις πάσας, ἔως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς $\label{eq:Kaisapeiav.} \text{Καισάρειαν.}^{\text{1}}$

 \circ δὲ \circ Σαῦλος \circ ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς \circ μαθητάς τοῦ κυρίου, προσελθών τῷ ἀρχιερεῖ, 2 ήτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς 6 εἰς Δ αμασκὸν 7 πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγη εἰς Ίερουσαλήμ. Έν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν 3 ἐγγίζειν τῆ Δ αμασκῷ: καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν Φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ: καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, 4 ήκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Εἶπεν δέ, Τίς εἶ, κύριε; Ὁ δὲ κύριος εἶπεν, 5 Έγω εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις: ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ 6 εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι τί σε δεῖ Οί δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες 10 ποιεῖν.

¹ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ² Σαῦλος, ου, ό, Saul. ³ ἐμπνέω, breathe, inspire. ⁴ ἀπειλή, ῆς, ή, threat, threatening. ⁵ φόνος, ου, ό, murder, slaughter. ⁶ ἐπιστολή, ῆς, ή, letter, dispatch. ⁻ Δαμασκός, οῦ, ή, Damascus. ⁶ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ⁿ περιαστράπτω, shine around, flash around. ¹¹ συνοδεύω, travel together with, journey with.

είστήκεισαν ἐνεοί,¹ ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. Ἡγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος² ἀπὸ τῆς γῆς: 8 ἀνεῳγμένων τε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἔβλεπεν, χειραγωγοῦντες³ δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον⁴ εἰς Δαμασκόν. 9 Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

⁵Ην δέ τις μαθητης ἐν Δαμασκῷ ὁνόματι Ἀνανίας, καὶ 10 εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος ἐν ὁράματι, Ἄνανία. Ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. Ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν, 11 Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ την ῥύμην την καλουμένην Εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκία Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα: ὁλόματι ἀνανίαν εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψη. Ἦπεκρίθη δὲ 13 Ἀνανίας, Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ

¹ ἐνεός, speechless, dumb. ² Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ³ χειραγωγέω, lead by the hand. ⁴ εἰσάγω, lead in, bring in. ⁵ Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ⁶ Ἁνανίας, ου, ὁ, Ananias. ⁻ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ὁ ῥύμη, ης, ἡ, narrow street, lane. ⁵ εὐθύς, immediately, at once. ¹¹ Ταρσεύς, έως, ὁ, Tarsian, belonging to Tarsus. ¹¹ ἀναβλέπω, look up, receive sight.

άνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησεν τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ίερουσαλήμ: καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν 14 άργιερέων, δήσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ όνομά σου. Είπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος, Πορεύου, 15 ότι σκεῦος¹ ἐκλογῆς² μοι ἐστὶν οὖτος, τοῦ βαστάσαι³ τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ίσραήλ: ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω⁴ αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ 16 τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας⁵ καὶ 17 εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν, Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, ό όφθείς σοι έν τῆ όδῷ ἡ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψης καὶ πλησθῆς 7 πνεύματος ἁγίου. Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον 8 18 ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ώσει⁹ λεπίδες, 10 ἀνέβλεψέν 6 τε καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, καὶ λαβών τροφὴν 11 ἐνίσχυσεν.12

¹ σκεύος, ους, τό, vessel, goods (plural). ² ἐκλογή, ῆς, ἡ, (divine) selection, choice. ³ βαστάζω, bear, carry. ⁴ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ⁵ Ἀνανίας, ου, ὁ, Ananias. ⁶ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁷ πλήθω, fill. ⁸ ἀποπίπτω, fall, fall off. ⁹ ώσεί, like, about. ¹⁰ λεπίς, ίδος, ἡ, scale (of a fish), scale. ¹¹ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ¹² ἐνισχύω, strengthen, invigorate.

Έγένετο δὲ ὁ Σαῦλος¹ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ² μαθητῶν ἡμέρας τινάς. Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς 20 ἐκήρυσσεν τὸν χριστόν, ὅτι οὖτός ἐστιν ὁ υἰὸς τοῦ θεοῦ. Ἐξίσταντο³ δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον, 21 Οὐχ οὖτός ἐστιν ὁ πορθήσας⁴ ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; Σαῦλος¹ δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο,⁵ καὶ 22 συνέχυνεν τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ,² συμβιβάζων² ὅτι οὖτός ἐστιν ὁ χριστός.

Ως δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἰκαναί, συνεβουλεύσαντο⁸ οἱ 23 Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν⁹ αὐτόν: ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ¹ ἡ 24 ἐπιβουλὴ¹⁰ αὐτῶν. Παρετήρουν¹¹ τε τὰς πύλας¹² ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν:⁹ 25 λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, καθῆκαν¹³ διὰ

 $^{^1}$ Σαύλος, ου, ὁ, Saul. 2 Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. 3 ἐξίστημι, amaze, be amazed. 4 πορθέω, destroy, lay waste. 5 ἐνδυναμόω, strengthen, empower. 6 συγχέω, confuse, confound. 7 συμβιβάζω, hold together, instruct. 8 συμβουλεύω, plot, advise. 9 ἀναιρέω, take up, kill. 10 ἐπιβουλή, ῆς, ἡ, plot, plot against. 11 παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. 12 πύλη, ης, ἡ, gate, porch. 13 καθίημι, let down, lower.

τοῦ τείχους, ¹ χαλάσαντες ² ἐν σπυρίδι. ³

Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος έν Ἱερουσαλήμ, ἐπειρᾶτο 26 κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς: καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητής. Βαρνάβας 27 δὲ ἐπιλαβόμενος⁸ αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο[°] αὐτοῖς πῶς ἐν τῆ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δ αμασκ $\tilde{\omega}^{^{10}}$ ἐπαρρησιάσατο $^{^{11}}$ ἐν τ $\tilde{\omega}$ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος 28 Ίερουσαλήμ, καὶ παρρησιαζόμενος 11 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει 13 πρὸς τοὺς 29 Έλληνιστάς: 14 οἱ δὲ ἐπεχείρουν 15 αὐτὸν ἀνελεῖν. 16 30 Έπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον 17 αὐτὸν εἰς Καισάρειαν, 18 καὶ ἐξαπέστειλαν 19 αὐτὸν εἰς Ταρσόν. 20 31 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ

¹ τεῖχος, ους, τό, wall. ² χαλάω, slacken, let down. ³ σπυρίς, ίδος, ή, large basket, plaited basket. ⁴ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ⁵ πειράω, try, attempt. ⁶ κολλάω, glue, cleave. ⁷ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ⁸ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁹ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁰ Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ¹¹ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ¹² εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹³ συζητέω, discuss, dispute. ¹⁴ Ἑλληνιστής, οῦ, ὁ, Hellenist, Greek. ¹⁵ ἐπιχειρέω, endeavor, attempt. ¹⁶ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁷ κατάγω, bring down, lead down. ¹⁸ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ¹⁹ ἐξαποστέλλω, send forth. ²⁰ Ταρσός, οῦ, ἡ, Tarsus.

Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας 1 εἶχον εἰρήνην οἰκοδομούμεναι, καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει 2 τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνοντο. 3

Έγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν 32 καὶ πρὸς τοὺς ἀγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδαν. 33 Εὖρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραββάτῳ, ὅς ῆν παραλελυμένος. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα, 34 ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ χριστός: ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη. Καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες 35 οἱ κατοικοῦντες Λύδδαν καὶ τὸν Ἀσσάρωνα, όἴτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

¹ Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ² παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ³ πληθύνω, multiply, increase. ⁴ κατέρχομαι, come down, go down. ⁵ Λύδδα, Lydda, Diospolis. ⁶ Αἰνέας, ου, ό, Aeneas. ⁷ ὀκτώ, eight, 8. ⁸ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ⁹ κράβαττος, ου, ό, mattress, pallet. ¹⁰ παραλύω, relax, enfeeble. ¹¹ ἰάομαι, heal. ¹² στρωννύω, spread, furnish. ¹³ Ασσαρών, οῦ, ὁ, Sharon, Saron.

Έν Ἰόππη¹ δέ τις ἧν μαθήτρια² ὀνόματι Ταβηθά,³ ἣ 36 διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς: αύτη ἦν πλήρης άγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν 7 ὧν ἐποίει. Ἐγένετο 37 δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν άποθανεῖν: λούσαντες 8 δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερώω. 9 38 Έγγὺς δὲ οὔσης Λ ύδδης $^{^{10}}$ τῆ Ἰόππη, $^{^{1}}$ οἱ μαθηταὶ άκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῆ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, παρακαλοῦντες μὴ ὀκνῆσαι 11 διελθεῖν ἔως αὐτῶν. Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς: ὃν 39 παραγενόμενον ἀνήγαγον 12 εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι $^{^{13}}$ κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι 14 χιτῶνας 15 καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. Εκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ 40 Π έτρος θεὶς τὰ γόνατα $^{^{16}}$ προσηύξατο: καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπεν, Ταβηθά, ἀνάστηθι. Ἡ δὲ ηνοιξεν τούς όφθαλμούς αὐτῆς: καὶ ἰδοῦσα τὸν

¹ Τόππη, ης, ή, Joppa. ² μαθήτρια, ας, ή, female disciple, female student. ³ Ταβηθά, ή, Tabitha, antelope. ⁴ διερμηνεύω, translate, interpret. ⁵ Δορκάς, άδος, ή, Dorcas. ⁶ πλήρης, full. ⁷ ἐλεημοσύνη, ης, ή, alms, alms-giving. ⁸ λούω, bathe, wash. ⁹ ὑπερῷον, ου, τό, upper story, room upstairs. ¹⁰ Λύδδα, Lydda, Diospolis. ¹¹ ὀκνέω, hesitate, delay. ¹² ἀνάγω, lead up, restore. ¹³ χήρα, ας, ή, widow. ¹⁴ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ¹⁵ χιτών, ῶνος, ό, tunic, garment. ¹⁶ γόνυ, ατος, τό, knee.

Πέτρον, ἀνεκάθισεν. Δοὺς δὲ αὐτῆ χεῖρα, ἀνέστησεν 41 αὐτήν: φωνήσας δὲ τοὺς ἀγίους καὶ τὰς χήρας, 2 παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ 42 ὅλης τῆς Ἰόππης, 4 καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν κύριον. Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν 43 Ἰόππη παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ. 5

Ανὴρ δέ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ⁶ ὀνόματι Κορνήλιος,⁷ 10 ἐκατοντάρχης⁸ ἐκ σπείρης⁹ τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, εὐσεβὴς¹¹ καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ 2 οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας¹² πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος ¹³ τοῦ θεοῦ διὰ παντός. Εἴδεν ἐν ὁράματι¹⁴ ³ φανερῶς, ¹⁵ ὡσεὶ ¹⁶ ὥραν ἐνάτην¹⁷ τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. ⁷ Ὁ δὲ ἀτενίσας ¹⁸ αὐτῷ καὶ ἔμφοβος ¹⁹ 4 γενόμενος εἶπεν, Τί ἐστιν, κύριε; Εἶπεν δὲ αὐτῷ, Αἰ

¹ ἀνακαθίζω, sit up. ² χήρα, ας, ή, widow. ³ γνωστός, known, acquaintance. ⁴ Τόππη, ης, ή, Joppa. ⁵ βυρσεύς, έως, ό, tanner. ⁶ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ⁷ Κορνήλιος, ου, ό, Cornelius. ⁸ ἐκατοντάρχης, centurion. ⁹ σπεῖρα, ης, ή, cohort. ¹⁰ Τταλικός, Italian. ¹¹ εὐσεβής, pious, devout. ¹² ἐλεημοσύνη, ης, ή, alms, alms-giving. ¹³ δέομαι, ask, request. ¹⁴ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ¹⁵ φανερῶς, openly, publicly. ¹⁶ ώσεί, like, about. ¹⁷ ἔνατος, ninth. ¹⁸ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹⁹ ἔμφοβος, terrified, frightened.

προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι¹ σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον² ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Καὶ νῦν πέμψον εἰς 5 Ἰόππην³ ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι⁴ Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον: οὖτος ξενίζεται⁵ παρά τινι 6 Σίμωνι βυρσεῖ,⁶ ῷ ἐστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν. Ω ς δὲ 7 ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ,† φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν⁵ αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην⁰ εὐσεβῆ¹⁰ τῶν προσκαρτερούντων¹¹ αὐτῷ, καὶ ἐξηγησάμενος¹² 8 αὐτοῖς ἄπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.³

Τῆ δὲ ἐπαύριον, ¹³ ὁδοιπορούντων ¹⁴ ἐκείνων καὶ τῆ πόλει 9 ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα ¹⁵ προσεύξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην: ¹⁶ ἐγένετο δὲ 10 πρόσπεινος, ¹⁷ καὶ ἤθελεν γεύσασθαι: ¹⁸ παρασκευαζόντων ¹⁹ δὲ ἐκείνων, ἐπέπεσεν ²⁰ ἐπ' αὐτὸν

¹ ξλεημοσύνη, ης, ή, alms, alms-giving. ² μνημόσυνον, ου, τό, memory, memorial. ³ Τόππη, ης, ή, Joppa. ⁴ μεταπέμπω, send for, summon. ⁵ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ⁶ βυρσεύς, έως, ό, tanner. ⁷ Κορνήλιος, ου, ό, Cornelius. ⁸ οἰκέτης, ου, ό, house servant, household servant. ⁹ στρατιώτης, ου, ό, soldier. ¹⁰ εὐσεβής, pious, devout. ¹¹ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ¹² ξξηγέομαι, explain, describe. ¹³ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ¹⁴ όδοιπορέω, travel, be on the way. ¹⁵ δῶμα, τος, τό, house, housetop. ¹⁶ ἔκτος, sixth. ¹⁷ πρόσπεινος, hungry, very hungry. ¹⁸ γεύομαι, taste, experience. ¹⁹ παρασκευάζω, prepare, make ready. ²⁰ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon.

ἔκστασις, καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ 11 καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν σκεῦός² τι ὡς ὀθόνην³ μεγάλην, τέσσαρσιν άρχαῖς δεδεμένον, καὶ καθιέμενον⁴ ἐπὶ τῆς γῆς: ἐν ὧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα⁵ τῆς γῆς καὶ 12 τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετά καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 13Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν, Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον 8 καὶ φάγε. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, Μηδαμῶς, 9 14 κύριε: ὅτι οὐδέποτε 10 ἔφαγον πᾶν κοινὸν 11 ἢ άκάθαρτον. Καὶ φωνή πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, 15 $m ^{12}$ δ θεὸς ἐκαθάρισεν, σὰ μὴ κοίνου. $m ^{12}$ Τοῦτο δὲ $m ^{16}$ ἐγένετο ἐπὶ τρίς: 13 καὶ πάλιν ἀνελή ϕ θη 14 τὸ σκεῦος 2 εἰς τὸν οὐρανόν.

 Ω ς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει 15 ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα 16 17 δ εἶδεν, καὶ ἰδού, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, 17 διερωτήσαντες 18 τὴν οἰκίαν Σ ίμωνος,

¹ ἔκστασις, εως, ή, bewilderment, ecstasy. ² σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ³ ὁθόνη, ης, ή, linen cloth, sheet. ⁴ καθίημι, let down, lower. ⁵ τετράπους, four-footed animal, four-footed. ⁶ ἑρπετόν, οῦ, τό, creeping thing, reptile. ⁷ πετεινόν, ου, τό, bird. ⁸ θύω, sacrifice, kill. ⁹ μηδαμῶς, by no means, no. ¹⁰ οὐδέποτε, never. ¹¹ κοινός, common, unclean. ¹² κοινόω, make common, defile. ¹³ τρίς, thrice, three times. ¹⁴ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ¹⁵ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ¹⁶ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ¹⁷ Κορνήλιος, ου, ό, Cornelius. ¹⁸ διερωτάω, ask about, learn by inquiry.

ἐπέστησαν 1 ἐπὶ τὸν πυλῶνα, 2 καὶ φωνήσαντες 18 έπυνθάνοντο³ εἰ Σίμων, ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος, ένθάδε⁴ ξενίζεται. ⁵ Τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου 19 περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, Ἰδού, ἄνδρες ζητοῦσίν σε. Άλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ 20 πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος: διότι έγω άπέσταλκα αὐτούς. Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς 21 ἄνδρας εἶπεν, Ἰδού, ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε: τίς ἡ αἰτία δι' ην πάρεστε; 10 Οἱ δὲ εἶπον, Κορνήλιος 11 ἑκατοντάρχης, 22 καὶ Φοβούμενος τὸν θεόν, άνὴρ δίκαιος μαρτυρούμενός τε ύπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, έχρηματίσθη 13 ύπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί 14 σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. 23 Εἰσκαλεσάμενος 15 οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν.5

1 ἐφίστημι, stand over, come upon. ² πυλών, ὧνος, ὁ, vestibule, gateway. ³ πυνθάνομαι, inquire, ask. ⁴ ἐνθάδε, within, here. ⁵ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ⁶ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ⁷ διακρίνω, discriminate, judge. ⁸ διότι, because, on this account. ⁹ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹⁰ πάρειμι, be present, have arrived. ¹¹ Κορνήλιος, ου, ὁ, Cornelius. ¹² ἐκατοντάρχης, centurion. ¹³ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁴ μεταπέμπω, send for, summon. ¹⁵ εἰσκαλέομαι, invite in, call in.

Τῆ δὲ ἐπαύριον¹ ὁ Πέτρος ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῶ. Καὶ 24τῆ ἐπαύριον¹ εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισάρειαν.³ Ὁ δὲ Κορνήλιος ήν προσδοκών αὐτούς, συγκαλεσάμενος τούς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους ϕ ίλους. 25 Ως δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσών ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν. Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρεν λέγων, 26 κάγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. Άνάστηθι: συνομιλών 11 αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐτούς, Ύμεῖς 28 ἐπίστασθε 12 ώς ἀθέμιτόν 13 ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίω κολλᾶσθαι $^{^{14}}$ ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλω: $^{^{15}}$ καὶ ἐμοὶ ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν 16 ἢ ἀκάθαρτον λέγειν διὸ καὶ ἀναντιρρήτως 17 ήλθον 29 ἄνθρωπον: μεταπεμφθείς. 18 Πυνθάνομαι 19 οὖν, τίνι λόγω

¹ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ² Τόππη, ης, ή, Joppa. ³ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ⁴ Κορνήλιος, ου, ό, Cornelius. ⁵ προσδοχάω, wait for, look for. ⁶ συγκαλέω, call together. ⁻ συγγενής, kindred, relative. ⁵ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ⁰ φίλος, ου, ό, loving, friend. ¹¹ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹¹ συνομιλέω, talk, converse with. ¹² ἐπίσταμαι, understand, know. ¹³ ἀθέμιτος, unlawful, forbidden. ¹⁴ κολλάω, glue, cleave. ¹⁵ ἀλλόφυλος, alien, foreign. ¹⁶ κοινός, common, unclean. ¹⁻ ἀναντιρρήτως, without objection. ¹ፄ μεταπέμπω, send for, summon. ¹⁰ πυνθάνομαι, inquire, ask.

μετεπέμψασθέ με. Καὶ ὁ Κορνήλιος έφη, Άπὸ 30 τετάρτης³ ἡμέρας μέχρι⁴ ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων, καὶ τὴν ἐνάτην ὅραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου: καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι 7 λαμπρᾶ, 8 καί φησιν, Κορνήλιε, 2 εἰσηκούσθη 9 31 σου ή προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι¹⁰ σου ἐμνήσθησαν 11 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Πέμψον οὖν εἰς 32 Ἰόππην, 12 καὶ μετακάλεσαι 13 Σίμωνα 13 ς ἐπικαλεῖται Πέτρος: οὖτος ξενίζεται 14 ἐν οἰκία Σίμωνος βυρσέως 15 παρὰ θάλασσαν: δς παραγενόμενος λαλήσει σοι. 33 Έξαυτῆς 6 οὖν ἔπεμψα πρός σε: σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν¹⁷ ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα¹⁸ σοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ. ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν, 34

¹ μεταπέμπω, send for, summon. ² Κορνήλιος, ου, ὁ, Cornelius. ³ τέταρτος, fourth. ⁴ μέχρι, until, as far as (gen). ⁵ νηστεύω, fast. ⁶ ἔνατος, ninth. ⁷ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothing. ⁸ λαμπρός, bright, shining. ⁹ εἰσακούω, listen, hear. ¹⁰ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ¹¹ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹² Ἰόππη, ης, ἡ, Joppa. ¹³ μετακαλέω, send for. ¹⁴ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ¹⁵ βυρσεύς, έως, ὁ, tanner. ¹⁶ ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ¹⁷ πάρειμι, be present, have arrived. ¹⁸ προστάσσω, command, order.

Έπ' άληθείας καταλαμβάνομαι ότι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτης ό θεός: άλλ' έν παντὶ ἔθνει ό 35 φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστιν. Τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν τοῖς 36 υίοῖς Ἰσραήλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ γριστοῦ – οὖτός ἐστιν πάντων κύριος – ὑμεῖς οἴδατε, 37 τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, άρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα δ ἐκήρυξεν Ἰωάννης: Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ώς 38 ἔγρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίω καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ύπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ην μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες πάντων ὧν 39 ἐποίησεν ἔν τε τῆ χώρα¹⁰ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ίερουσαλήμ: ου καὶ ἀνεῖλον¹¹ κρεμάσαντες¹² ἐπὶ ξύλου. 13 Τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῆ τρίτη ἡμέρα, καὶ 40

¹ καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ²προσωπολήπτης, ου, ό, one who shows partiality. ³ δεκτός, acceptable, welcome. ⁴ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁵ Ναζαρέτ, ή, Nazareth. ⁶χρίω, anoint. ⁷ εὐεργετέω, do good to, do good deeds. ⁸ ἰάομαι, heal. ⁹ καταδυναστεύω, oppress, overpower. ¹⁰χώρα, ας, ή, land, region. ¹¹ ἀναιρέω, take up, kill. ¹² κρεμάννυμι, hang, hang up. ¹³ξύλον, ου, τό, wood, tree.

ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ¹ γενέσθαι, οὐ παντὶ τῷ λαῷ, 41 ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις² ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἴτινες συνεφάγομεν³ καὶ συνεπίομεν⁴ αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Καὶ 42 παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι⁵ ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος⁴ ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς⁻ ζώντων καὶ νεκρῶν. Τούτῳ πάντες οἱ 43 προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν⁵ ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

Έτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσεν 44
 τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. Καὶ ἐξέστησαν¹⁰ οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοί, ὅσοι 45 συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ¹¹
 τοῦ ἀγίου πνεύματος ἐκκέχυται. ¹² "Ηκουον γὰρ αὐτῶν 46

¹ ἐμφανής, visible, manifest. ² προχειροτονέω, choose beforehand. ³ συνεσθίω, eat with. ⁴ συμπίνω, drink with, drink together with. ⁵ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁶ ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ⁷ κριτής, ου, ὁ, judge. § ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ᠑ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹0 ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹¹ δωρεά, ᾶς, ἡ, gift, free gift. ¹² ἐκχέω, pour out, shed.

λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τον θεόν.
Τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος, Μήτι² τὸ ὕδωρ κωλῦσαι 47
δύναταί τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἴτινες τὸ
πνεῦμα τὸ ἄγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς; 48
Προσέταξέν τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ κυρίου. Τότε ἡρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας
τινάς.

*Ηκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ 11

τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ

θεοῦ. Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυμα, 2

διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, λέγοντες ὅτι 3

Πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες, καὶ

συνέφαγες αὐτοῖς. Ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξετίθετο 4

αὐτοῖς καθεξῆς ὁ λέγων, Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππη 5

προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ἔρραμα, 13

¹ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ² μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ³ κωλύω, forbid, hinder. ⁴ προστάσσω, command, order. ⁵ ἐπιμένω, continue, remain. ⁶ διακρίνω, discriminate, judge. ⁷ ἀκροβυστία, ας, ή, uncircumcision, foreskin. ⁸ συνεσθίω, eat with. ⁹ ἐκτίθημι, declare, explain. ¹⁰ καθεξής, successively, in order. ¹¹ Ἰόππη, ης, ή, Joppa. ¹² ἔκστασις, εως, ή, bewilderment, ecstasy. ¹³ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle.

καταβαίνον σκεῦός¹ τι, ως ὀθόνην² μεγάλην τέσσαρσιν άρχαῖς καθιεμένην έκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ηλθεν ἄχρι ἐμοῦ: εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ 6είδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ έρπετὰ 7 καὶ τὰ πετεινὰ 8 τοῦ οὐρανοῦ. Ἦκουσα δὲ 7φωνής λεγούσης μοι, Άναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. Εἶπον δέ, Μηδαμῶς, 10 κύριε: ὅτι πᾶν κοινὸν 11 ἢ 8 ἀκάθαρτον οὐδέποτε¹² εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 Άπεκρίθη δέ μοι φωνή ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Ἅ ό θεὸς ἐκαθάρισεν, σὰ μὴ κοίνου. 13 Τοῦτο δὲ ἐγένετο 10 ἐπὶ τρίς, 14 καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη 15 ἄπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἰδού, ἐξαυτῆς $^{^{16}}$ τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν $^{^{17}}$ έπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἧ ἤμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας 18 πρός με. Εἶπεν δέ μοι τὸ πνεῦμα 12 συνελθείν αὐτοίς, μηδὲν διακρινόμενον. 19 ΤΗλθον δὲ

¹ σκεύος, ους, τό, vessel, goods (plural). ² δθόνη, ης, ή, linen cloth, sheet. ³ καθίημι, let down, lower. ⁴ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁵ κατανοέω, observe, understand. ⁶ τετράπους, four-footed animal, four-footed. ⁷ ἐρπετόν, οῦ, τό, creeping thing, reptile. ⁸ πετεινόν, ου, τό, bird. ⁹ θύω, sacrifice, kill. ¹⁰ μηδαμώς, by no means, no. ¹¹ κοινός, common, unclean. ¹² οὐδέποτε, never. ¹³ κοινόω, make common, defile. ¹⁴ τρίς, thrice, three times. ¹⁵ ἀνασπάω, draw up, pull up. ¹⁶ ἐξαυτής, at once, forthwith. ¹⁷ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁸ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ¹⁹ διακρίνω, discriminate, judge.

σύν έμοι και οι εξ άδελφοι ούτοι, και εισήλθομεν είς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός: ἀπήγγειλέν τε ἡμῖν πῶς εἶδεν 13 τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα, καὶ εἰπόντα Άπόστειλον εἰς Ἰόππην² αὐτῶ, ἄνδρας, μετάπεμψαι 3 Σίμωνα, τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, δς 14 λαλήσει φήματα πρός σε, ἐν οἶς σωθήση σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσεν⁴ τὸ 15 πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐπ' αὐτούς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν άρχῆ. Ἐμνήσθην 5 δὲ τοῦ ῥήματος κυρίου, ὡς ἔλεγεν, 16 Ίωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ່ນແεῖς βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίω. Εἰ οὖν τὴν ἴσην 6 17 έδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ώς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν χριστόν, ἐγὼ δὲ τίς ήμην δυνατὸς κωλῦσαι⁸ τὸν θεόν; Ἀκούσαντες δὲ 18 ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, λέγοντες, "Άρα γε 10 καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν 11

¹ ξξ, six, 6. ² Τόππη, ης, ή, Joppa. ³ μεταπέμπω, send for, summon. ⁴ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ⁵ μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁶ ἴσος, equal, identical. ⁷ δωρεά, ᾶς, ἡ, gift, free gift. ⁸ κωλύω, forbid, hinder. ⁹ ήσυχάζω, be still, be silent. ¹⁰ γέ, indeed, at least. ¹¹ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind.

ἔδωκεν εἰς ζωήν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες άπὸ τῆς θλίψεως τῆς 19 γενομένης ἐπὶ Στεφάνω² διῆλθον ἕως Φοινίκης³ καὶ Κύπρου καὶ Άντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. Ἡσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν 20 ἄνδρες Κύπριοι⁶ καὶ Κυρηναῖοι,⁷ οἴτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, ελάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς,8 εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. Καὶ ἦν γεὶρ 21 κυρίου μετ' αὐτῶν: πολύς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. Ἡκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς 22 τὰ ὧτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν: καὶ ἐξαπέστειλαν¹⁰ Βαρνάβαν¹¹ διελθεῖν ἕως Άντιογείας: 5 ος παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν 23 τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῆ προθέσει 12 τῆς καρδίας προσμένειν 13 τῷ κυρίῳ: ὅτι ἦν ἀνὴρ 24

¹ διασπείρω, scatter, scatter like seed. ² στέφανος, ου, ό, crown, garland. ³ Φοινίκη, ης, ή, Phoenicia. ⁴ Κύπρος, ου, ή, Cyprus. ⁵ Άντιόχεια, ας, ή, Antioch. ⁶ Κύπριος, ου, ό, Cyprian, Cypriote. ⁻ Κυρηναῖος, ου, ό, Cyrenian, belonging to Cyrene. ⁶ Ἑλληνιστής, οῦ, ὁ, Hellenist, Greek. ⁰ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ¹⁰ ἐξαποστέλλω, send forth. ¹¹ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ¹² πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ¹³ προσμένω, wait longer, remain.

ἀγαθὸς καὶ πλήρης¹ πνεύματος ἀγίου καὶ πίστεως: καὶ προσετέθη² ὅχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ. Ἐξῆλθεν δὲ εἰς 25 Ταρσὸν³ ὁ Βαρνάβας⁴ ἀναζητῆσαι⁵ Σαῦλον,⁶ καὶ 26 εὑρὼν ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν.⁻ Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν⁵ ὅλον συναχθῆναι τῆ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὅχλον ἱκανόν, χρηματίσαι³ τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ⁻ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.¹0

Έν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον¹¹ ἀπὸ 27 Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν. Αναστὰς δὲ 28 εἶς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος,¹² ἐσήμανεν¹³ διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν¹⁴ μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην:¹⁵ ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου¹6 Καίσαρος.¹7 Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό¹8 τις, 29 ὥρισαν¹9 ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῆ Ἰουδαία ἀδελφοῖς: ὃ καὶ ἐποίησαν, 30

 $^{^1}$ πλήρης, full. 2 προστίθημι, add, add to. 3 Ταρσός, οῦ, ἡ, Tarsus. 4 Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. 5 ἀναζητέω, look, search. 6 Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. 7 Αντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. 8 ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, year. 9 χρηματίζω, instruct, reveal. 10 Χριστιανός, οῦ, ὁ, Christian. 11 κατέρχομαι, come down, go down. 12 Ἅγαβος, ου, ὁ, Agabus. 13 σημαίνω, indicate, signify. 14 λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. 15 οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. 16 Κλαύδιος, ου, ὁ, Claudius. 17 Καΐσαρ, ος, ὁ, Caesar. 18 εὐπορέω, have means, am prosperous. 19 ὁρίζω, mark off by boundaries, determine.

άποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς $\label{eq:bapvaβal} \text{Βαρνάβα}^{\text{1}} \ \text{καὶ} \ \Sigma \text{αύλου.}^{\text{2}}$

Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν³ Ἡρώδης ὁ 12 βασιλεύς τὰς χεῖρας κακῶσαί⁴ τινας τῶν ἀπὸ τῆς έκκλησίας. Άνεῖλεν δὲ Ίάκωβον τὸν ἀδελφὸν 2 Ἰωάννου μαγαίρα. Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς 3 Ίουδαίοις, προσέθετο⁸ συλλαβεῖν⁹ καὶ Πέτρον – ἦσαν δὲ αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων 10 – ὃν καὶ πιάσας 11 ἔθετο εἰς 4 παραδούς τέσσαρσιν τετραδίοις 12 ουλακήν, στρατιωτῶν¹³ φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ Πάσγα 14 ἀναγαγεῖν 15 αὐτὸν τῷ λαῷ. Ὁ μὲν οὖν 5 Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῆ φυλακῆ: προσευχὴ δὲ ἦν έκτενης 16 γινομένη ύπο της έκκλησίας προς τον θεον ύπὲρ αὐτοῦ. "Ότε δὲ ἔμελλεν αὐτὸν προάγειν 17 ὁ 6 Ήρώδης, τῆ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος 18

¹ Βαρνάβας, ό, Barnabas. ² Σαῦλος, ου, ό, Saul. ³ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁴ κακόω, mistreat, harm. ⁵ ἀναιρέω, take up, kill. ⁶ μάχαιρα, ης, ή, sword. ⁷ ἀρεστός, pleasing, desirable. ⁸ προστίθημι, add, add to. ⁹ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹⁰ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ¹¹ πιάζω, take, lay hold of. ¹² τετράδιον, ου, τό, squad of four soldiers. ¹³ στρατιώτης, ου, ό, soldier. ¹⁴ πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹⁵ ἀνάγω, lead up, restore. ¹⁶ ἐκτενής, zealous, earnest. ¹⁷ προάγω, lead forth, go before. ¹⁸ κοιμάσμαι, sleep, fall asleep.

μεταξυ¹ δύο στρατιωτῶν, ² δεδεμένος άλύσεσιν³ δυσίν: φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7Καὶ ἰδού, ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν έν τῶ οἰκήματι: 7 πατάξας 8 δὲ τὴν πλευρὰν 9 τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, Ἀνάστα ἐν τάχει. 10 Καὶ ἐξέπεσον 11 αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις 3 ἐκ τῶν χειρῶν. Εἶπέν τε 8 ό ἄγγελος πρὸς αὐτόν, Π ερίζωσαι 12 καὶ ὑπόδησαι 13 τὰ σανδάλιά του. Ἐποίησεν δὲ οὕτως. Καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ 15 τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. Καὶ 9έξελθων ήκολούθει αὐτῷ: καὶ οὐκ ἤδει ὅτι ἀληθές 16 έστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα $^{^{17}}$ Δ ιελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ 10βλέπειν. δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην 18 τὴν σιδηρᾶν, 19 τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη²⁰ ἠνοίχθη αὐτοῖς: καὶ ἐξελθόντες προῆλθον²¹ ῥύμην²² μίαν, καὶ

 $^{^1}$ μεταξύ, between, after. 2 στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. 3 ἄλυσις, εως, ἡ, chain. 4 φύλαξ, ακος, ὁ, guard, sentinel. 5 ἐφίστημι, stand over, come upon. 6 λάμπω, shine. 7 οἴκημα, τος, τό, room, dwelling. 8 πατάσσω, strike, smite. 9 πλευρά, ᾶς, ἡ, side, side of the body. 10 τάχος, ους, τό, speed, quickness. 11 ἐκπίπτω, fall away, fall out. 12 περιζώννυμι, gird, gird round. 13 ὑποδέω, put on my feet. 14 σανδάλιον, ου, τό, sandal. 15 περιβάλλω, put around, clothe. 16 ἐληθής, true, unconcealed. 17 ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. 18 πύλη, ης, ἡ, gate, porch. 19 σιδήρεος, made of iron. 20 αὐτόματος, by itself, of its own accord. 21 προέρχομαι, go in front, precede. 22 ῥύμη, ης, ἡ, narrow street, lane.

εὐθέως ἀπέστη ό ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πέτρος, 11 γενόμενος εν έαυτῶ, εἶπεν, Νῦν οἶδα ἀληθῶς² ὅτι έξαπέστειλεν³ κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετό⁴ με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας⁵ τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. Συνιδών⁶ τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν 12 Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Mάρκου, σύ 8 ήσαν ίκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. Κρούσαντος δε τοῦ Πέτρου τὴν 13 θύραν τοῦ πυλώνος, 11 προσήλθεν παιδίσκη 12 ύπακοῦσαι, 13 ὀνόματι 14 Καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν 14 φωνήν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς γαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλώνα, 11 εἰσδραμοῦσα 15 δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. ¹¹ Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον, 15 Mαίνη. 16 16 16 16 δὲ διϊσχυρίζετο 17 οὕτως ἔχειν. Οἱ δὲ ἔλεγον, Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστιν. Ὁ δὲ Πέτρος 16 ἐπέμενεν 18 κρούων: 10 ἀνοίξαντες δὲ εἶδον αὐτόν, καὶ

¹ ἀφίστημι, withdraw, depart. ² ἀληθώς, truly, really. ³ ἐξαποστέλλω, send forth. ⁴ ἐξαιρέω, take out, deliver. ⁵ προσδοκία, ας, ή, expectation, waiting. ⁶ σύνοιδα, know, be conscious of. ⁷ Μᾶρκος, ου, ό, Mark. ⁸ οὖ, where, when. ⁹ συναθροίζω, gather, bring together. ¹⁰ κρούω, knock, strike. ¹¹ πυλών, ῶνος, ό, vestibule, gateway. ¹² παιδίσκη, ης, ή, maid, female servant. ¹³ ὑπακούω, obey, listen. ¹⁴ Ῥόδη, ης, ή, Rhoda. ¹⁵ εἰστρέχω, run in. ¹⁶ μαίνομαι, rage, be furious. ¹⁷ διϊσχυρίζομαι, insist, maintain firmly. ¹⁸ ἐπιμένω, continue, remain.

ἐξέστησαν.¹ Κατασείσας² δὲ αὐτοῖς τῆ χειρὶ σιγᾶν,³ 17 διηγήσατο⁴ αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν⁵ ἐκ τῆς φυλακῆς. Εἶπεν δέ, Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔτερον τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος⁶ οὐκ ὀλίγος 18 ἐν τοῖς στρατιώταις,⁻ τί ἄρα⁶ ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας⁰ αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας¹⁰ τοὺς φύλακας,¹¹ ἐκέλευσεν¹² ἀπαχθῆναι.¹³ Καὶ κατελθὼν¹⁴ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν διέτριβεν.¹6

⁵Ην δὲ ὁ Ἡρώδης θυμομαχῶν¹⁷ Τυρίοις ¹⁸ καὶ Σιδωνίοις: 20
ὁμοθυμαδὸν²⁰ δὲ παρῆσαν²¹ πρὸς αὐτόν, καὶ
πείσαντες Βλάστον²² τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος²³ τοῦ
βασιλέως, ἤτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι²⁴ αὐτῶν

¹ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ² κατασείω, shake, motion. ³ σιγάω, be silent, become silent. ⁴ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ⁵ ἐξάγω, lead out. ⁶ τάραχος, ου, ό, disturbance, commotion. ⁷ στρατιώτης, ου, ό, soldier. ⁸ ἄρα, so? (introduces a question). ⁹ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹⁰ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ¹¹ φύλαξ, ακος, ό, guard, sentinel. ¹² κελεύω, order, command. ¹³ ἀπάγω, lead away, lead. ¹⁴ κατέρχομαι, come down, go down. ¹⁵ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ¹⁶ διατρίβω, continue, tarry. ¹⁷ θυμομαχέω, be very angry. ¹⁸ Τύριος, ου, ό, Tyrian, inhabitant of Tyre. ¹⁹ Σιδώνιος, Sidonian. ²⁰ όμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ²¹ πάρειμι, be present, have arrived. ²² Βλάστος, ου, ό, Blastus. ²³ κοιτών, ῶνος, ό, bedroom, bedchamber. ²⁴ τρέφω, make to grow, nourish.

τὴν χώραν¹ ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.² Τακτῆ³ δὲ ἡμέρᾳ ὁ 21 Ἡρῷδης ἐνδυσάμενος⁴ ἐσθῆτα⁵ βασιλικήν,² καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος,6 ἐδημηγόρει² πρὸς αὐτούς. 22 Ὁ δὲ δῆμος⁵ ἐπεφώνει, Φωνὴ θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. Παραχρῆμα¹ο δὲ ἐπάταξεν¹¹ αὐτὸν ἄγγελος κυρίου, 23 ἀνθ'² ὧν οὐκ ἔδωκεν δόξαν τῷ θεῷ: καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος, 13 ἐξέψυξεν. 14

 \circ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὖξανεν 15 καὶ ἐπληθύνετο. 16 24

Βαρνάβας¹⁷ δὲ καὶ Σαῦλος¹⁸ ὑπέστρεψαν εἰς 25 Ίερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες¹⁹ καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.²⁰

¹ χώρα, ας, ή, land, region. ² βασιλικός, royal, connected with a king. ³ τακτός, fixed, appointed. ⁴ ἐνδύω, put on, clothe. ⁵ ἐσθής, ήτος, ή, clothing. ⁶ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ⁷ δημηγορέω, make a public speech. ⁸ δῆμος, ου, ό, popular assembly, crowd. ⁹ ἐπιφωνέω, cry out, shout. ¹⁰ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹¹ πατάσσω, strike, smite. ¹² ἀντί, instead of, in place of. ¹³ σκωληκόβρωτος, eaten by worms. ¹⁴ ἐκψύχω, expire, breathe one's last. ¹⁵ αὕξάνω, cause to grow, increase. ¹⁶ πληθύνω, multiply, increase. ¹⁷ Βαρνάβας, ό, Barnabas. ¹⁸ Σαῦλος, ου, ό, Saul. ¹⁹ συμπαραλαμβάνω, take along with. ²⁰ Μᾶρκος, ου, ό, Mark.

⁵Ησαν δέ τινες ἐν ἀντιοχεία ατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν 13
προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ τε Βαρνάβας καὶ
Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ ὁ
Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος. Μειτουργούντων δὲ 2
αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων, ἐεἶπεν τὸ πνεῦμα
τὸ ἄγιον, ἀφορίσατε δή το μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν
Σαῦλον ὁ εἰς τὸ ἔργον ὁ προσκέκλημαι αὐτούς. Τότε 3
νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς
χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

Οὖτοι μὲν οὖν, ἐκπεμφθέντες¹⁵ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ 4 ἀγίου, κατῆλθον¹⁶ εἰς τὴν Σελεύκειαν:¹⁷ ἐκεῖθεν¹⁸ δὲ ἀπέπλευσαν¹⁹ εἰς τὴν Κύπρον.²⁰ Καὶ γενόμενοι ἐν 5 Σαλαμῖνι,²¹ κατήγγελλον²² τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων: εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην

¹ Άντιόχεια, ας, ή, Antioch. ² Βαρνάβας, ό, Barnabas. ³ Συμεών, ό, Simeon, Simeon. ⁴ Νίγερ, ό, Niger. ⁵ Λούκιος, ου, ό, Lucius. ⁶ Κυρηναΐος, ου, ό, Cyrenian, belonging to Cyrene. ⁷ Μαναήν, ό, Manaen. ⁸ τετράρχης, ου, ό, tetrarch. ⁹ σύντροφος, ου, ό, one broughr up with, foster brother. ¹⁰ Σαῦλος, ου, ό, Saul. ¹¹ λειτουργέω, minister, serve. ¹² νηστεύω, fast. ¹³ ἀφορίζω, separate, set apart. ¹⁴ δή, also, indeed. ¹⁵ ἐκπέμπω, send out. ¹⁶ κατέρχομαι, come down, go down. ¹⁷ Σελεύκεια, ας, ή, Seleucia. ¹⁸ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹⁹ ἀποπλέω, sail away. ²⁰ Κύπρος, ου, ή, Cyprus. ²¹ Σαλαμίς, ῖνος, ή, Salamis. ²² καταγγέλλω, proclaim, declare openly.

ύπηρέτην. 1 Δ ιελθόντες δὲ τὴν νῆσον 2 ἄχρι Π άφου, 3 $_{6}$ εὖρόν τινα μάγον⁴ ψευδοπροφήτην⁵ Ἰουδαῖον, ὧ ονομα Βαρϊησούς, δς ήν συν τῷ ἀνθυπάτω Σεργίω 7 Παύλω, ἀνδρὶ συνετῶ. Οὖτος προσκαλεσάμενος 10 Βαρνάβαν 11 καὶ Σαῦλον 22 ἐπεζήτησεν 33 ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Ἀνθίστατο¹⁴ δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας, 15 ὁ 8 μάγος 4 – οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται 16 τὸ ὄνομα αὐτοῦ - ζητών διαστρέψαι 17 τὸν ἀνθύπατον 7 ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς 18 9 πνεύματος άγίου, καὶ ἀτενίσας 19 εἰς αὐτὸν εἶπεν, $^{5}Ω^{20}$ 10 πλήρης²¹ παντὸς δόλου²² καὶ πάσης ραδιουργίας,²³ υἱὲ διαβόλου, έχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύση 24 διαστρέφων 17 τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; 25 Καὶ νῦν 11ίδού, γεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλός, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα 26 δὲ ἐπέπεσεν 27

¹ ύπηρέτης, ου, ό, servant, assistant. ² νῆσος, ου, ἡ, island. ³ Πάφος, ου, ἡ, Paphos. ⁴ μάγος, ου, ὁ, magician, sorcerer. ⁵ ψευδοπροφήτης, ου, ὁ, false prophet. ⁶ Βαρϊησοῦς, οῦ, ὁ, Bar-Jesus, son of Jesus. ⁷ ἀνθύπατος, ου, ὁ, consul, proconsul. ⁸ Σέργιος, ου, ὁ, Sergius. ⁹ συνετός, intelligent, clever. ¹⁰ προσκαλέω, summon. ¹¹ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ¹² Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ¹³ ἐπίζητέω, seek for, seek after. ¹⁴ ἀνθίστημ, resist, oppose. ¹⁵ Ἑλύμας, α, ὁ, Elymas. ¹⁶ μεθερμηνεύω, translate, interpret. ¹⁷ διαστρέφω, distort, pervert. ¹⁸ πλήθω, fill. ¹⁹ ἀτενίζω, gaze, stare. ²⁰ ὧ, Oh! omega. ²¹ πλήρης, full. ²² δόλος, ου, ὁ, guile, deceit. ²³ ῥαδιουργία, ας, ἡ, deceit, fraud. ²⁴ παύω, cause to cease. ²⁵ εὐθύς, immediately, at once. ²⁶ παραχρῆμα, immediately, instantly. ²⁷ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon.

ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς¹ καὶ σκότος, καὶ περιάγων² ἐζήτει χειραγωγούς.³ Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος⁴ τὸ γεγονὸς 12 ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος⁵ ἐπὶ τῆ διδαχῆ τοῦ κυρίου.

Άναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν Παῦλον 13 ἤλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας οἰ ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα.

Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγένοντο 14 εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῆ ἡμέρα τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν. 15 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτούς, λέγοντες, Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ ἔστιν λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. Ἀναστὰς 16 δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας τοῦ χειρί, εἶπεν,

¹ ἀχλύς, ύος, ή, mist, mistiness. ² περιάγω, lead around, go about. ³ χειραγωγός, οῦ, ὁ, leader. ⁴ ἀνθύπατος, ου, ὁ, consul, proconsul. ⁵ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ⁶ ἀνάγω, lead up, restore. ⊓ Τάφος, ου, ἡ, Paphos. 8 Πέργη, ης, ἡ, Perga. ¹ Παμφυλία, ας, ἡ, Pamphylia. ¹¹ ἀποχωρέω, go away, depart. ¹¹ ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ¹² Πισιδία, ας, ἡ, Pisidia. ¹³ ἀνάγνωσις, εως, ἡ, reading. ¹⁴ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹⁵ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ¹⁶ κατασείω, shake, motion.

"Άνδρες Ίσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, άκούσατε. Ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου ἐξελέξατο² τοὺς 17 πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν³ ἐν τῆ παροικία⁴ ἐν γῆ Αἰγύπτω, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ 7 έξήγαγεν⁸ αὐτοὺς έξ αὐτῆς. Καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ⁹ 18 χρόνον ἐτροποφόρησεν 10 αὐτοὺς ἐν τῆ ἐρήμω. Καὶ 19 καθελὼν11 ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῆ Xαναάν, 12 κατεκληρονόμησεν 13 αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν. Καὶ μετὰ 20 ταῦτα, ώς ἔτεσιν τετρακοσίοις 14 καὶ πεντήκοντα, 15 ἔδωκεν κριτὰς $^{^{16}}$ ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. 21 Κάκε $\tilde{\theta}$ εν 17 ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Kίς, 18 ἄνδρα ἐκ φυλῆς Bενιαμίν, 19 ἔτη τεσσαράκοντα. 20 Καὶ μεταστήσας 21 αὐτόν, 22 ηγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα, ὧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας, Εύρον Δαυίδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα

¹ Ισραηλίτης, ου, ό, Israelite. ² ἐκλέγομαι, choose, elect. ³ ὑψόω, lift up, exalt. ⁴ παροικία, ας, ή, sojourn, stay. ⁵ Αἴγυπτος, ου, ή, Egypt. ⁶ βραχίων, ονος, ό, arm, strength. ⁷ ὑψηλός, high, lofty. ⁸ ἐξάγω, lead out. ⁹ τεσσαρακονταετής, forty years of age. ¹⁰ τροποφορέω, bear or put up with another's manners. ¹¹ καθαιρέω, take down, pull down. ¹² Χαναάν, ή, Canaan. ¹³ κατακληρονομέω, give (over) as rightful possession or inheritance. ¹⁴ τετρακόσιοι, four hundred, 400. ¹⁵ πεντήκοντα, fifty, 50. ¹⁶ κριτής, ου, ό, judge. ¹⁷ κάκεῖθεν, and thence, and from there. ¹⁸ Κίς, ό, Kish. ¹⁹ Βενιαμίν, ό, Benjamin. ²⁰ τεσσαράκοντα, forty, 40. ²¹ μεθίστημι, remove, turn away.

κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά Τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' 23 σωτηρίαν, 24 ἐπαγγελίαν Ίσραὴλ ἤγαγεν τῶ προκηρύξαντος 1 Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου 2 αὐτοῦ βάπτισμα³ μετανοίας⁴ τῶ Ἰσραήλ. Ω ς δὲ 25 έπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν, Τίνα με ύπονοεῖτε εἶναι; Οὐκ εἰμὶ ἐγώ. Ἀλλ' ἰδού, ἔρχεται μετ' ἐμέ, οδ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα 7 τῶν ποδῶν λῦσαι. Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Αβραάμ, καὶ οἱ 26 έν ύμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ύμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἀπεστάλη. Οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν 27 Ίερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, άγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν. Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν ¹⁰ θανάτου εὑρόντες, 28 ήτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι 11 αὐτόν. Ω ς δὲ 29

¹ προκηρύσσω, proclaim publicly, preach beforehand. ² εἴσοδος, ου, ή, entrance, entering. ³ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁴ μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ⁵ δρόμος, ου, ό, course, race. ⁶ ὑπονοέω, suspect, conjecture. ⁷ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ⁸ γένος, ους, τό, race, kind. ⁹ ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹⁰ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ¹¹ ἀναιρέω, take up, kill.

πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, έτέλεσαν1 καθελόντες 2 ἀπὸ τοῦ ξύλου, 3 ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. 3 δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν: ὃς ἄφθη ἐπὶ ἡμέρας 31 πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινές εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς 32 τούς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν: ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ⁶ τῷ δευτέρω 33 γέγραπται, Υίός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Ότι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι⁷ 34 μέλλοντα ύποστρέφειν εἰς διαφθοράν, δούτως εἴρηκεν ὅτι Δ ώσω ὑμῖν τὰ ὅσια $^{^{10}}$ Δ αυὶδ τὰ πιστά. Δ ιὸ καὶ ἐν 35 έτέρω λέγει, Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν¹⁰ σου ἰδεῖν διαφθοράν: 8 Δαυίδ μὲν γὰρ ἰδία γενε \tilde{a} ὑπηρετήσας 11 36 τῆ τοῦ θεοῦ βουλῆ¹² ἐκοιμήθη, 13 καὶ προσετέθη 14 πρὸς

¹ τελέω, finish, fulfill. ² καθαιρέω, take down, pull down. ³ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ⁴ συναναβαίνω, come or go up with, go up with. ⁵ ἐκπληρόω, fulfill, fill completely. ⁶ ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ⁷ μηκέτι, no longer. ⁸ διαφθορά, ᾶς, ἡ, decay, corruption. ⁹ οὕτως, thus, so. ¹⁰ ὅσιος, righteous, pious. ¹¹ ὑπηρετέω, serve, minister to. ¹² βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹³ κοιμάομαι, sleep, fall asleep. ¹⁴ προστίθημι, add, add to.

τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδεν διαφθοράν: ὅν δὲ ὁ 37 θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν. Γνωστὸν² οὖν 38 ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἀμαρτιῶν καταγγέλλεται: καὶ ἀπὸ πάντων 39 ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. Βλέπετε οὖν μὴ 40 ἐπέλθη ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις, 41 Ἰδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε: ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ὅ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῶν.

Έξιόντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, 42 παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ το σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα. Λυθείσης δὲ τῆς 43 συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ

¹ διαφθορά, ᾶς, ή, decay, corruption. ² γνωστός, known, acquaintance. ³ ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ⁴ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ⁵ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ⁶ καταφρονητής, οῦ, ὁ, despiser, scoffer. ⁷ ἀφανίζω, destroy, cause to disappear. ⁸ ἐκδιηγέομαι, tell in detail, describe. ⁹ ἔξειμι, go away, leave. ¹⁰ μεταξύ, between, after. ¹¹ σέβομαι, reverence, worship. ¹²προσήλυτος, ου, ὁ, proselyte, convert.

Βαρνάβα: 1 οἴτινες προσλαλοῦντες, 2 ἔπειθον αὐτοὺς 2 ἐπιμένειν 3 τῆ χάριτι τοῦ θεοῦ.

T $\tilde{\omega}$ τε ἐρχομέν ω σαββάτ ω σχεδ $\dot{\omega}$ πασα ή πόλις 44 συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ 45 Ίουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν⁵ ζήλου, καὶ ἀντέλεγον⁷ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις, άντιλέγοντες 7 καὶ βλασφημοῦντες. Παρρησιασάμενοι 46 δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας¹ εἶπον, Ὑμῖν ἦν άναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Έπειδη 10 δὲ ἀπωθεῖσθε 11 αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε έαυτούς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα¹² εἰς τὰ ἔθνη. Οὕτως γὰρ ἐντέταλται¹³ ἡμῖν ὁ κύριος, Τέθεικά 47 σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως έσχάτου τῆς γῆς. Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρεν, καὶ 48 έδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι

¹ Βαρνάβας, ό, Barnabas. ²προσλαλέω, speak to, speak with. ³ ἐπιμένω, continue, remain. ⁴ σχεδόν, almost, nearly. ⁵ πλήθω, fill. ⁶ ζῆλος, ου, ό, zeal, jealousy. ⁷ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ⁸ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ⁹ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁰ ἐπειδή, since, because. ¹¹ ἀπωθέω, push or thrust away, reject. ¹² στρέφω, turn, am converted. ¹³ ἐντέλλομαι, command, give orders.

ήσαν τεταγμένοι¹ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Διεφέρετο² δὲ ὁ 49 λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας.³ Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι 50 παρώτρυναν⁴ τὰς σεβομένας⁵ γυναῖκας καὶ τὰς εὐσχήμονας⁶ καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν⁻ διωγμὸν⁵ ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν,⁰ καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων¹ο αὐτῶν. Οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι¹¹ τὸν κονιορτὸν¹² τῶν 51 ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς, ἤλθον εἰς Ἰκόνιον.¹³ Οἱ δὲ 52 μαθηταὶ ἐπληροῦντο γαρᾶς καὶ πνεύματος ἀγίου.

Έγένετο δὲ ἐν Ἰκονίω, ¹³ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς **14** εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων ¹⁴ πολὺ πλῆθος. Οἱ δὲ ἀπειθοῦντες ¹⁵ Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν ⁷ καὶ 2 ἐκάκωσαν ¹⁶ τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. 3 Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν ¹⁷ παρρησιαζόμενοι ¹⁸

¹ τάσσω, arrange, appoint. ² διαφέρω, differ, carry through. ³ χώρα, ας, ή, land, region. ⁴ παροτρύνω, arouse, incite. ⁵ σέβομαι, reverence, worship. ⁶ εὐσχήμων, honorable. ⁷ ἐπεγείρω, arouse, excite. ⁸ διωγμός, οῦ, ὁ, persecution. ⁹ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ¹⁰ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ¹¹ ἐκτινάσσω, shake off or out, shake off. ¹² κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ¹³ Ἰκόνιον, ου, τό, Iconium. ¹⁴ Ἔλλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ¹⁵ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁶ κακόω, mistreat, harm. ¹⁷ διατρίβω, continue, tarry. ¹⁸ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely.

ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα¹ γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἐσχίσθη² δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως: 4 καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. Ὠς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ³ τῶν ἐθνῶν τε καὶ 5 Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι⁴ καὶ λιθοβολῆσαι⁵ αὐτούς, συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς 6 πόλεις τῆς Λυκαονίας, Κυστραν καὶ Δέρβην, ο καὶ Τὴν περίγωρον: κάκεῖ¹² ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.

Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν 8 ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ος οὐδέποτε περιπεπατήκει. Οὕτος ἤκουσεν τοῦ 9 Παύλου λαλοῦντος: ος ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι, εἶπεν μεγάλη τῆ φωνῆ, 10 ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθῶς. Καὶ ἤλλετο ?

¹ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ² σχίζω, split, separate. ³ όρμή, ῆς, ἡ, impulse, inclination. ⁴ ὑβρίζω, mistreat, insult. ⁵ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ⁶ σύνοιδα, know, be conscious of. ⁷ καταφεύγω, flee, take refuge. ⁸ Λυκαονία, ας, ἡ, Lycaonia. ⁹ Λύστρα, ἡ, Lystra, city of Lycaonia. ¹⁰ Δέρβη, ης, ἡ, Derbe. ¹¹ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹² κἀκεῖ, and there. ¹³ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁴ χωλός, lame, deprived of a foot. ¹⁵ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ¹⁶ οὐδέποτε, never. ¹⁷ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹⁸ ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹⁹ ἄλλομαι, leap, spring up.

καὶ περιεπάτει. Οἱ δὲ ὄγλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ 11 Παῦλος, ἐπῆραν 1 τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ 2 λέγοντες, Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες³ ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς. Ἐκάλουν τε τὸν μὲν Βαρνάβαν, Δία: τὸν 12 δὲ Παῦλον, Έρμῆν, 6 ἐπειδη 7 αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος 8 τοῦ λόγου. Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Δ ιὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς 13πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα d^{10} ἐπὶ τοὺς πυλώνας 11 ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. 12 14 Άκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας⁴ καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες 13 τὰ ἱμάτια αὐτῶν, εἰσεπήδησαν 14 εἰς τὸν ὄγλον, κράζοντες καὶ λέγοντες, Ἄνδρες, τί ταῦτα 15 ποιείτε; Καὶ ἡμείς ὁμοιοπαθείς έσμεν ὑμίν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων 16 ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ έν αὐτοῖς: ος έν ταῖς παρωγημέναις ¹⁷ γενεαῖς εἴασεν ¹⁸ 16

¹ ἐπαίρω, lift up, raise. ² Λυκαονιστί, in (the) Lycaonian (language). ³ ὁμοιόω, make like, liken. ⁴ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ⁵ Ζεύς, ὁ, Zeus, pagan greek God. ⁶ Ἑρμῆς, οῦ, ὁ, Hermes. ⁻ ἐπειδή, since, because. ⁶ ἡγέομαι, lead, be chief. ९ ταῦρος, ου, ὁ, bull, οχ. ¹0 στέμμα, τος, τό, wreath or garland of flowers, garland. ¹¹ πυλών, ῶνος, ὁ, vestibule, gateway. ¹² θύω, sacrifice, kill. ¹³ διαρρήσσω, tear asunder. ¹⁴ εἰσπηδάω, leap in, rush in. ¹⁵ ὁμοιοπαθής, with the same nature. ¹⁶ μάταιος, vain, useless. ¹⁻ παροίγομαι, be past, gone. ¹8 ἐάω, permit, allow.

πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. Καίτοιγε 17 οὐκ ἀμάρτυρον² ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθοποιῶν,³ οὐρανόθεν⁴ ὑμῖν ὑετοὺς⁵ διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους,6 ἐμπιπλῶν 7 τροφῆς 8 καὶ εὐφροσύνης 9 τὰς καρδίας ἡμῶν. Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις 10 18 κατέπαυσαν 11 τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν 12 αὐτοῖς.

Έπῆλθον¹³ δὲ ἀπὸ ἀντιοχείας¹⁴ καὶ Ἰκονίου¹⁵ Ἰουδαῖοι, 19 καὶ πείσαντες τοὺς ὅχλους, καὶ λιθάσαντες¹⁶ τὸν Παῦλον, ἔσυρον¹⁻ ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες¹⁶ αὐτὸν τεθνάναι.¹⁰ Κυκλωσάντων²⁰ δὲ αὐτὸν τῶν 20 μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν: καὶ τῆ ἐπαύριον²¹ ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ²² εἰς Δέρβην.²³ 21 Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες²⁴ ἱκανούς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν

¹ καίτοιγε, and yet, although. ² ἀμάρτυρος, without witness, untestified to. ³ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ⁴ οὐρανόθεν, from heaven. ⁵ ὕετός, ου, ὁ, rain. ⁶ καρποφόρος, fruitful. ⁷ ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ⁸ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ⁹ εὐφροσύνη, ης, ἡ, gladness, joy. ¹⁰ μόλις, with difficulty, hardly. ¹¹ καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ¹² θύω, sacrifice, kill. ¹³ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹⁴ Άντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ¹⁵ Ἰκόνιον, ου, τό, Iconium. ¹⁶ λιθάζω, throw stones, stone. ¹⁷ σύρω, draw, drag. ¹⁸ νομίζω, suppose, think. ¹⁹ θνήσκω, die, am dying. ²⁰ κυκλόω, encircle, surround. ²¹ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ²² Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ²³ Δέρβη, ης, ἡ, Derbe. ²⁴ μαθητεύω, be a disciple, make a disciple.

Ἰκόνιον² καὶ ἀντιόγειαν,³ 22 Λ ύστραν 1 καὶ ἐπιστηρίζοντες 4 τὰς ψυχὰς τῶν παρακαλοῦντες ἐμμένειν⁵ τῆ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλών θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους 23 κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο 8 αὐτοὺς τῷ κυρίω εἰς ων πεπιστεύκεισαν. ω24 Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς Παμφυλίαν.10 Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργη τον λόγον, κατέβησαν 25 εἰς ᾿Αττάλειαν: 12 κἀκεῖθεν 13 ἀπέπλευσαν 14 Άντιόγειαν, δθεν δποαν παραδεδομένοι τῆ γάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. Παραγενόμενοι δὲ 27 καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλαν 6 ὅσα έποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. Δ ιέτρι β ον 17 δὲ ἐκεῖ χρόνον 28 οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

¹ Λύστρα, ή, Lystra, city of Lycaonia. ² Τκόνιον, ου, τό, Iconium. ³ Άντιόχεια, ας, ή, Antioch. ⁴ ἐπιστηρίζω, strengthen, prop up. ⁵ ἐμμένω, persevere, remain (in). ⁶ χειροτονέω, choose, appoint. ⁻ νηστεία, ας, ή, fasting, fast. ጾ παρατίθημι, set before, entrust. ⁰ Πισιδία, ας, ή, Pisidia. ¹⁰ Παμφυλία, ας, ή, Pamphylia. ¹¹ Πέργη, ης, ή, Perga. ¹² Άττάλεια, ας, ή, Attalia. ¹³ κὰκεῖθεν, and thence, and from there. ¹⁴ ἀποπλέω, sail away. ¹⁵ ὅθεν, from where, from which. ¹⁶ ἀναγγέλλω, announce, report. ¹⁻ διατρίβω, continue, tarry.

Καί τινες κατελθόντες άπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον 15 τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ περιτέμνησθε τῶ ἔθει 3 Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. Γενομένης οὖν 2 στάσεως 4 καὶ ζητήσεως 5 οὐκ ὀλίγης τῷ Π αύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβα πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς άποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ίερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος⁸ τούτου. Οἱ μὲν οὖν, προπεμφθέντες 3 ύπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν Φοινίκην 10 καὶ Σαμάρειαν, 11 ἐκδιηγούμενοι 12 τὴν ἐπιστροφὴν 13 τῶν έθνων: καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς Παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ, 4 άδελφοῖς. ἀπεδέχθησαν¹⁴ ύπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν άποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν¹⁵ τε όσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. Ἐξανέστησαν 16 δέ 5 τινες τών ἀπὸ τῆς αἱρέσεως 17 τών Φ αρισαίων

¹ κατέρχομαι, come down, go down. ² περιτέμνω, circumcize, circumcise. ³ ἔθος, ους, τό, custom. ⁴ στάσις, εως, ή, standing, rebellion. ⁵ ζήτησις, εως, ή, debate, controversy. ⁶ Βαρνάβας, ό, Barnabas. ⁷ τάσσω, arrange, appoint. ⁸ ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ⁹ προπέμπω, send before, send forth. ¹⁰ Φοινίκη, ης, ή, Phoenicia. ¹¹ Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ¹² ἐκδιηγέομαι, tell in detail, describe. ¹³ ἐπιστροφή, ῆς, ή, attention, conversion. ¹⁴ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ¹⁵ ἀναγγέλλω, announce, report. ¹⁶ ἔζανίστημι, raise up, rise up. ¹⁷ αἴρεσις, εως, ή, choice, faction.

πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι Δ εῖ περιτέμνειν 1 αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Mωϋσέως.

Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν 6 περὶ τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς δὲ συζητήσεως² 7 γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς,

Ανδρες άδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε³ ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων⁴ ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο,⁵ διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι. Καὶ ὁ καρδιογνώστης⁶ θεὸς ἐμαρτύρησεν 8 αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν: καὶ οὐδὲν διέκρινεν μεταξὺ⁵ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, 9 τῆ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. Νῦν οὖν τί 10 πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν² ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὂν οὖτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὖτε ἡμεῖς ἰσγύσαμεν¹¹ βαστάσαι;¹² Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ 11

 $^{^1}$ περιτέμνω, circumcize, circumcise. 2 συζήτησις, εως, ή, mutual questioning, disputation. 3 ἐπίσταμαι, understand, know. 4 ἀρχαῖος, old, ancient. 5 ἐκλέγομαι, choose, elect. 6 καρδιογνώστης, ου, ό, knower of hearts. 7 διακρίνω, discriminate, judge. 8 μεταξύ, between, after. 9 ζυγός, οῦ, ό, yoke, heavy burden. 10 τράχηλος, ου, ό, neck. 11 ἰσχύω, be strong, able. 12 βαστάζω, bear, carry.

κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθήναι, καθ' ὃν τρόπον $\kappa \dot{\alpha} \kappa \tilde{\alpha} \tilde{\nu} \tilde{\nu} \tilde{\nu}.$

'Εσίγησεν³ δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα⁴ καὶ 12 Παύλου ἐξηγουμένων⁵ ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα⁶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. Μετὰ δὲ τὸ 13 σιγῆσαι³ αὐτούς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων,

Άνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου: Συμεὼν ἐξηγήσατο 14 καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν 15 οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται, Μετὰ 16 ταῦτα ἀναστρέψω, καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν: καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, ταὶ ἀνορθώσω ἀντήν: ὅπως 17 ἄν ἐκζητήσωσιν ὁ ἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν

¹ τρόπος, ου, ό, manner, way. ² κὰκεῖνος, and he, and she. ³ σιγάω, be silent, become silent. ⁴ Βαρνάβας, ό, Barnabas. ⁵ ἔξηγέομαι, explain, describe. ⁶ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁷ Συμεών, ό, Simeon, Simeon. ⁸ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ⁹ συμφωνέω, agree with, agree together. ¹⁰ ἀναστρέφω, return, live. ¹¹ ἀνοικοδομέω, rebuild, build up. ¹² σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ¹³ κατασκάπτω, tear down, demolish. ¹⁴ ἀνορθόω, restore, strengthen. ¹⁵ ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹⁶ κατάλοιπος, rest, remaining.

κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ' οῦς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα. Γνωστὰ 1 ἀπ' αἰωνός ἐστιν τῷ θεῷ πάντα τὰ 18 ἔργα αὐτοῦ. Δ ιὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν 2 τοῖς ἀπὸ 19 τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν: άλλὰ 20 αὐτοῖς τοῦ ἀπέγεσθαι⁴ ἀπὸ τῶν ἐπιστεῖλαι³ άλισγημάτων 5 τῶν εἰδώλων 6 καὶ τῆς πορνείας 7 καὶ τοῦ πνικτοῦ 8 καὶ τοῦ αἴματος. Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν 21 άργαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν σάββατον ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν άναγινωσκόμενος.

Τότε ἔδοξεν τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν 22 ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ανδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν τοὺν Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, 12 Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαββᾶν, 13 καὶ Σίλαν, 14

¹ γνωστός, known, acquaintance. ² παρενοχλέω, trouble, annoy. ³ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ⁴ ἀπέχω, received, obtain. ⁵ ἀλίσγημα, τος, τό, pollution, defilement. ⁶ ἐἴδωλον, ου, τό, image, idol. ⁷ πορνεία, ας, ή, fornication, idolatry. ⁸ πνικτός, strangled. ⁹ ἀρχαῖος, old, ancient. ¹⁰ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹¹ ἀντιόχεια, ας, ή, Antioch. ¹² Βαρνάβας, ό, Barnabas. ¹³ Βαρσαββᾶς, ᾶ, ὁ, Barsabbas. ¹⁴ Σίλας, ὁ, Silas.

ἄνδρας ήγουμένους έν τοῖς άδελφοῖς, γράψαντες διὰ 23 γειρὸς αὐτῶν τάδε, 2 Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν³ καὶ Συρίαν⁴ καὶ Κιλικίαν άδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, γαίρειν: ἐπειδὴ 24 ηκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν⁷ ύμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες⁸ τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι' καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστειλάμεθα: εδοξεν ήμῖν γενομένοις όμοθυμαδόν, 125 έκλεξαμένους 12 ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς άγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβα¹³ καὶ Παύλω, ἀνθρώποις 26 παραδεδωκόσιν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. Ἀπεστάλκαμεν οὖν 27 Ἰούδαν καὶ Σίλαν, 14 καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου άπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. "Εδοξεν γὰρ τῶ ἁγίω 28 πνεύματι, καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, 15 πλην τῶν ἐπάναγκες 16 τούτων, ἀπέχεσθαι 17 29

¹ ἡγέομαι, lead, be chief. ² ὅδε, this (here), this here. ³ Αντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ⁴ Συρία, ας, ἡ, Syria. ⁵ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ⁶ ἐπειδή, since, because. ⁷ ταράσσω, trouble, agitate. ⁸ ἀνασκευάζω, upset, unsettle. ⁹ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ¹⁰ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ¹¹ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹² ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹³ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ¹⁴ Σίλας, ὁ, Silas. ¹⁵ βάρος, ους, τό, burden, weight. ¹⁶ ἐπάναγκες, of a necessary nature, necessarily. ¹⁷ ἀπέγω, received, obtain.

εἰδωλοθύτων¹ καὶ αἴματος καὶ πνικτοῦ² καὶ πορνείας:³ ἐξ ὧν διατηροῦντες⁴ ἑαυτούς, εὖ⁵ πράξετε. "Έρρωσθε.

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν: καὶ 30 συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 Ἀναγνόντες δέ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῷ παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπεστήριξαν. Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν 33 μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους. Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας δἱτριβον ἐν Ἀντιοχεία, 34 διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ κυρίου.

¹ είδωλόθυτος, sacrificed to idols. ² πνικτός, strangled. ³ πορνεία, ας, ή, fornication, idolatry. ⁴ διατηρέω, keep free of, keep safe. ⁵ εὖ, well, well done. ⁶ ῥώννυμι, strengthen, farewell. ⁷ Άντιόχεια, ας, ή, Antioch. ⁸ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ⁹ ἐπιστολή, ῆς, ή, letter, dispatch. ¹⁰ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ¹¹ Σίλας, ὁ, Silas. ¹² ἐπιστηρίζω, strengthen, prop up. ¹³ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ¹⁴ διατρίβω, continue, tarry.

Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν, 36 Έπιστρέψαντες δη² ἐπισκεψώμεθα³ τοὺς ἀδελφοὺς ήμων κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἶς κατηγγείλαμεν ⁴ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν. Βαρνάβας¹ δὲ 37 έβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν τὸν Ἰωάννην, τὸν καλούμενον Μάρκον. ⁷ Παῦλος δὲ ἠξίου, ⁸ τὸν 38 ἀποστάντα⁹ ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, 10 καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν Έγένετο οὖν παροξυσμός, 11 ὥστε 39 τοῦτον. Βαρνάβαν¹ παραλαβόντα τὸν Μάρκον⁻ ἐκπλεῦσαι¹³ εἰς Κύπρον: 14 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος 15 Σίλαν 16 40 έξηλθεν, παραδοθεὶς τῆ χάριτι τοῦ θεοῦ ὑπὸ τῶν άδελφῶν. Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν 17 καὶ Κιλικίαν, 18 41 ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

¹ Βαρνάβας, ό, Barnabas. ² δή, also, indeed. ³ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ⁴ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ⁵ βουλεύω, deliberate, take counsel. ⁶ συμπαραλαμβάνω, take along with. ⁷ Μᾶρκος, ου, ό, Mark. ⁸ ἀξιόω, consider worthy. ⁹ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁰ Παμφυλία, ας, ή, Pamphylia. ¹¹ παροξυσμός, οῦ, ό, stimulation, provocation. ¹² ἀποχωρίζω, separate, split apart. ¹³ ἐκπλέω, sail away, sail out. ¹⁴ Κύπρος, ου, ή, Cyprus. ¹⁵ ἐπιλέγω, call or name, choose. ¹⁶ Σίλας, ό, Silas. ¹⁷ Συρία, ας, ή, Syria. ¹⁸ Κιλικία, ας, ή, Cilicia. ¹⁹ ἐπιστηρίζω, strengthen, prop up.

Κατήντησεν 1 δὲ εἰς Δέρβην 2 καὶ Λύστραν: 3 καὶ ἰδού, **16** μαθητής τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, ὑίὸς γυναικός τινος Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ ελληνος: δς 2 ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λ ύστροις 3 καὶ Ἰκονίω 6 άδελφων. Τούτον ήθέλησεν ὁ Παύλος σὺν αὐτω 3 έξελθεῖν, καὶ λαβών περιέτεμεν αὐτόν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις: ἤδεισαν γὰρ ἄπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι ελλην ὑπῆρχεν. 4 Ω ς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν άποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ai μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο $^{^{10}}$ τῆ πίστει, καὶ 5 ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ 11 καθ' ἡμέραν.

¹ καταντάω, come to, arrive. ² Δέρβη, ης, ή, Derbe. ³ Λύστρα, ή, Lystra, city of Lycaonia. ⁴ Τιμόθεος, ου, ό, Timothy. ⁵ Έλλην, ηνος, ό, Greek, Hellene. ⁶ Ικόνιον, ου, τό, Iconium. ⁷ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ⁸ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ⁹ δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ¹⁰ στερεόω, make firm, strengthen. ¹¹ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total.

 Δ ιελθόντες δὲ τὴν Φ ρυγίαν 1 καὶ τὴν Γ αλατικὴν 2 γώραν. 3 κωλυθέντες τοῦ άγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῆ Ἀσία, ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν 7 ἐπείραζον κατὰ τὴν Βιθυνίαν⁷ πορεύεσθαι: καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα: παρελθόντες δὲ τὴν 8 Μυσίαν⁶ κατέβησαν εἰς Τρωάδα.¹⁰ Καὶ ὅραμα¹¹ διὰ 9 τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ: ἀνήρ τις ἦν Μακεδὼν 12 έστώς, παρακαλών αὐτὸν καὶ λέγων, Διαβὰς 13 εἰς Μακεδονίαν, ¹⁴ βοήθησον ¹⁵ ἡμῖν. Ω ς δὲ τὸ ὅραμα ¹¹ 10 εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν εἶδεν. Μακεδονίαν, 14 συμβιβάζοντες 16 ὅτι προσκέκληται 17 ήμᾶς ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

Αναχθέντες 18 οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, 10 εὐθυδρομήσαμεν 11 εἰς Σαμοθράκην, 20 τῆ τε ἐπιούση 21 εἰς Νεάπολιν, 22 12 ἐκεῖθέν 23 τε εἰς Φιλίππους, 24 ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς

¹ Φρυγία, ας, ἡ, Phrygia. ² Γαλατικός, Galatian. ³ χώρα, ας, ἡ, land, region. ⁴ κωλύω, forbid, hinder. ⁵ Άσία, ας, ἡ, Asia. ⁶ Μυσία, ας, ἡ, Mysia. ⁷ Βιθυνία, ας, ἡ, Bithynia. ⁸ ἐάω, permit, allow. ⁹ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁰ Τρωάς, άδος, ἡ, Troas. ¹¹ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ¹² Μακεδών, όνος, ὁ, Macedonian. ¹³ διαβαίνω, go through, cross. ¹⁴ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹⁵ βοηθέω, come to the aid of. ¹⁶ συμβιβάζω, hold together, instruct. ¹⁷ προσκαλέω, summon. ¹⁸ ἀνάγω, lead up, restore. ¹⁹ εὐθυδρομέω, run a straight course. ²⁰ Σαμοθράκη, ης, ἡ, Samothrace. ²¹ ἐπιοῦσα, ης, ἡ, next day. ²² Νεάπολις, εως, ἡ, Neapolis. ²³ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ²⁴ Φίλιπποι, ων, ὁ, Philippi.

μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κολωνεία: ἦμεν δὲ έν αὐτῆ τῆ πόλει διατρίβοντες ήμέρας τινάς. Τῆ τε 13 ήμέρα τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμόν, 5 οῦ 6 ἐνομίζετο προσευγὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες έλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν. 14 Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, 10 σεβομένη 11 τὸν θεόν, ἤκουεν: ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν 12 τὴν καρδίαν, προσέχειν 13 τοῖς λαλουμένοις ύπὸ τοῦ Παύλου. Ώς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ 15 ό οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα, Εἰ κεκρίκατέ με πιστην τῶ κυρίω εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, μείνατε. Καὶ παρεβιάσατο ήμᾶς.

Έγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχήν, 16 παιδίσκην¹⁵ τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος¹⁶ ἀπαντῆσαι¹⁷ ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν¹⁸ πολλὴν παρεῖχεν¹⁹

¹ μερίς, ίδος, ή, part, portion. ² Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. ³ κολωνία, ας, ή, colony, garrison city. ⁴ διατρίβω, continue, tarry. ⁵ ποταμός, οῦ, ό, river, stream. ⁶ οῦ, where, when. ⁷ νομίζω, suppose, think. ⁸ Λυδία, ας, ή, Lydia. ⁹ πορφυρόπωλις, ιδος, ή, merchant dealing in purple cloth. ¹⁰ Θυάτειρα, τό, Thyatira. ¹¹ σέβομαι, reverence, worship. ¹² διανοίγω, open up completely, open fully. ¹³ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁴ παραβιάζομαι, urge strongly, prevail upon. ¹⁵ παιδίσκη, ης, ή, maid, female servant. ¹⁶ πύθων, ωνος, ό, spirit of divination, divining spirit. ¹⁷ ἀπαντάω, meet, encounter. ¹⁸ ἐργασία, ας, ή, profit, business. ¹⁹ παρέχω, offer, afford.

τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη.¹ Αὕτη 17 κατακολουθήσασα² τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζεν λέγουσα, Οὖτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου³ εἰσίν, οἴτινες καταγγέλλουσιν⁴ ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. 18 Διαπονηθεὶς⁵ δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπεν, Παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ.

Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς 19 ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἰλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν τὸ ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἰπον,
 Οὖτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν,
 Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη α 21

¹ μαντεύομαι, prophesy, tell fortunes. ² κατακολουθέω, follow after. ³ ὕψιστος, highest, most high. ⁴ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ⁵ διαπονέομαι, be annoyed, disturbed. ⁶ ἐργασία, ας, ἡ, profit, business. ⁷ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁸ Σίλας, ὁ, Silas. ⁹ ἐλκύω, drag, draw. ¹⁰ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹¹ προσάγω, bring (forward), approach. ¹² στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ¹³ ἐκταράσσω, agitate, throw into confusion. ¹⁴ ἔθος, ους, τό, custom.

ούκ ἔξεστιν ήμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν. 'Ρωμαίοις² οὖσιν. Καὶ συνεπέστη³ ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, 22 καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον⁶ ῥαβδίζειν. Τολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς 23 πληγὰς⁸ ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ασφαλώς τηρεῖν αὐτούς: ὅς, 24 παραγγελίαν 11 τοιαύτην είληφώς, έβαλεν αὐτούς είς τὴν ἐσωτέραν 12 φυλακήν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ήσφαλίσατο ¹³ εἰς τὸ ξύλον. ¹⁴ Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον 25 Παῦλος καὶ Σίλας 16 προσευχόμενοι ὕμνουν 17 τὸν θεόν, έπηκροώντο 18 δὲ αὐτών οἱ δέσμιοι: 19 ἄφνω 20 σεισμὸς²¹ ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι²² θεμέλια 23 τοῦ δεσμωτηρίου: 24 ἀνεώχθησάν τε παραχρημα²⁵ αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ²⁶

¹ παραδέχομαι, receive, accept. ² Ρωμαῖος, ου, ό, Roman, Roman citizen. ³ συνεπίστημι, rise up together against. ⁴ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ⁵ περιρρήγνυμι, tear off. ⁶ κελεύω, order, command. ⁷ ῥαβδίζω, beat with a rod, beat with rods. ⁸ πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ⁹ δεσμοφύλαξ, ακος, ὁ, prison keeper, jailer. ¹⁰ ἀσφαλῶς, safely, securely. ¹¹ παραγγελία, ας, ἡ, instruction, command. ¹² ἐσώτερος, within, inside (gen). ¹³ ἀσφαλίζω, make secure, fasten. ¹⁴ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ¹⁵ μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ¹⁶ Σίλας, ὁ, Silas. ¹⁷ ὑμνέω, sing to, praise. ¹⁸ ἐπακροάομαι, listen to, hear. ¹⁹ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ²⁰ ἄφνω, suddenly. ²¹ σεισμός, οῦ, ὁ, earthquake, storm. ²² σαλεύω, shake, excite. ²³ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ²⁴ δεσμωτήριον, ου, τό, prison, jail. ²⁵ παραχρῆμα, immediately, instantly. ²⁶ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond.

ἀνέθη. 1 2 Εξυπνος 2 δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, 3 καὶ 27 άνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάγαιραν, εμελλεν έαυτὸν άναιρεῖν, έ νομίζων έκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. Έφώνησεν δὲ 28 φωνή μεγάλη ὁ Παῦλος λέγων, Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν: ἄπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε.¹⁰ Αἰτήσας 29 δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, 11 καὶ ἔντρομος 12 γενόμενος προσέπεσεν 13 τῶ Παύλω καὶ τῶ Σίλα, 14 καὶ 30 προαγαγών 15 αὐτοὺς ἔξω ἔφη, Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ίνα σωθῶ; Οἱ δὲ εἶπον, Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον 31 Ίησοῦν χριστόν, καὶ σωθήση σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. Καὶ 32 έλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ πᾶσιν τοῖς έν τῆ οἰκία αὐτοῦ. Καὶ παραλαβών αὐτοὺς ἐν ἐκείνη 33 τῆ ὥρα τῆς νυκτὸς ἔλουσεν άπὸ τῶν πληγῶν, ταὶ έβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραγρῆμα. 18 34 Άναγαγών 19 τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρέθηκεν

¹ ἀνίημι, give up, loosen. ² ἔξυπνος, awake, aroused. ³ δεσμοφύλαξ, ακος, ὁ, prison keeper, jailer. ⁴ σπάω, draw (as a sword). ⁵ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ⁶ ἀναιρέω, take up, kill. ⁻ νομίζω, suppose, think. ⁵ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ⁵ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ¹¹⁰ ἐνθάδε, within, here. ¹¹ εἰσπηδάω, leap in, rush in. ¹² ἔντρομος, terrified, trembling. ¹³ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ¹⁴ Σίλας, ὁ, Silas. ¹⁵ προάγω, lead forth, go before. ¹⁴ λούω, bathe, wash. ¹⁻ πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ¹⁵ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁰ ἀνάγω, lead up, restore. ²⁰ παρατίθημι, set before, entrust.

τράπεζαν, 1 καὶ ἠγαλλιᾶτο 2 πανοικὶ 3 πεπιστευκὼς τῷ θεῶ.

Ήμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς 35 ραβδούχους λέγοντες, Απόλυσον τοὺς ἀνθρώπους έκείνους. Άπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους 36 τούτους πρὸς τὸν Παῦλον ὅτι Ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοί, τνα ἀπολυθῆτε: νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε έν εἰρήνη. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, 37 ήμᾶς δημοσία,⁸ ἀκατακρίτους,⁹ άνθρώπους Ῥωμαίους 10 ύπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρᾳ 11 ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ γάρ: άλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἐξαγαγέτωσαν. 12 ἀνήγγειλαν 38 δὲ τοῖς στρατηγοῖς⁴ οἱ ῥαβδοῦχοι⁵ τὰ ῥήματα ταῦτα: καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί¹0 εἰσιν, καὶ 39 έλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες 12

 $^{^1}$ τράπεζα, ης, ή, table. 2 ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. 3 πανοικί, with one's whole household or family. 4 στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. 5 ῥαβδοῦχος, ου, ὁ, constable, police officer. 6 δεσμοφύλαξ, ακος, ὁ, prison keeper, jailer. 7 δέρω, beat, flay. 8 δημόσιος, public, publicly. 9 ἀκατάκριτος, uncondemned, without trial. 10 Ρωμαΐος, ου, ὁ, Roman, Roman citizen. 11 λάθρα, secretly. 12 ἐξάγω, lead out. 13 ἀναγγέλλω, announce, report.

ήρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως. Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς 40 φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν: καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξῆλθον.

Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνίαν, 17ήλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων: κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῶ Παύλω εἰσῆλθεν 2 πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέξατο 7 αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι 3 Τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ότι Οδτός έστιν ο χριστος Ίησοῦς, ὃν έγω καταγγέλλω 10 ύμιν. Καί τινες έξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, 4 καὶ προσεκληρώθησαν 11 τῶ Παύλω καὶ τῶ Σίλα, 12 τῶν τε σεβομένων 13 Ἑλλήνων 14 πολὺ πλῆθος, γυναικών τε τών πρώτων οὐκ ὀλίγαι. Προσλαβόμενοι 5 δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες, 16 τῶν ἀγοραίων 17 τινὰς

¹ Αυδία, ας, ή, Lydia. ² διοδεύω, travel through, go about. ³ Άμφίπολις, εως, ή, Amphipolis. ⁴ Απολλωνία, ας, ή, Apollonia. ⁵ Θεσσαλονίκη, ης, ή, Thessalonica. ⁶ εἴωθα, be accustomed, to maintain a custom. ⁷ διαλέγομαι, dispute, reason. ⁸ διανοίγω, open up completely, open fully. ⁹ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁰ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹¹ προσκληρόω, assign by lot, allot. ¹² Σίλας, ό, Silas. ¹³ σέβομαι, reverence, worship. ¹⁴ "Έλλην, ηνος, ό, Greek, Hellene. ¹⁵ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ¹⁶ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹⁷ ἀγοραῖος, ου, ό, marketplace.

ἄνδρας πονηρούς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, εθορύβουν τὴν πόλιν: ἐπιστάντες³ τε τῆ οἰκία Ἰάσονος,⁴ ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον. Μὴ εὑρόντες δὲ 6 αὐτούς, ἔσυρον⁶ τὸν Ἰάσονα⁴ καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τούς πολιτάργας, βοώντες ότι Οί την οἰκουμένην ἀναστατώσαντες, ούτοι καὶ ἐνθάδε ταρεισιν, ούς 7ύποδέδεκται 13 Ἰάσων: 4 καὶ οὖτοι πάντες ἀπέναντι 14 τῶν δογμάτων 15 Καίσαρος 16 πράσσουσιν, βασιλέα λέγοντες ἔτερον εἶναι, Ἰησοῦν. Ἐτάραξαν¹⁷ δὲ τὸν 8 ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας⁷ ἀκούοντας ταῦτα. Καὶ 9 λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.

Οί δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν¹⁸ τόν τε 10 Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν¹⁹ εἰς Βέροιαν:²⁰ οἴτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν ἀπήεσαν²¹ τῶν

¹ ὀχλοποιέω, form a mob, gather a crowd. ² θορυβέω, make a commotion, agitate. ³ ἐφίστημι, stand over, come upon. ⁴ Ἰάσων, ονος, ὁ, Jason. ⁵ δῆμος, ου, ὁ, popular assembly, crowd. ⁶ σύρω, draw, drag. ⁷ πολιτάρχης, ου, ὁ, city official, ruler of a city. ⁸ βοάω, cry aloud, shout. ⁹ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹⁰ ἀναστατόω, stir up, disturb. ¹¹ ἐνθάδε, within, here. ¹² πάρειμι, be present, have arrived. ¹³ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ¹⁴ ἀπέναντι, over against, before. ¹⁵ δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ¹⁶ Καΐσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹⁷ ταράσσω, trouble, agitate. ¹⁸ ἐκπέμπω, send out. ¹⁹ Σίλας, ὁ, Silas. ²⁰ Βέροια, ας, ἡ, Berea. ²¹ ἄπειμι, go away, depart.

Ἰουδαίων. Οὖτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι¹ τῶν ἐν 11 Θεσσαλονίκη, οἴτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, το καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ 12 αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων⁵ γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. Ώς δὲ 13 ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης² Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῆ Βεροίᾳ κατηγγέλη δπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ 9 σαλεύοντες 10 τοὺς ὄγλους. 14 Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν 11 οί άδελφοὶ πορεύεσθαι ώς ἐπὶ τὴν θάλασσαν: ὑπέμενον¹² δὲ ὅ τε Σ ίλας καὶ ὁ Tιμόθεος έκεῖ. Οἱ δὲ 15 καθιστώντες 15 τὸν Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως 13 Αθηνῶν: 16 καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σ ίλαν 13 καὶ Τιμόθεον, 4 ίνα ώς τάχιστα 7 ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν, ἐξήεσαν.18

¹ εὐγενής, noble, high-born. 2 Θεσσαλονίκη, ης, ή, Thessalonica. 3 προθυμία, ας, ή, eagerness, readiness. 4 ἀνακρίνω, examine, inquire into. 5 Ἑλληνίς, ίδος, ή, Greek, Greek woman. 6 εὐσχήμων, honorable. 7 Βέροια, ας, ή, Berea. 8 καταγγέλλω, proclaim, declare openly. 9 κὰκεῖ, and there. 10 σαλεύω, shake, excite. 11 ἐξαποστέλλω, send forth. 12 ὑπομένω, tarry, endure. 13 Σίλας, ὁ, Silas. 14 Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. 15 καθίστημι, set, constitute. 16 Ἀθῆναι, ῶν, ἡ, Athens. 17 τάχιστα, most swiftly. 18 ἔξειμι, go away, leave.

Έν δὲ ταῖς Ἀθήναις¹ ἐκδεγομένου² αὐτοὺς τοῦ Παύλου, 16 παρωξύνετο³ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῶ, θεωροῦντι κατείδωλον 4 οὖσαν τὴν πόλιν. Δ ιελέγετο 5 μὲν οὖν ἐν 17 τῆ συναγωγῆ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῆ ἀγορ \tilde{a}^{7} κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγγάνοντας. Τινές δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρείων 18 καὶ τῶν Σ τοϊκῶν 10 φιλοσόφων 11 συνέβαλλον 12 αὐτῶ. Καί τινες ἔλεγον, Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος 13 οδτος λέγειν; Οἱ δέ, Ξένων 14 δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς 15 είναι: ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. Έπιλαβόμενοί¹⁶ τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον¹⁷ πάγον¹⁷ 19 ηγαγον λέγοντες, Δυνάμεθα γνῶναι, τίς ή καινη αὕτη ή ύπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; Ξενίζοντα 18 γάρ τινα 20 εἰσφέρεις 29 εἰς τὰς ἀκοὰς 20 ἡμῶν: βουλόμεθα οὖν γνῶναι, τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι – Ἀθηναῖοι² δὲ 21

¹ Άθῆναι, ῶν, ἡ, Athens. ² ἐκδέχομαι, await, expect. ³ παροξύνω, provoke, irritate. ⁴ κατείδωλος, full of idols. ⁵ διαλέγομαι, dispute, reason. ⁶ σέβομαι, reverence, worship. ⁷ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ⁸ παρατυγχάνω, happen to be present, chance to meet. ⁹ Ἐπικούρειος, ου, ὁ, Epicurean. ¹⁰ Στωϊκός, Stoic. ¹¹ φιλόσοφος, ου, ὁ, philosopher. ¹² συμβάλλω, discuss, consider. ¹³ σπερμολόγος, ου, ὁ, scavenger (of information), babbler. ¹⁴ ξένος, strange, stranger. ¹⁵ καταγγελεύς, έως, ὁ, proclaimer, preacher. ¹⁶ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁷ πάγος, ὁ, mountain peak, rocky hill. ¹⁸ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ¹⁹ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ²⁰ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ²¹ Ἀθηναίος, Athenian.

πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες¹ ξένοι² εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν,³ ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον.

Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσω τοῦ Αρείου πάγου ἔφη, 22 Άθηναῖοι, 5 κατὰ Άνδρες πάντα. δεισιδαιμονεστέρους ύμᾶς θεωρῶ. Διερχόμενος γὰρ 23 καὶ ἀναθεωρῶν⁷ τὰ σεβάσματα⁸ ὑμῶν, εὖρον καὶ βωμὸν εν ὧ ἐπεγέγραπτο, Αγνώστω θεῶ. Ὁν οὖν άγνοοῦντες 12 εὐσεβεῖτε, 13 τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω 14 ύμῖν. Ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν 24 αὐτῷ, οὖτος, οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν γειροποιήτοις 15 ναοίς κατοικεί, οὐδὲ ὑπὸ γειρῶν 25 άνθρώπων θεραπεύεται, προσδεόμενός 16 τινος, αὐτὸς διδούς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν 17 κατὰ πάντα: ἐποίησέν 26 τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὁρίσας 18 προστεταγμένους

¹ ἐπιδημέω, visit, live in a place. ² ξένος, strange, stranger. ³ εὐκαιρέω, have opportunity, time. ⁴ πάγος, ὁ, mountain peak, rocky hill. ⁵ Ἀθηναῖος, Athenian. ⁶ δεισιδαίμων, devout, religious. ⁻ ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ⁶ σέβασμα, τος, τό, object of worship. ˀ βωμός, οῦ, ὁ, altar. ¹ ὑ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ¹¹ ἄγνωστος, unknown. ¹² ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹³ εὐσεβέω, show piety or profound respect towards. ¹⁴ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹⁵ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ¹⁶ προσδέομαι, need, want more. ¹² πνοή, ῆς, ἡ, wind, breath. ¹8 ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹⁰ προστάσσω, command, order.

καιρούς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν: 27ζητεῖν τὸν κύριον, εἰ ἄρα³ γε⁴ ψηλαφήσειαν⁵ αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καί γε 4 οὐ μακρὰν 6 ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ύπάρχοντα. Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα⁷ καί 28 ἐσμεν: ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν⁸ εἰρήκασιν, Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. Γένος οὖν ὑπάργοντες τοῦ 29 θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζει v^{10} χρυσ $\tilde{\omega}^{11}$ ἢ ἀργύρ ω^{12} ἢ γαράγματι¹³ τέχνης 14 καὶ ἐνθυμήσεως 15 άνθρώπου, τὸ θεῖον¹⁶ εἶναι ὅμοιον. Τοὺς μὲν οὖν 30 χρόνους τῆς ἀγνοίας 17 ὑπεριδών 18 ὁ θεός, τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσιν πανταγοῦ¹⁹ μετανοείν: διότι 20 ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ἡ μέλλει κρίνειν 31 την οἰκουμένην 21 ἐν δικαιοσύνη, ἐν ἀνδρὶ ὧ ὥρισεν, 22 πίστιν παρασχών 23 πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

¹ ὁροθεσία, ας, ἡ, limit, fixed boundary. ² κατοικία, ας, ἡ, dwelling-place, habitation. ³ ἄρα, so? (introduces a question). ⁴ γέ, indeed, at least. ⁵ ψηλαφάω, touch, handle. ⁶ μακράν, far away. ⁷ κινέω, move, stir. ⁸ ποιητής, οῦ, ὁ, maker, doer. ⁹ γένος, ους, τό, race, kind. ¹⁰ νομίζω, suppose, think. ¹¹ χρυσός, οῦ, ὁ, gold, anything made of gold. ¹² ἄργυρος, ου, ὁ, silver, silver as a metal. ¹³ χάραγμα, τος, τό, stamp, impress. ¹⁴ τέχνη, ης, ἡ, art, craft. ¹⁵ ἐνθύμησις, εως, ἡ, deliberation, thought. ¹⁶ θεῖος, divine. ¹⁷ ἄγγοια, ας, ἡ, ignorance. ¹⁸ ὑπερεῖδον, overlook. ¹⁹ πανταχοῦ, everywhere. ²⁰ διότι, because, on this account. ²¹ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ²² ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ²³ παρέγω, offer, afford.

Άκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον: οἱ 32 δὲ εἶπον, ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου. Καὶ 33 οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. Τινὲς δὲ 34 ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν: ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν 18 ἤλθεν εἰς Κόρινθον. καὶ εὐρών τινα Ἰουδαῖον 2 ἀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν το γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης, καὶ προσῆλθεν αὐτοῖς: καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον ἐκ τῆς ἀναι, 3 ἔμενεν παρ' αὐτοῖς καὶ εἰργάζετο: ἦσαν γὰρ σκηνοποιοί τὴν τέχνην. Διελέγετο δὲ ἐν τῆ 4

¹ χλευάζω, mock, scoff. ² οὕτως, thus, so. ³ κολλάω, glue, cleave. ⁴ Διονύσιος, ου, δ, Dionysius. ⁵ Άρεοπαγίτης, ου, δ, Areopagite. ⁶ Δάμαρις, ιδος, ή, Damaris. ⁷ χωρίζω, separate, depart. ⁸ Άθῆναι, ῶν, ἡ, Athens. ⁹ Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ¹⁰ Άκτόλας, δ, Aquila. ¹¹ Ποντικός, from Pontus, belonging to Pontus. ¹² γένος, ους, τό, race, kind. ¹³ προσφάτως, recently. ¹⁴ Τταλία, ας, ἡ, Italy. ¹⁵ Πρίσκιλλα, ης, ἡ, Prisca, Priscilla. ¹⁶ τάσσω, arrange, appoint. ¹⁷ Κλαύδιος, ου, δ, Claudius. ¹⁸ ῥώμη, ης, ἡ, Rome, strength. ¹⁹ ὁμότεχνος, of the same trade. ²⁰ σκηνοποιός, οῦ, δ, tent-maker. ²¹ τέχνη, ης, ἡ, art, craft. ²² διαλέγομαι, dispute, reason.

συναγωγή κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ ελληνας.

 Ω ς δὲ κατῆλθον² ἀπὸ τῆς Μακεδονίας³ ὅ τε Σίλας⁴ καὶ ὁ 5 Τιμόθεος, συνείγετο τῶ πνεύματι ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος 7 τοῖς Ἰουδαίοις τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. 6Άντιτασσομένων⁸ δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τὸ αἷμα ύμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν: καθαρὸς 10 ἐγώ: ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. Καὶ μεταβὰς 11 ἐκεῖθεν 12 7 ήλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Ἰούστου, 13 σεβομένου 14 τὸν θεόν, οὖ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τη συναγωγή. 8 Kρίσπος $^{^{16}}$ δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος $^{^{17}}$ ἐπίστευσεν τ $\tilde{\omega}$ κυρί ω σὺν ὅλω τῷ οἴκω αὐτοῦ: καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων 18 άκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶπεν δὲ ὁ 9 κύριος δι' δράματος 29 έν νυκτὶ τῷ Παύλω, Μὴ φοβοῦ,

¹Έλλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ² κατέρχομαι, come down, go down. ³ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ⁴Σίλας, ὁ, Silas. ⁵ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ⁶ συνέχω, hold fast, oppress. ⁷ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁸ ἀντιτάσσομαι, range in battle against, oppose. ⁹ ἐκτινάσσω, shake off or out, shake off. ¹⁰ καθαρός, clean, pure. ¹¹ μεταβαίνω, depart, leave. ¹² ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹³ Τοῦστος, ου, ὁ, Justus. ¹⁴ σέβομαι, reverence, worship. ¹⁵ συνομορέω, be next door to, am contiguous with. ¹⁶ Κρίσπος, ου, ὁ, Crispus. ¹⁷ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹⁸ Κορίνθιος, ου, ὁ, Corinthian. ¹⁹ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle.

άλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσης: διότι ἐγώ εἰμι μετὰ 10 σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε: διότι λαός ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῆ πόλει ταύτη. Ἐκάθισέν τε 11 ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, 12 κατεπέστησαν ομοθυμαδὸν 1 οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 2 λέγοντες ὅτι Παρὰ 13 τὸν νόμον οὕτος ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ 14 στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, Εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὧ 17 Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἄν ἡνεσχόμην ὑμῶν: εἰ δὲ 15 ζήτημά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί: κριτὴς 20 γὰρ ἐγὼ τούτων

¹ σιωπάω, be silent, keep silence. ² διότι, because, on this account. ³ κακόω, mistreat, harm. ⁴ ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, year. ⁵ μήν, ὁ, month, certainly. ⁶ ἔξ, six, 6. ⁷ Γαλλίων, ωνος, ὁ, Gallio. ⁸ ἀνθυπατεύω, act as proconsul, be a deputy. ⁹ Άχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ¹⁰ κατεφίστημι, rush, assault. ¹¹ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹² βῆμα, τος, τό, judgment seat. ¹³ ἀναπείθω, induce, persuade. ¹⁴ σέβομαι, reverence, worship. ¹⁵ ἀδίκημα, τος, τό, wrong, injury. ¹⁶ ῥαδιούργημα, τος, τό, crime, act of villainy. ¹⁷ ὧ, Oh! omega. ¹⁸ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹⁹ ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ²⁰ κριτής, ου, ὁ, judge.

οὐ βούλομαι εἶναι. Καὶ ἀπήλασεν 1 αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ 16 βήματος. 2 Ἐπιλαβόμενοι 3 δὲ πάντες οἱ Ἑλληνες 4 17 Σωσθένην 5 τὸν ἀρχισυνάγωγον 6 ἔτυπτον 7 ἔμπροσθεν τοῦ βήματος. 2 Καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι 8 ἔμελλεν.

Ό δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς 18 ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, 10 ἐξέπλει 11 εἰς τὴν Συρίαν, 12 καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα 13 καὶ Ἀκύλας, 14 κειράμενος 15 τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς: 16 εἶχεν γὰρ εὐχήν. 17 19 Κατήντησεν 18 δὲ εἰς Ἔφεσον, 19 καὶ ἐκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ: 21 αὐτὸς δὲ εἰσελθών εἰς τὴν συναγωγὴν διελέχθη 22 τοῖς Ἰουδαίοις. Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ 20 πλείονα χρόνον μεῖναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν: 21 ἀλλ' ἀπετάξατο 10 αὐτοῖς εἰπών, Δεῖ με πάντως 24 τὴν

¹ ἀπελαύνω, drive away. ² βῆμα, τος, τό, judgment seat. ³ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁴ Ἕλλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ⁵ Σωσθένης, ους, ὁ, Sosthenes. ὁ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ⊓ τύπτω, smite, beat. ⁵ Γαλλίων, ωνος, ὁ, Gallio. ⁵ προσμένω, wait longer, remain. ¹⁰ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ¹¹ ἐκπλέω, sail away, sail out. ¹² Συρία, ας, ἡ, Syria. ¹³ Πρίσκιλλα, ης, ἡ, Prisca, Priscilla. ¹⁴ Ἀκύλας, ὁ, Aquila. ¹⁵ κείρω, shear, cut off. ¹⁶ Κεγχρεαί, ων, ἡ, Cenchreae. ¹⊓ εὐχή, ῆς, ἡ, prayer, vow. ¹৪ καταντάω, come to, arrive. ¹⁰ Ἔφεσος, ου, ἡ, Ephesus. ²⁰ καταλείπω, leave, leave behind. ²¹ αὐτοῦ, there, here. ²² διαλέγομαι, dispute, reason. ²³ ἐπινεύω, give consent (by a nod), nod to. ²⁴ πάντως, altogether, by all means.

έορτὴν¹ τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα: πάλιν δὲ ἀνακάμψω² πρὸς ὑμᾶς, τοῦ θεοῦ θέλοντος. Ανήχθη³ ἀπὸ τῆς Ἐφέσου,⁴ καὶ κατελθών⁵ εἰς 22 Καισάρειαν,⁶ ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.⊓ Καὶ ποιήσας 23 χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν⁰ χώραν¹ο καὶ Φρυγίαν,¹¹ ἐπιστηρίζων¹² πάντας τοὺς μαθητάς.

Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς¹³ ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς¹⁴ τῷ 24
 γένει,¹⁵ ἀνὴρ λόγιος,¹⁶ κατήντησεν¹⁻ εἰς Ἔφεσον,⁴
 δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. Οὖτος ἦν κατηχημένος¹ጾ 25
 τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων¹⁰ τῷ πνεύματι ἐλάλει
 καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς²⁰ τὰ περὶ τοῦ κυρίου,
 ἐπιστάμενος²¹ μόνον τὸ βάπτισμα²² Ἰωάννου: οὖτός τε 26

¹ ἐορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ² ἀνακάμπτω, turn back, return. ³ ἀνάγω, lead up, restore. ⁴ Ἐρεσος, ου, ἡ, Ephesus. ⁵ κατέρχομαι, come down, go down. ⁶ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ⁷ Αντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ⁸ καθεξῆς, successively, in order. ⁹ Γαλατικός, Galatian. ¹⁰ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹¹ Φρυγία, ας, ἡ, Phrygia. ¹² ἐπιστηρίζω, strengthen, prop up. ¹³ Ἀπολλως, ὁ, Apollos. ¹⁴ ἀλεξανδρεύς, ἐως, ὁ, Alexandrian. ¹⁵ γένος, ους, τό, race, kind. ¹⁶ λόγιος, eloquent, learned. ¹⁷ καταντάω, come to, arrive. ¹⁸ κατηχέω, teach by word of mouth. ¹⁹ ζέω, be fervent, be hot. ²⁰ ἀκριβως, carefully, accurately. ²¹ ἐπίσταμαι, understand, know. ²² βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism.

ἤρξατο παρρησιάζεσθαι¹ ἐν τῷ συναγωγῷ.

Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας² καὶ Πρίσκιλλα,³
προσελάβοντο⁴ αὐτόν, καὶ ἀκριβέστερον⁵ αὐτῷ ἐξέθεντο⁶ τὴν τοῦ θεοῦ ὁδόν. Βουλομένου δὲ αὐτοῦ 27 διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν,⁻ προτρεψάμενοι⁵ οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι³ αὐτόν: δς παραγενόμενος συνεβάλετο¹ο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος: εὐτόνως¹¹ γὰρ τοῖς 28 Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο¹² δημοσίᾳ,¹³ ἐπιδεικνὺς¹⁴ διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.

Έγένετο δέ, ἐν τῷ τὸν ἀπολλω̂¹⁵ εἶναι ἐν Κορίνθω,¹6 19 Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ¹⁻ μέρη ἐλθεῖν εἰς ἔΕφεσον:¹δ καὶ εὑρών τινας μαθητὰς εἶπεν πρὸς 2 αὐτούς, Εἰ πνεῦμα ἄγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, ἀλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἄγιόν ἐστιν,

¹ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ² Ακύλας, ό, Aquila. ³ Πρίσκιλλα, ης, ή, Prisca, Priscilla. ⁴ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ⁵ ἀκριβώς, carefully, accurately. ⁶ ἐκτίθημι, declare, explain. ⁷ Άχαΐα, ας, ή, Achaia. ⁸ προτρέπω, urge (on), encourage. ⁹ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ¹⁰ συμβάλλω, discuss, consider. ¹¹ εὐτόνως, vigorously, vehemently. ¹² διακατελέγχομαι, refute, overwhelm in argument. ¹³ δημόσιος, public, publicly. ¹⁴ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ¹⁵ Άπολλως, ό, Apollos. ¹⁶ Κόρινθος, ου, ή, Corinth. ¹⁷ ἀνωτερικός, upper, higher-lying. ¹⁸ Έφεσος, ου, ή, Ephesus.

ήκούσαμεν. Εἶπέν τε πρὸς αὐτούς, Εἰς τί οὖν 3 ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ εἶπον, Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.¹ Εἶπεν δὲ Παῦλος, Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν βάπτισμα¹ 4 μετανοίας,² τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν, εἰς τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα 5 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου 6 τὰς χεῖρας, ἤλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ προεφήτευον.³ Ἡσαν δὲ οἱ 7 πάντες ἄνδρες ώσεὶ⁴ δεκαδύο.5

Είσελθών δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο, ἐπὶ 8 μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Ὠς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ 9 ἠπείθουν, ακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς

¹ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ² μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ³ προφητεύω, prophesy, foretell. ⁴ ώσεί, like, about. ⁵ δεκαδύο, twelve, 12. ⁶ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ⁷ μήν, ό, month, certainly. ⁸ διαλέγομαι, dispute, reason. ⁹ στληρύνω, harden. ¹⁰ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ¹¹ κακολογέω, speak evil of, revile. ¹² ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹³ ἀφορίζω, separate, set apart.

μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος έν τῆ σχολῆ² Τυράννου 3 τινός. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε 10πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν άκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ ελληνας. 11 Δ υνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας έποίει ὁ θεὸς διὰ τῶν γειρών Παύλου, ώστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας 12 ἐπιφέρεσθαι άπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια. 10 καὶ ἀπαλλάσσεσθαι 11 ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, 12 τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' Έπεγείρησαν 13 δέ τινες ἀπὸ τῶν 13 αὐτῶν. περιεργομένων 14 Τουδαίων έξορκιστών 15 ονομάζειν 16 έπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, Ὁρκίζομεν 17 ύμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει. Ἦσαν δέ τινες υἱοὶ 14 Σκευ \tilde{a}^{18} Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ οἱ τοῦτο ποιοῦντες. 15 Άποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν, Τὸν

¹ διαλέγομαι, dispute, reason. ² σχολή, ῆς, ἡ, lecture hall, school. ³ τύραννος, ου, ὁ, Tyrannus; tyrant. ⁴ Άσία, ας, ἡ, Asia. ⁵ Έλλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ⁶ τυγχάνω, obtain, happen. ⁷ ἐπιφέρω, bring upon, inflict. ⁸ χρώς, χρωτός, ὁ, skin. ⁹ σουδάριον, ου, τό, face cloth, handkerchief. ¹⁰ σιμικίνθιον, ου, τό, apron. ¹¹ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ¹² νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ¹³ ἐπιχειρέω, endeavor, attempt. ¹⁴ περιέρχομαι, go about, go around. ¹⁵ ἐξορκιστής, οῦ, ὁ, exorcist. ¹⁶ ὁνομάζω, name, give a name to. ¹⁷ ὁρκίζω, adjure, implore. ¹⁸ Σκευᾶς, ᾶ, ὁ, Sceva.

Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι: ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; Καὶ ἐφαλλόμενος² ἐπ' αὐτοὺς ὁ 16 ἄνθρωπος ἐν ὧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, καὶ κατακυριεύσαν 3 αὐτῶν, ἴσχυσεν 4 κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς 5 καὶ τετραυματισμένους 6 ἐκφυγεῖν 7 ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν 8 πᾶσιν 17 Ίουδαίοις τε καὶ "Ελλησιν" τοῖς κατοικοῦσιν τὴν "Εφεσον, 10 καὶ ἐπέπεσεν 11 φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο 12 τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 18 Πολλοί τῶν πεπιστευκότων έξομολογούμενοι, 13 καὶ ἀναγγέλλοντες 14 τὰς πράξεις 15 αὐτῶν. Ίκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα¹⁶ πραξάντων 19 συνενέγκαντες 17 τὰς βίβλους 18 κατέκαιον 19 ἐνώπιον πάντων: καὶ συνεψή ϕ ισαν 20 τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εύρον ἀργυρίου²¹ μυριάδας²² πέντε. Οὕτως κατὰ 20

¹ ἐπίσταμαι, understand, know. ² ἐφάλλομαι, leap upon. ³ κατακυριεύω, exercise dominion over, lord over. ⁴ ἰσχύω, be strong, able. ⁵ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ⁶ τραυματίζω, wound. ⁻ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ⁶ γνωστός, known, acquaintance. ໑ "Ελλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ¹¹0 "Εφεσος, ου, ἡ, Ephesus. ¹¹ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹² μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹³ ἐξομολογέω, confess, profess. ¹⁴ ἀναγγέλλω, announce, report. ¹⁵ πρᾶξις, εως, ἡ, deed, function. ¹⁶ περίεργος, ου, ὁ, meddlesome, belonging to magic. ¹⁻ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹ፄ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ¹⁰ κατακαίω, burn up, consume entirely. ²⁰ συμψηφίζω, count up, add up. ²¹ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ²² μυριάς, άδος, ἡ, ten thousand, myriad.

κράτος¹ ὁ λόγος τοῦ κυρίου ηὔξανεν² καὶ ἴσχυεν.³

Ως δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ 21 πνεύματι, διελθὼν τὴν Μακεδονίαν⁴ καὶ Ἀχαΐαν,⁵ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰπὼν ὅτι Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην⁶ ἰδεῖν. Ἀποστείλας 22 δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν⁴ δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον⁻ καὶ Ἔραστον,⁵ αὐτὸς ἐπέσχεν⁵ χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.¹0

Έγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος¹¹ οὐκ 23
ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. Δημήτριος¹² γάρ τις ὀνόματι, 24
ἀργυροκόπος,¹³ ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς¹⁴ Ἀρτέμιδος,¹⁵
παρείχετο¹⁶ τοῖς τεχνίταις¹⁷ ἐργασίαν¹⁸ οὐκ ὀλίγην: οὑς 25
συναθροίσας,¹⁹ καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας,²⁰
εἶπεν, Ἄνδρες, ἐπίστασθε²¹ ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας

¹ κράτος, ους, τό, power, dominion. ² αὐξάνω, cause to grow, increase. ³ ἰσχύω, be strong, able. ⁴ Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. ⁵ Άχαῖα, ας, ή, Achaia. ⁶ ρώμη, ης, ή, Rome, strength. ⁷ Τιμόθεος, ου, ό, Timothy. ⁸ Έραστος, ου, ό, Erastus. ⁹ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ¹⁰ Ἀσία, ας, ή, Asia. ¹¹ τάραχος, ου, ό, disturbance, commotion. ¹² Δημήτριος, ου, ό, Demetrius. ¹³ ἀργυροκόπος, ου, ό, silversmith. ¹⁴ ἀργυροῦς, silver, made of silver. ¹⁵ Ἄρτεμις, ιδος, ή, Artemis, Persian or Ephesian Artemis. ¹⁶ παρέχω, offer, afford. ¹⁷ τεχνίτης, ου, ό, craftsman, artisan. ¹⁸ ἐργασία, ας, ή, profit, business. ¹⁹ συναθροίζω, gather, bring together. ²⁰ ἐργάτης, ου, ό, workman, laborer. ²¹ ἐπίσταμαι, understand, know.

ή εὐπορία ήμῶν ἐστιν. Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι 26 οὐ μόνον Ἐφέσου, ² ἀλλὰ σχεδὸν³ πάσης τῆς Ἀσίας, ⁴ ὁ Παῦλος οὖτος πείσας μετέστησεν⁵ ίκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. Οὐ 27 μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν 7 ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς 8 ίερον Άρτέμιδος είς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι 10 τὴν μεγαλειότητα 11 αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Άσία καὶ ἡ οἰκουμένη 2 σέβεται. Ακούσαντες δὲ καὶ 28 γενόμενοι πλήρεις 14 θυμοῦ, 15 ἔκραζον λέγοντες, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις [°] Ἐφεσίων. ¹⁶ Καὶ ἐπλήσθη ¹⁷ ἡ 29 πόλις ὅλη τῆς συγχύσεως: $^{^{18}}$ ὥρμησάν $^{^{19}}$ όμοθυμαδὸν 20 εἰς τὸ θέατρον, 21 συναρπάσαντες 22 Γάϊον καὶ 2 Αρίσταρχον 24 Μακεδόνας 25 συνεκδήμους 26

¹ εὐπορία, ας, ἡ, prosperity, wealth. ² Ἑρεσος, ου, ἡ, Ephesus. ³ σχεδόν, almost, nearly. ⁴ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ⁵ μεθίστημι, remove, turn away. ⁶ κινδυνεύω, be in danger, am in danger. ⁻ ἀπελεγμός, οῦ, ὁ, disrepute, discredit. ⁶ θέά, ᾶς, ἡ, goddess. ⁶ Ἁρτεμις, ιδος, ἡ, Artemis, Persian or Ephesian Artemis. ¹⁰ καθαιρέω, take down, pull down. ¹¹ μεγαλειότης, ητος, ἡ, splendor, magnificence. ¹² οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹³ σέβοιμαι, reverence, worship. ¹⁴ πλήρης, full. ¹⁵ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ¹⁶ Ἐφέσιος, Ephesian. ¹⁻ πλήθω, fill. ¹ፄ σύγχυσις, εως, ἡ, confusion, tumult. ¹⁰ ὁριμάω, hasten on, rush. ²⁰ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ²¹ θέατρον, ου, τό, theater, spectacle. ²² συναρπάζω, seize, drag away. ²³ Γάϊος, ου, ὁ, Gaius. ²⁴ Ἀρίσταρχος, ου, ὁ, Aristarchus. ²⁵ Μακεδών, όνος, ὁ, Macedonian. ²⁶ συνέκδημος, ου, ὁ, traveling companion, fellow traveler.

Παύλου. Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς 30 τὸν δῆμον, 1 οὐκ εἴων 2 αὐτὸν οἱ μαθηταί. Τινὲς δὲ καὶ 31τῶν Ἀσιαρχῶν, δύτες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτόν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 5 32 Άλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον: ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ἤδεισαν τίνος ἔνεκεν 7 συνεληλύθεισαν. Έκ δὲ τοῦ ὄχλου 33 προεβίβασαν⁸ Άλέξανδρον, προβαλόντων 10 αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, κατασείσας τὴν γεῖρα, ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι¹² τῷ δήμω. Επιγνόντες 34 δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις¹³ Έφεσίων. 14 Καταστείλας 15 δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον 35 φησίν, Άνδρες Ἐφέσιοι, 14 τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος δς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων 4 πόλιν νεωκόρον 6 οὖσαν

¹ δήμος, ου, ό, popular assembly, crowd. ² ἐάω, permit, allow. ³ Ἀσιάρχης, ου, ό, Asiarch. ⁴ φίλος, ου, ό, loving, friend. ⁵ θέατρον, ου, τό, theater, spectacle. ⁶ συγχέω, confuse, confound. ⁷ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ⁸ προβιβάζω, cause to come forward, prompt. ⁹ Ἀλέξανδρος, ου, ό, Alexander. ¹⁰ προβάλλω, put forward, put out. ¹¹ κατασείω, shake, motion. ¹² ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹³ Ἄρτεμις, ιδος, ή, Artemis, Persian or Ephesian Artemis. ¹⁴ Ἐφέσιος, Ephesian. ¹⁵ καταστέλλω, restrain, quiet. ¹⁶ νεωκόρος, ου, ό, temple keeper, guardian.

τῆς μεγάλης θεᾶς 1 Άρτέμιδος καὶ τοῦ Δ ιοπετοῦς; 3 36 Άναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ύπάργειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. Ήγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε 37 ἱεροσύλους σύτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ὑμῶν. Εἰ 38 μὲν οὖν Δ ημήτριος 8 καὶ οἱ σὺν αὐτῶ τεχνῖται 9 ἔχουσιν πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι¹⁰ ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί¹¹ εἰσιν: ἐγκαλείτωσαν 12 ἀλλήλοις. Εἰ δέ τι περὶ ἑτέρων 39 ἐπιζητεῖτε, 13 ἐν τῆ ἐννόμω 14 ἐκκλησία ἐπιλυθήσεται. 15 40 Kαὶ γὰρ κινδυνεύομεν¹⁶ ἐγκαλεῖσθαι¹² στάσεως¹⁷ περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου¹⁸ ὑπάργοντος περὶ οὖ οὐ δυνησόμεθα δοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς 19 ταύτης. 41 Καὶ ταῦτα εἰπών, ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

¹ θεά, ᾶς, ἡ, goddess. ² Ἄρτεμις, ιδος, ἡ, Artemis, Persian or Ephesian Artemis. ³ διοπετής, fallen from heaven. ⁴ ἀναντίρρητος, not to be contradicted, undeniable. ⁵ καταστέλλω, restrain, quiet. ⁶ προπετής, rash, reckless. ⁷ Ιερόσυλος, ου, ὁ, robber of temples, robbing temples. ⁸ Δημήτριος, ου, ό, Demetrius. ⁹ τεχνίτης, ου, ό, craftsman, artisan. ¹⁰ ἀγοραῖος, ου, ὁ, marketplace. ¹¹ ἀνθύπατος, ου, ὁ, consul, proconsul. ¹² ἐγκαλέω, accuse, bring a charge. ¹³ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹⁴ ἔννομος, legal, lawful. ¹⁵ ἐπιλύω, explain, settle. ¹⁶ κινδυνεύω, be in danger, am in danger. ¹⁷ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ¹⁸ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹⁹ συστροφή, ῆς, ἡ, unruly gathering, conspiracy.

παύσασθαι¹ τὸν θόρυβον, 20 Μετὰ δè τὸ προσκαλεσάμενος ό Παῦλος τοὺς μαθητάς, καὶ πορευθῆναι έξῆλθεν άσπασάμενος, Μακεδονίαν. 4 Διελθών δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ 2 παρακαλέσας αὐτοὺς λόγω πολλώ, ἦλθεν εἰς τὴν Έλλάδα. Τοιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῶ 3 ἐπιβουλῆς 7 ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι 8 εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 Συνείπετο 11 δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας 12 4 Σώπατρος 13 Βεροιαῖος: 14 Θεσσαλονικέων 15 16 Αρίσταργος 16 καὶ Σεκοῦνδος, 17 καὶ Γάϊος 18 Δερβαῖος, 19 καὶ Τιμόθεος: 20 Άσιανοὶ 21 δέ, Τυχικὸς 22 καὶ Τρόφιμος. Οὖτοι προσελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Tρωάδι. 24 5 Ήμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν²⁵ μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν άζύμων²⁶ ἀπὸ Φιλίππων,²⁷ καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς

 $^{^1}$ παύω, cause to cease. 2 θόρυβος, ου, ό, uproar, riot. 3 προσκαλέω, summon. 4 Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. 5 Έλλάς, άδος, ή, Greece, Hellas. 6 μήν, ό, month, certainly. 7 ἐπιβουλή, ῆς, ή, plot, plot against. 8 ἀνάγω, lead up, restore. 9 Συρία, ας, ή, Syria. 10 γνώμη, ης, ή, purpose, opinion. 11 συνέπομαι, accompany. 12 Άσία, ας, ή, Asia. 13 Σώπατρος, ου, ό, Sopater. 14 Βεροιαΐος, Berean, native of Berea. 15 Θεσσαλονικεύς, έως, ό, Thessalonian. 16 Άρίσταρχος, ου, ό, Aristarchus. 17 Σεκοῦνδος, ου, ό, Secundus. 18 Γάϊος, ου, ό, Gaius. 19 Δερθαΐος, from Derbe, belonging to Derbe. 20 Τιμόθεος, ου, ό, Timothy. 21 Άσιανός, οῦ, ό, Asian. 22 Τυχικός, οῦ, ό, Tychicus. 23 Τρόφιμος, ου, ό, Trophimus. 24 Τρφάς, άδος, ή, Troas. 25 ἐκπλέω, sail away, sail out. 26 ἄζυμος, unleavened, paschal feast. 27 Φίλιπποι, ων, ό, Philippi.

εἰς τὴν Τρῳάδα¹ ἄχρι ἡμερῶν πέντε, οὖ² διετρίψαμεν³ ἡμέρας ἑπτά.

Έν δὲ τῆ μιᾶ τῶν σαββάτων, συνηγμένων τῶν μαθητῶν 7 κλάσαι άρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων έξιέναι τῆ ἐπαύριον, παρέτεινέν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. 10 7 Ησαν δὲ λαμπάδες 11 ἱκαναὶ ἐν τῶ 8ύπερ $\dot{\omega}_{\alpha}^{12}$ οδ $\dot{\omega}_{\alpha}^{2}$ ήμεν συνηγμένοι. Καθήμενος δέ τις 9 νεανίας¹³ ὀνόματι Εὔτυχος¹⁴ ἐπὶ τῆς θυρίδος,¹⁵ καταφερόμενος 16 ὕπνω 17 βαθεῖ, 18 διαλεγομένου τοῦ Π αύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς $^{^{16}}$ ἀπὸ τοῦ ὕπνου $^{^{17}}$ ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου 19 κάτω, 20 καὶ ἤρθη νεκρός. 10 Καταβάς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν²¹ αὐτῶ, καὶ συμπεριλαβών 22 εἶπεν, Μὴ θορυβεῖσθε: 3 ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας ⁴ ἄρτον 11

¹ Τρφάς, άδος, ή, Troas. ² οῦ, where, when. ³ διατρίβω, continue, tarry. ⁴ κλάω, break. ⁵ διαλέγομαι, dispute, reason. ⁶ ἔξειμι, go away, leave. ⁷ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ⁸ παρατείνω, extend, prolong. ⁹ μέχρι, until, as far as (gen). ¹⁰ μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ¹¹ λαμπάς, άδος, ή, torch, lamp. ¹² ὑπερῷον, ου, τό, upper story, room upstairs. ¹³ νεανίας, ου, ὁ, young adult, young man. ¹⁴ Εὕτυχος, ου, ὁ, Eutychus. ¹⁵ θυρίς, ίδος, ἡ, window, windowsill. ¹⁶ καταφέρω, bring down, against. ¹⁷ ὕπνος, ου, ὁ, sleep. ¹⁸ βαθύς, deep, early. ¹⁹ τρίστεγος, having three stories, third story. ²⁰ κάτω, down, below. ²¹ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ²² συμπεριλαμβάνω, embrace, embrace completely. ²³ θορυβέω, make a commotion, agitate.

καὶ γευσάμενος, 1 ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας 2 ἄχρι αὐγῆς, 3 οὕτως ἐξῆλθεν. * Ηγαγον δὲ τὸν παῖδα 4 ζώντα, καὶ 12 παρεκλήθησαν οὐ μετρίως. 5

 $^{^{1}}$ γεύομαι, taste, experience. 2 όμιλέω, converse, speak. 3 αὐγή, ῆς, ή, dawn, light of day. 4 παῖς, ὁ, male or female child, servant. 5 μετρίως, moderately, somewhat. 6 ἀνάγω, lead up, restore. 7 Άσσος, ου, ή, Assos. 8 ἐκείθεν, from there, from that place. 9 ἀναλαμβάνω, take up, raise. 10 διατάσσω, command, give orders to. 11 πεζεύω, travel by land, travel on foot. 12 συμβάλλω, discuss, consider. 13 Μιτυλήνη, ης, ή, Mitylene. 14 κάκείθεν, and thence, and from there. 15 ἀποπλέω, sail away. 16 ἐπιούσα, ης, ή, next day. 17 καταντάω, come to, arrive. 18 ἄντικρυς, opposite. 19 Χίος, ου, ή, Chios. 20 παραβάλλω, arrive, cross over. 21 Σάμος, ου, ή, Samos. 22 Τρωγύλλιον, ου, τό, Trogyllium. 23 Μίλητος, ου, ή, Miletus. 24 παραπλέω, sail past. 25 Έφεσος, ου, ή, Ephesus. 26 χρονοτριβέω, spend time, lose time. 27 Άσία, ας, ή, Asia.

ἔσπευδεν¹ γάρ, εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς² γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

Άπὸ δὲ τῆς Μιλήτου³ πέμψας εἰς Ἔφεσον⁴ 17 $μετεκαλέσατο⁵ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 \\ Ως δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς,$

Ύμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἦς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης 19 ταπεινοφροσύνης καὶ πολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων: ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν 20 συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι τοῦμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, διαμαρτυρόμενος 21 Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησιν τὴν εἰς τὸν θεὸν μετάνοιαν,

¹ σπεύδω, hasten, urge on. ² πεντηκοστή, ής, ή, Pentecost. ³ Μίλητος, ου, ή, Miletus. ⁴ Έφεσος, ου, ή, Ephesus. ⁵ μετακαλέω, send for. ⁶ ἐπίσταμαι, understand, know. ⁷ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ⁸ Ἀσία, ας, ή, Asia. ⁹ δουλεύω, serve, am a slave. ¹⁰ ταπεινοφροσύνη, ης, ή, lowliness of mind, humility. ¹¹ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹² πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ¹³ συμβαίνω, come together, come to pass. ¹⁴ ἐπιβουλή, ής, ή, plot, plot against. ¹⁵ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ¹⁶ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹⁷ ἀναγγέλλω, announce, report. ¹⁸ δημόσιος, public, publicly. ¹⁹ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ²⁰ Έλλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ²¹ μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind.

καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν. Καὶ νῦν 22 ίδού, ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ίερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῆ συναντήσοντά¹ μοι μὴ εἰδώς, πλην ότι τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον κατὰ πόλιν 23 διαμαρτύρεται λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν. Άλλ' οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔγω τὴν 24 ψυχήν μου τιμίαν⁴ ἐμαυτῷ, ὡς τελειῶσαι⁵ τὸν δρόμον μου μετά χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρά τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι² τὸ εὐαγγέλιον τῆς γάριτος τοῦ θεοῦ. Καὶ νῦν ἰδού, ἐγὼ οἶδα ὅτι 25 οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Δ ιότι 26 μαρτύρομαι⁸ ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς⁹ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἴματος πάντων. Οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην $^{^{10}}$ 27 τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι 11 ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν 12 τοῦ θεοῦ. Προσέχετε 13 οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίω, 14 28

¹ συναντάω, meet with, hence to happen. ² διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ³ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ⁴ τίμιος, precious, honorable. ⁵ τελειόω, fill, fulfill. ⁶ δρόμος, ου, ὁ, course, race. ⁷ διότι, because, on this account. ⁸ μαρτύρομαι, affirm, testify. ⁹ καθαρός, clean, pure. ¹⁰ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ¹¹ ἀναγγέλλω, announce, report. ¹² βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹³ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁴ ποίμνιον, ου, τό, flock, little flock.

έν ὧ ύμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἔθετο ἐπισκόπους,1 ποιμαίνειν την ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο³ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. Ἐγὼ γὰρ οἶδα 29 τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιζίν μου λύκοι 5 βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ Φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου: 8 καὶ ἐξ 30 ύμων αὐτων ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. Δ ιὸ γρηγορεῖτε, 11 μνημονεύοντες 12 ὅτι τριετίαν 31νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην 14 μετὰ δακρύων 15 νουθετῶν 16 ἔνα ἕκαστον. Καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι 17 32 ύμᾶς, ἀδελφοί, τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῷ ἐποικοδομῆσαι, 18 καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν¹⁹ ἐν τοῖς ἡγιασμένοις²⁰ πᾶσιν. Ἀργυρίου 33 η γρυσίου 22 η ματισμου 23 οὐδενὸς ἐπεθύμησα. 24 Αὐτοὶ 34

¹ ἐπίσκοπος, ου, ὁ, superintendent, overseer. ² ποιμαίνω, shepherd, rule. ³ περιποιέω, acquire, purchase. ⁴ ἄφιξις, εως, ἡ, departure, arrival. ⁵ λύκος, ου, ὁ, wolf, jackal. ⁶ βαρύς, heavy, burdensome. ⁷ φείδομαι, spare, abstain. ⁶ ποίμνιον, ου, τό, flock, little flock. ⁰ διαστρέφω, distort, pervert. ¹¹ ἀποσπάω, draw away, withdraw. ¹¹ γρηγορέω, watch, keep watch. ¹² μνημονεύω, remember, make mention of. ¹³ τριετία, ας, ἡ, three years, space of three years. ¹⁴ παύω, cause to cease. ¹⁵ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁶ νουθετέω, admonish, exhort. ¹७ παραπίθημι, set before, entrust. ¹ﷲ ἐποικοδομέω, build upon, build upon a foundation. ¹⁰ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ²⁰ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ²¹ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ²² χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ²³ ἱματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ²⁴ ἐπιθυμέω, desire, long for.

γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν¹ αἱ χεῖρες αὖται. Πάντα ὑπέδειξα² 35 ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας³ δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι⁴ τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν⁵ τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν, Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.

Καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν 36 αὐτοῖς προσηύξατο. Ἱκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς 37 πάντων: καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, ὀδυνώμενοι μάλιστα 38 ἐπὶ τῷ λόγῳ ῷ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. Προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

¹ ὑπηρετέω, serve, minister to. ² ὑποδείκνυμι, show, indicate. ³ κοπιάω, toil, labor. ⁴ ἀντιλαμβάνομαι, help, take part in. ⁵ μνημονεύω, remember, make mention of. ⁶ γόνυ, ατος, τό, knee. ⁷ κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ⁸ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ⁹ τράχηλος, ου, ὁ, neck. ¹⁰ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ¹¹ ὁδυνάω, torment, pain. ¹² μάλιστα, especially, most of all. ¹³ προπέμπω, send before, send forth.

 Ω ς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι 1 ἡμᾶς ἀποσπασθέντας 2 ἀπ 2 21 αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν, τῆ δὲ ἑξῆς 5 εἰς τὴν 6 Ρόδον, 6 κἀκεῖθεν 7 εἰς Πάταρα: 8 καὶ 2 εύρόντες πλοῖον διαπερῶν 9 εἰς Φοινίκην, 10 ἐπιβάντες 11 ἀνήγθημεν. ¹ Άναφανέντες ¹² δὲ τὴν Κύπρον, ¹³ καὶ 3 καταλιπόντες 4 αὐτὴν εὐώνυμον, 5 ἐπλέομεν 6 Συρίαν, 17 καὶ κατήχθημεν 18 εἰς Tύρον: 19 ἐκεῖσε 20 γὰρ $\tilde{\eta}$ ν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον 21 τὸν γόμον. 22 Καὶ 4 άνευρόντες 23 μαθητάς, ἐπεμείναμεν 24 αὐτοῦ 25 ἡμέρας έπτά: οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ότε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς 5 έξαρτίσαι²⁶ τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων 27 ήμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶν καὶ τέκνοις ἔως ἔξω τῆς πόλεως: καὶ θέντες τὰ γόνατα²⁸

¹ ἀνάγω, lead up, restore. ² ἀποσπάω, draw away, withdraw. ³ εὐθυδρομέω, run a straight course. ⁴ Κῶς, ἡ, Cos. ⁵ ἐξῆς, next, next in order. ⁶ Ῥόδος, ου, ἡ, Rhodes. ⊓ κὰκεῖθεν, and thence, and from there. ⁶ 阳άταρα, ων, τό, Patara. ໑ διαπεράω, cross over, pass through. ¹¹⁰ Φοινίκη, ης, ἡ, Phoenicia. ¹¹¹ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ¹² ἀναφαίνω, bring to light, cause to appear. ¹³ Κύπρος, ου, ἡ, Cyprus. ¹⁴ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁵ εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ¹⁶ πλέω, sail. ¹⊓ Συρία, ας, ἡ, Syria. ¹² κατάγω, bring down, lead down. ¹᠑ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ²⁰ ἐκεῖσε, there. ²¹ ἀποφορτίζομαι, unload, discharge. ²² γόμος, ου, ὁ, cargo, freight. ²³ ἀνευρίσκω, find out, look for. ²⁴ ἐπιμένω, continue, remain. ²⁵ αὐτοῦ, there, here. ²⁶ ἐξαρτίζω, finish, complete. ²⊓ προπέμπω, send before, send forth. ²² γόνυ, ατος, τό, knee.

ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν¹ προσηυξάμεθα. Καὶ ἀσπασάμενοι 6 ἀλλήλους, ἐπέβημεν² εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

Ήμεῖς δέ, τὸν πλοῦν³ διανύσαντες⁴ ἀπὸ Τύρου,⁵ 7 κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τούς άδελφούς έμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. 8 Tῆ δὲ ἐπαύριον 8 ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν Π αῦλον ήλθον είς Καισάρειαν: καὶ είσελθόντες είς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, 10 ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, έμείναμεν παρ' αὐτῷ. Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες 11 9 παρθένοι $^{^{12}}$ τέσσαρες προφητεύουσαι. $^{^{13}}$ Έπιμενόντων $^{^{14}}$ 10 δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος. 16 Καὶ ἐλθών 11 πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην 17 τοῦ Παύλου, δήσας τε αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν, Τάδε¹⁸ λέγει

¹ αἰγιαλός, οῦ, ὁ, seashore, beach. ² ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ³ πλόος, ὁ, voyage. ⁴ διανύω, complete, finish. ⁵ Τύρος, ου, ἡ, Τγιε. ⁶ καταντάω, come to, arrive. ⁷ Πτολεμαῖς, ἡ, Ptolemais. ⁸ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ⁹ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ¹⁰ εὐαγγελιστής, οῦ, ὁ, evangelist, bringer of good tidings. ¹¹ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹² παρθένος, ου, ἡ, virgin. ¹³ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁴ ἐπιμένω, continue, remain. ¹⁵ κατέρχομαι, come down, go down. ¹⁶ Ἅγαβος, ου, ὁ, Agabus. ¹⁷ ζώνη, ης, ἡ, belt, girdle. ¹⁸ δδε, this (here), this here.

τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, Τὸν ἄνδρα οὖ ἐστιν ἡ ζώνη¹ αὕτη, οὕτως δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. Ὠς δὲ ἠκούσαμεν 12 ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι,² τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἀπεκρίθη τε ὁ 13 Παῦλος, Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές³ μου τὴν καρδίαν; Ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως⁴ ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, 14 ἡσυχάσαμεν⁵ εἰπόντες, Τὸ θέλημα τοῦ κυρίου γενέσθω.

Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι 15 ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ. Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν 16 μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ῷ ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίω μαθητῆ.

¹ζώνη, ης, ή, belt, girdle. ²ἐντόπιος, local, belonging to the place. ³ συνθρύπτω, break in pieces, crush. ⁴ἐτοίμως, readily. ⁵ ἡσυχάζω, be still, be silent. ⁶ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ⁷ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ⁸ Μνάσων, ωνος, ό, Mnason. ⁹ Κύπριος, ου, ό, Cyprian, Cypriote. ¹⁰ἀρχαῖος, old, ancient.

Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως¹ ἐδέξαντο 17 ήμᾶς οἱ ἀδελφοί. Τῆ δὲ ἐπιούση 2 εἰσήει 3 ὁ Παῦλος σὺν 18 ήμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. Καὶ ἀσπασάμενος αὐτούς, ἐξηγεῖτο 19 καθ' εν εκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν 20 κύριον, εἰπόντες αὐτῷ, Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι⁵ μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων: καὶ πάντες ζηλωταί⁷ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν: 21 κατηγήθησαν⁸ δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν⁹ διδάσκεις άπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν 10 αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσιν¹¹ περιπατεῖν. Τί οὖν ἐστιν; Πάντως¹² δεῖ 22 πλήθος συνελθείν: ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. 23 Τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν: εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν 13 ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν: τούτους 24

¹ ἀσμένως, gladly, joyfully. ² ἐπιοῦσα, ης, ἡ, next day. ³ εἴσειμι, enter, go in. ⁴ ἐξηγέομαι, explain, describe. ⁵ πόσος, how many? how great? ⁶ μυριάς, άδος, ἡ, ten thousand, myriad. ⁷ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ⁸ κατηχέω, teach by word of mouth. ⁹ ἀποστασία, ας, ἡ, apostacy, abandonment. ¹⁰ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ¹¹ ἔθος, ους, τό, custom. ¹² πάντως, altogether, by all means. ¹³ εὐχἡ, ῆς, ἡ, prayer, vow.

παραλαβών άγνίσθητι σύν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον² ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται³ τὴν κεφαλήν, καὶ γνῶσιν πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται⁴ περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς⁵ καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων. Περὶ δὲ 25 τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ τὸ αἷμα καὶ πνικτὸν⁸ καὶ πορνείαν. Τότε ὁ Παῦλος 26 παραλαβών τοὺς ἄνδρας, τῆ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς¹ εἰσήει¹0 εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων¹1 τὴν ἐκπλήρωσιν 12 τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, 13 ἔως οὖ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.

Ώς δὲ ἔμελλον αἱ ἐπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, 15 οἱ ἀπὸ 27
 τῆς ᾿Ασίας 16 Ἰουδαῖοι, θεασάμενοι 17 αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ,
 συνέχεον 18 πάντα τὸν ὅχλον, καὶ ἐπέβαλον 19 τὰς

¹ ἀγνίζω, purify, cleanse. ² δαπανάω, spend, spend freely. ³ ξυράω, shave. ⁴ κατηχέω, teach by word of mouth. ⁵ στοιχέω, walk orderly, follow. ⁶ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ⁻ εἰδωλόθυτος, sacrificed to idols. ⁶ πνικτός, strangled. ⁶ πορνεία, ας, ἡ, fornication, idolatry. ¹⁰ εἴσειμι, enter, go in. ¹¹ διαγγέλλω, publish abroad, proclaim. ¹² ἐκπλήρωσις, εως, ἡ, completion, fulfillment. ¹³ ἀγνισμός, οῦ, ὁ, purification. ¹⁴ προσφορά, ᾶς, ἡ, offering, sacrifice. ¹⁵ συντελέω, complete, accomplish. ¹⁶ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ¹⁻ θεάομαι, look at, behold. ¹ፆ συγχέω, confuse, confound. ¹⁰ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon.

γεῖρας ἐπ' αὐτόν, κράζοντες, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, 28 βοηθεῖτε. 2 Οὖτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταγοῦ³ διδάσκων: ἔτι τε καὶ ελληνας εἰσήγαγεν⁵ εἰς τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἄγιον τόπον τοῦτον. 29 Ήσαν γὰρ ἑωρακότες Τρόφιμον 7 τὸν Ἐφέσιον 8 ἐν τῆ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον $^{\circ}$ ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν 5 ὁ Παῦλος. Ἐκινήθη 10 τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ 30 ἐγένετο συνδρομὴ 11 τοῦ λαοῦ: καὶ ἐπιλαβόμενοι 12 τοῦ Π αύλου είλκον¹³ αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ: καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν 14 αἱ θύραι. Ζητούντων δὲ αὐτὸν 31 ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις 15 τῷ χιλιάρχω 16 τῆς σπείρης, 17 ὅτι ὅλη συγκέχυται 18 Ἱερουσαλήμ: ὅς ἐξαυτῆς 19 32 παραλαβών στρατιώτας 20 καὶ ξκατοντάργους. 21 κατέδραμεν²² ἐπ' αὐτούς: οἱ δέ, ἰδόντες τὸν χιλίαρχον¹⁶

¹ Τσραηλίτης, ου, ό, Israelite. ² βοηθέω, come to the aid of. ³ πανταχοῦ, everywhere. ⁴ Έλλην, ηνος, ό, Greek, Hellene. ⁵ εἰσάγω, lead in, bring in. ⁶ κοινόω, make common, defile. ⁷ Τρόφιμος, ου, ό, Trophimus. ⁸ Ἐφέσιος, Ephesian. ⁹ νομίζω, suppose, think. ¹⁰ κινέω, move, stir. ¹¹ συνδρομή, ῆς, ἡ, running together. ¹² ἐπλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹³ ἐλκύω, drag, draw. ¹⁴ κλείω, shut, shut up. ¹⁵ φάσις, εως, ἡ, report, announcement. ¹⁶ χιλίαρχος, ου, ό, military tribune, captain. ¹⁷ σπείρα, ης, ἡ, cohort. ¹⁸ συγχέω, confuse, confound. ¹⁹ ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ²⁰ στρατιώτης, ου, ό, soldier. ²¹ ἐκατοντάρχης, centurion. ²² κατατρέγω, run down.

καὶ τοὺς στρατιώτας,¹ ἐπαύσαντο² τύπτοντες³ τὸν Παῦλον. Ἐγγίσας δὲ ὁ χιλίαρχος⁴ ἐπελάβετο⁵ αὐτοῦ, 33 καὶ ἐκέλευσεν⁶ δεθῆναι άλύσεσιν⁻ δυσίν: καὶ ἐπυνθάνετο⁵ τίς ἄν εἴη, καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς. Ἄλλοι 34 δὲ ἄλλο τι ἐβόων² ἐν τῷ ὅχλῳ: μὴ δυνάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς¹ο διὰ τὸν θόρυβον,¹¹ ἐκέλευσεν⁶ ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.¹² "Ότε δὲ ἐγένετο 35 ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς,¹³ συνέβη¹⁴ βαστάζεσθαι¹⁵ αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν¹ διὰ τὴν βίαν¹⁶ τοῦ ὅχλου. 36 Ἡκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κρᾶζον, Αἷρε αὐτόν.

Μέλλων τε εἰσάγεσθαι¹⁷ εἰς τὴν παρεμβολὴν¹² ὁ 37 Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, ⁴ Εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν πρός σε; Ὁ δὲ ἔφη, Ἑλληνιστὶ¹⁸ γινώσκεις; Οὐκ ἄρα¹⁹ 38 σὰ εἶ ὁ Αἰγύπτιος²⁰ ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν

¹ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ² παύω, cause to cease. ³ τύπτω, smite, beat. ⁴ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ⁵ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁶ κελεύω, order, command. ⁷ ἄλυσις, εως, ἡ, chain. ⁸ πυνθάνομαι, inquire, ask. ⁹ βοάω, cry aloud, shout. ¹⁰ ἀσφαλής, certain, definite. ¹¹ θόρυβος, ου, ὁ, uproar, riot. ¹² παρεμβολή, ῆς, ἡ, camp, army. ¹³ ἀναβαθμός, οῦ, ὁ, step, stairway. ¹⁴ συμβαίνω, come together, come to pass. ¹⁵ βαστάζω, bear, carry. ¹⁶ βία, ας, ἡ, strength, force. ¹⁷ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁸ Ἑλληνιστί, Greek language, in the Greek language. ¹⁹ ἄρα, so? (introduces a question). ²⁰ Αλγύπτιος, Egyptian.

ἀναστατώσας¹ καὶ ἑξαγαγὼν² εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους³ ἄνδρας τῶν σικαρίων;⁴ Εἶπεν δὲ ὁ 39 Παῦλος, Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεὺς⁵ τῆς Κιλικίας,⁴ οὐκ ἀσήμου⁻ πόλεως πολίτης:⁵ δέομαι² δὲ σου, ἐπίτρεψόν¹⁰ μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 Ἐπιτρέψαντος¹⁰ δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἐστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν¹¹ κατέσεισεν¹² τῆ χειρὶ τῷ λαῷ: πολλῆς δὲ σιγῆς¹³ γενομένης, προσεφώνει¹⁴ τῆ Ἑβραΐδι¹⁵ διαλέκτω¹6 λέγων,

Άνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς 22 ὑμᾶς νυνὶ ¹⁷ ἀπολογίας. ¹⁸

Ακούσαντες δὲ ὅτι τῆ Ἑβραΐδι¹⁵ διαλέκτω¹⁰ προσεφώνει 2
 αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον¹⁰ ἡσυχίαν.²⁰ Καί φησιν,

¹ ἀναστατόω, stir up, disturb. ² ἐξάγω, lead out. ³ τετρακισχίλιοι, four thousand, 4000. ⁴ σικάριος, ου, ὁ, dagger man, assassin. ⁵ Ταρσεύς, έως, ὁ, Tarsian, belonging to Tarsus. ⁶ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ⁻ ἄσημος, insignificant, undistinguished. ⁶ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ⁶ δέομαι, ask, request. ¹⁰ ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹¹ ἀναβαθμός, οῦ, ὁ, step, stairway. ¹² κατασείω, shake, motion. ¹³ σιγή, ῆς, ἡ, silence, quiet. ¹⁴ προσφωνέω, call to, summon. ¹⁵ Ἑβραΐς, ΐδος, ἡ, Hebrew language, Aramaic. ¹⁶ διάλεκτος, ου, ἡ, speech, language. ¹⁻ νυνί, now, already. ¹੪ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ¹⁰ παρέχω, offer, afford. ²⁰ ἡσυχία, ας, ἡ, stillness, silence.

Έγω μέν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ¹ 3 τῆς Κιλικίας, ανατεθραμμένος δὲ ἐν τῆ πόλει ταύτη παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρώου νόμου, ζηλωτης δυπάρχων τοῦ θεοῦ, καθώς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον: ὃς 4 ταύτην την όδον εδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούς είς φυλακάς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. Ως 5 καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον: 10 παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς 11 δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφούς, εἰς Δ αμασκὸν 12 ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε 13 ὄντας δεδεμένους εἰς Ίερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. 14 Ἐγένετο δέ μοι 6 πορευομένω καὶ ἐγγίζοντι τῆ Δ αμασκώ, $^{^{12}}$ περὶ μεσημβρίαν.15 ἐξαίφνης¹⁶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι 17 φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ. Ἔπεσά τε εἰς τὸ 7

¹ Ταρσός, οῦ, ἡ, Tarsus. ² Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ³ ἀνατρέφω, nurture, care for. ⁴ Γαμαλιήλ, ὁ, Gamaliel. ⁵ παιδεύω, teach, educate. ⁶ ἀκρίβεια, ας, ἡ, exactness, precision. ⁷ πατρῷος, paternal, received from one's father. ⁸ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ⁹ δεσμεύω, bind together, tie into a bundle. ¹⁰ πρεσβυτέριον, ου, τό, body of elders, assembly of elders. ¹¹ ἐπιστολή, ῆς, ἡ, letter, dispatch. ¹² Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ¹³ ἐκεῖσε, there. ¹⁴ τιμωρέω, punish. ¹⁵ μεσημβρία, ας, ἡ, midday, noon. ¹⁶ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ¹⁷ περιαστράπτω, shine around, flash around.

ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Έγὼ δὲ ἀπεκρίθην, Τίς εἶ, κύριε 8 ; Εἶπέν τε πρός με, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος δν σὺ διώκεις. Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς 9 έθεάσαντο, καὶ ἔμφοβοι έγένοντο: τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ήκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. Εἶπον δέ, Τί ποιήσω, 10 κύριε; Ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρός με, Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν: κάκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ών τέτακταί 7 σοι ποιῆσαι. Ω ς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον 8 ἀπὸ 11 τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων 10 μοι, ἦλθον εἰς Δ αμασκόν. 5 Άνανίας 11 12 άνὴρ εὐσεβὴς¹² κατὰ τὸν νόμον, δέ μαρτυρούμενος ύπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, ἐλθών πρός με καὶ ἐπιστὰς 13 εἶπέν μοι, 13 Σαούλ άδελφέ, ἀνάβλεψον. 4 Κάγὼ αὐτῆ τῆ ὥρα ἀνέβλε ψ α¹⁴ εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ θεὸς τῶν 14

¹ ἔδαφος, ους, τό, ground, base. ² Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ³ θεάομαι, look at, behold. ⁴ ἔμφοβος, terrified, frightened. ⁵ Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ⁶ κὰκεῖ, and there. ⁷ τάσσω, arrange, appoint. ⁸ ἔμβλέπω, look at, look into. ⁹ χειραγωγέω, lead by the hand. ¹⁰ σύνειμι, be with, come together. ¹¹ 'Ανανίας, ου, ὁ, Ananias. ¹² εὐσεβής, pious, devout. ¹³ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁴ ἀναβλέπω, look up, receive sight.

πατέρων ήμῶν προεγειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι Φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. "Οτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς 15 πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. Καὶ νῦν 16 τί μέλλεις; Άναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι² τὰς άμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου. 17 Έγένετο δέ μοι ύποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, Σ πεῦσον καὶ 18 ἔξελθε ἐν τάχει⁵ ἐξ Ἱερουσαλήμ: διότι⁶ οὐ παραδέξονταί σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. Κάγὼ 19 εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται^δ ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων το κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ: καὶ ὅτε ἐξεχεῖτο 11 τὸ αἷμα 20 Στεφάνου¹² τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην έφεστὼς 13 καὶ συνευδοκῶν 14 τῆ ἀναιρέσει 15 αὐτοῦ,

¹ προχειρίζομαι, determine, appoint. ² ἀπολούω, wash off, wash away. ³ ἔκστασις, εως, ή, bewilderment, ecstasy. ⁴ σπεύδω, hasten, urge on. ⁵ τάχος, ους, τό, speed, quickness. ⁶ διότι, because, on this account. ⁷ παραδέχομαι, receive, accept. ⁸ ἐπίσταμαι, understand, know. ⁹ φυλακίζω, take into custody, imprison. ¹⁰ δέρω, beat, flay. ¹¹ ἐκχέω, pour out, shed. ¹² στέφανος, ου, ό, crown, garland. ¹³ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁴ συνευδοκέω, consent, approve. ¹⁵ ἀναίρεσις, εως, ή, murder, killing.

φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. Καὶ 21 εἶπεν πρός με, Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν έξαποστελῶ 3 σε.

"Ηκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν 4 22 τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιούτον: οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. Κραζόντων δὲ 23 αὐτῶν, καὶ \dot{p} ιπτούντων τὰ \dot{p} ιμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, εκέλευσεν αὐτὸν ὁ 24χιλίαρχος το ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν, εἰπὼν μάστιξιν 12 ἀνετάζεσθαι 13 αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν¹⁴ οὕτως ἐπεφώνουν¹⁵ αὐτῶ. Ω ς δὲ προέτεινεν¹⁶ 25 αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, 17 εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶτα έκατόνταρχον 18 ό Παῦλος, Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον 19 καὶ ἀκατάκριτον 20 ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 21 Ἀκούσας 26 δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, 18 προσελθών ἀπήγγειλεν τῷ

¹ ἀναιρέω, take up, kill. ² μακράν, far away. ³ ἐξαποστέλλω, send forth. ⁴ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁵ καθήκω, be proper or fitting, ἱ ἡ ἡ ἐπτέω, throw away. γ κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. δ ἀήρ, ος, ὁ, air. 9 κελεύω, order, command. ¹⁰ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ¹¹ παρεμβολή, ῆς, ἡ, camp, army. ¹² μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge. ¹³ ἀνετάζω, examine judicially. ¹⁴ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹⁵ ἐπιφωνέω, cry out, shout. ¹⁶ προτείνω, stretch out, spread out. ¹⁻ ἱμάς, ἀντος, ὁ, thong, strap. ¹8 ἐκατοντάρχης, centurion. ¹9 Ῥωμαῖος, ου, ὁ, Roman, Roman citizen. ²⁰ ἀκατάκριτος, uncondemned, without trial. ²¹ μαστίζω, whip, scourge.

χιλιάρχω¹ λέγων, "Όρα τί μέλλεις ποιεῖν: ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὖτος Ῥωμαῖός² ἐστιν. Προσελθών δὲ ὁ 27 χιλίαρχος¹ εἶπεν αὐτῷ, Λέγε μοι, εἰ σὺ Ῥωμαῖος² εἶ; Ὁ δὲ ἔφη, Ναί. Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος,¹ Ἐγὼ πολλοῦ 28 κεφαλαίου³ τὴν πολιτείαν⁴ ταύτην ἐκτησάμην.⁵ Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. Εὐθέως οὖν 29 ἀπέστησαν⁶ ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. Καὶ ὁ χιλίαρχος¹ δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός² ἐστιν, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

Τῆ δὲ ἐπαύριον⁸ βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές,⁹ τὸ τί 30 κατηγορεῖται¹⁰ παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν,¹¹ καὶ ἐκέλευσεν¹² ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον¹³ αὐτῶν, καὶ καταγαγὼν¹⁴ τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

¹ χιλίαρχος, ου, ό, military tribune, captain. ² Ρωμαῖος, ου, ό, Roman, Roman citizen. ³ κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. ⁴ πολιτεία, ας, ή, citizenship, citizen body. ⁵ κτάομαι, acquire, win. ⁶ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁷ ἀνετάζω, examine judicially. ⁸ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ⁹ ἀσφαλής, certain, definite. ¹⁰ κατηγορέω, accuse, charge. ¹¹ δεσμός, οῦ, ό, chain, bond. ¹² κελεύω, order, command. ¹³ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁴ κατάγω, bring down, lead down.

'Ατενίσας¹ δὲ ὁ Παῦλος τῶ συνεδρίω² εἶπεν, "Ανδρες 23 άδελφοί, ἐγὼ πάση συνειδήσει ἀγαθῆ πεπολίτευμαι³ τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς 2 'Ανανίας έπεταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῶ τύπτειν ' αὐτοῦ τὸ στόμα. Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν, 3 Τύπτειν 6 σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε 7 κεκονιαμένε: 8 καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν² κελεύεις 10 με τύπτεσθαι; 6 Οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον, 4Τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; Τέφη τε ὁ Παῦλος, 5 Οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς: γέγραπται γάρ, "Άρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. 12 Γνοὺς 6 δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ εν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων, 13 τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ,2 Άνδρες άδελφοί, έγω Φαρισαῖός εἰμι, υίὸς Φαρισαίου: περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν

¹ ἀτενίζω, gaze, stare. ² συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ³ πολιτεύομαι, live one's life, live as a citizen. ⁴ Άνανίας, ου, ό, Ananias. ⁵ ἐπιτάσσω, command, give order. ⁶ τύπτω, smite, beat. ⁷ τοῖχος, ου, ό, wall. ⁸ κονιάω, whitewash. ⁹ παρανομέω, break the law. ¹⁰ κελεύω, order, command. ¹¹ λοιδορέω, abuse, revile. ¹² κακῶς, badly, evilly. ¹³ Σαδδουκαῖος, ου, ό, Sadducee. ¹⁴ στάσις, εως, ή, standing, rebellion.

Φαρισαίων, καὶ ἐσχίσθη 1 τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι 2 8 μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα: Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν³ ἀμφότερα.⁴ Ἐγένετο δὲ κραυγη˙ μεγάλη: άναστάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, Ούδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ: εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν. Τολλῆς δὲ γενομένης 10 στάσεως, 8 εὐλαβηθεὶς 9 ὁ χιλίαρχος 10 μὴ διασπασθ $\tilde{\eta}^{11}$ ὁ Παύλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν 12 τὸ στράτευμα 13 καταβήναι καὶ άρπάσαι¹⁴ αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.15

Τῆ δὲ ἐπιούση 16 νυκτὶ ἐπιστὰς 17 αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν, 11 Θάρσει 18 Παῦλε: ὡς γὰρ διεμαρτύρω 19 τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτως σε δεῖ καὶ εἰς Ρώμην 20

¹ σχίζω, split, separate. ² Σαδδουκαῖος, ου, ό, Sadducee. ³ όμολογέω, confess, profess. ⁴ ἀμφότεροι, both, both of two. ⁵ κραυγή, ῆς, ἡ, outcry, crying. ⁶ διαμάχομαι, contend sharply, strive greatly. ⁷ θεομαχέω, fight against God. ⁸ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ⁹ εὐλαβέομαι, reverence, respect. ¹⁰ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ¹¹ διασπάω, tear apart, burst. ¹² κελεύω, order, command. ¹³ στράτευμα, τος, τό, expedition, army. ¹⁴ ἀρπάζω, seize, snatch. ¹⁵ παρεμβολή, ῆς, ἡ, camp, army. ¹⁶ ἐπιοῦσα, ης, ἡ, next day. ¹⁷ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁸ θαρσέω, of good courage, of good cheer. ¹⁹ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ²⁰ ρώμη, ης, ἡ, Rome, strength.

μαρτυρῆσαι.

Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες τῶν Ἰουδαίων 12 συστροφήν, ανεθεμάτισαν έαυτούς, λέγοντες μήτε Φαγείν μήτε πιείν έως οὖ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 Ήσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα³ οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν 4 πεποιηκότες: οἴτινες προσελθόντες τοῖς 14άρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπον, Ἀναθέματι⁵ ανεθεματίσαμεν² έαυτούς, μηδενὸς γεύσασθαι⁶ ἕως οδ άποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. Νῦν οὖν ὑμεῖς 15 ἐμφανίσατε τῷ γιλιάργω σὺν τῷ συνεδρίω, ὅπως αὔριον¹⁰ αὐτὸν καταγάγη¹¹ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν 2 άκριβέστερον 3 τὰ περὶ αὐτοῦ: ἡμεῖς δέ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτόν, ἕτοιμοί $^{^{14}}$ ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν $^{^{15}}$ αὐτόν. Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς 16 Παύλου τὸ 16 ἔνεδρον, 17 παραγενόμενος καὶ εἰσελθών εἰς τὴν

¹ συστροφή, ῆς, ἡ, unruly gathering, conspiracy. ² ἀναθεματίζω, curse, put under an oath or curse. ³ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁴ συνωμοσία, ας, ἡ, conspiracy, plot. ⁵ ἀνάθεμα, τος, τό, accursed, curse. ⁶ γεύομαι, taste, experience. ⁷ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ⁸ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ⁹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁰ αὄριον, tomorrow. ¹¹ κατάγω, bring down, lead down. ¹² διαγινώσκω, distinguish, decide. ¹³ ἀκριβῶς, carefully, accurately. ¹⁴ ἕτοιμος, ready, prepared. ¹⁵ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁶ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ¹⁷ ἔνεδρον, ου, τό, ambush.

παρεμβολήν, ἀπήγγειλεν τῶ Παύλω. 17 Προσκαλεσάμενος² δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν έκατοντάρχων³ ἔφη, Τὸν νεανίαν⁴ τοῦτον ἀπάγαγε⁵ πρὸς τὸν χιλίαρχον: ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. Ὁ 18 μὲν οὖν παραλαβών αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον, καί φησιν, Ὁ δέσμιος Ταῦλος προσκαλεσάμενός με ήρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίαν 4 ἀγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς 19 αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ' ίδίαν ἐπυνθάνετο, $^{^{10}}$ Τί ἐστιν δ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; Εἶπεν 20 δὲ ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο 11 τοῦ ἐρωτῆσαί σε, ὅπως αὔριον 12 εἰς τὸ συνέδριον 13 καταγάγης 14 τὸν Παῦλον, ώς μέλλοντά τι ἀκριβέστερον¹⁵ πυνθάνεσθαι¹⁰ περὶ αὐτοῦ. Σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς: ἐνεδρεύουσιν 16 γὰρ 21 αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, 17 οἵτινες ἀνεθεμάτισαν¹8 ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε

¹ παρεμβολή, ής, ή, camp, army. ² προσκαλέω, summon. ³ έκατοντάρχης, centurion. ⁴ νεανίας, ου, ό, young adult, young man. ⁵ ἀπάγω, lead away, lead. ⁶ χιλίαρχος, ου, ό, military tribune, captain. ⁷ δέσμιος, ου, ό, prisoner, one bound. ⁸ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁹ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ¹⁰ πυνθάνομαι, inquire, ask. ¹¹ συντίθημι, agree, make an agreement. ¹² αὔριον, tomorrow. ¹³ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁴ κατάγω, bring down, lead down. ¹⁵ ἀκριβώς, carefully, accurately. ¹⁶ ἐνεδρεύω, lie in wait, plot. ¹⁷ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹⁸ ἀναθεματίζω, curse, put under an oath or curse.

πιεῖν ἕως οὖ ἀνέλωσιν 1 αὐτόν: καὶ νῦν ἕτοιμοί 2 εἰσιν προσδεχόμενοι³ τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. Ὁ μὲν οὖν 22 χιλίαργος $\dot{\alpha}$ ἀπέλυσεν τὸν νεανίαν, παραγγείλας Μηδενὶ ἐκλαλῆσαι 6 ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας 7 πρός με. 23 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων⁸ εἶπεν, Έτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους όπως πορευθώσιν ἔως Καισαρείας, 11 καὶ $i\pi\pi$ εῖς 12 έβδομήκοντα, 13 καὶ δεξιολάβους 14 διακοσίους, 10 ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός: κτήνη¹⁵ τε παραστῆσαι, ἵνα 24 ἐπιβιβάσαντες τον Παῦλον διασώσωσιν π πρὸς Φήλικα¹⁸ τὸν ἡγεμόνα: ¹⁹ γράψας ἐπιστολὴν²⁰ 25 περιέχουσαν 21 τὸν τύπον 22 τοῦτον:

¹ ἀναιρέω, take up, kill. ² ἔτοιμος, ready, prepared. ³ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁴ χιλίαρχος, ου, ό, military tribune, captain. ⁵ νεανίας, ου, ό, young adult, young man. ⁰ ἐκλαλέω, tell, speak out. ⁻ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ⁵ ἐκατοντάρχης, centurion. ९ στρατιώτης, ου, ό, soldier. ¹¹⁰ διακόσιοι, two hundred, 200. ¹¹ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ¹² ἱππεύς, έως, ό, horseman, cavalryman. ¹³ ἐβδομήκοντα, seventy, 70. ¹⁴ δεξιόλαβος, ου, ό, one posted on the right hand. ¹⁵ κτῆνος, ους, τό, beast of burden. ¹⁶ ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ¹⁻ διασώζω, save, bring safely to. ¹⁵ Φῆλιξ, ικος, ό, Felix. ¹⁵ ἡγεμών, όνος, ό, governor, leader. ²⁰ ἐπιστολή, ῆς, ἡ, letter, dispatch. ²¹ περιέχω, surround, seize. ²² τύπος, ου, ὁ, mark, example.

Κλαύδιος¹ Λυσίας² τῶ κρατίστω³ ἡγεμόνι⁴ Φήλικι⁵ 26χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα ύπὸ τῶν 27 Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς 8 σὺν τῷ στρατεύματι 9 ἐξειλόμην 10 αὐτόν, μαθών 11 ὅτι Ῥωμαῖός 12 ἐστιν. Βουλόμενος δὲ γνῶναι 28 τὴν αἰτίαν 13 δι' ἣν ἐνεκάλουν 14 αὐτῶ, κατήγαγον 15 αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον 16 αὐτῶν: "ον εὖρον 29 ἐγκαλούμενον 14 περὶ ζητημάτων 17 τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν 18 ἔγκλημα 19 ἔγοντα. 30 Μηνυθείσης 20 δέ μοι ἐπιβουλῆς 21 εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς 22 ἔπεμψα πρός σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις 23 λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. "Ερρωσο. 24

¹ Κλαύδιος, ου, ὁ, Claudius. ² Λυσίας, ου, ὁ, Lysias, Claudius Lysias. ³ κράτιστος, most noble, most excellent. ⁴ ήγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ⁵ Φήλιξ, ικος, ὁ, Felix. ⁶ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁷ ἀναιρέω, take up, kill. ⁸ ἐφίστημι, stand over, come upon. ⁹ στράτευμα, τος, τό, expedition, army. ¹⁰ ἐξαιρέω, take out, deliver. ¹¹ μανθάνω, learn, ascertain. ¹² Ρωμαΐος, ου, ὁ, Roman, Roman citizen. ¹³ αlτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹⁴ ἐγκαλέω, accuse, bring a charge. ¹⁵ κατάγω, bring down, lead down. ¹⁶ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁷ ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ¹⁸ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ¹⁹ ἔγκλημα, τος, τό, accusation, charge. ²⁰ μηνύω, make known, report. ²¹ ἐπιβουλή, ῆς, ἡ, plot, plot against. ²² ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ²³ κατήγορος, ου, ὁ, accuser, prosecutor. ²⁴ ἐώννυμι, strengthen, farewell.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, 31 ἀναλαβόντες³ τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν ἀντιπατρίδα. Τῆ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς 32 $i\pi\pi ε ic^{7}$ πορεύεσθαι σὺν αὐτῶ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν:⁸ οἴτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν,^{9 33} καὶ ἀναδόντες την ἐπιστολην τῶ ηγεμόνι, 12 παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ἀναγνοὺς δὲ ὁ 34 ήγεμών, 12 καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας 13 ἐστίν, καὶ πυθόμενος 14 ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, 15 Διακούσομαί 35 σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί 17 σου παραγένωνται. Έκελευσεν 18 τε αὐτὸν ἐν τῶ πραιτωρίω 19 Ἡρώδου ουλάσσεσθαι.

Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας²⁰ **24** μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος²¹ Τερτύλλου²²

¹ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ² διατάσσω, command, give orders to. ³ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁴ Άντιπατρίς, ίδος, ἡ, Antipatris. ⁵ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ⁶ ἐάω, permit, allow. ⁷ ἱππεύς, έως, ὁ, horseman, cavalryman. ⁸ παρεμβολή, ῆς, ἡ, camp, army. ⁹ Κωισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ¹⁰ ἀναδίδωμι, deliver, hand over. ¹¹ ἐπιστολή, ῆς, ἡ, letter, dispatch. ¹² ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹³ ἐπαρχία, ας, ἡ, sphere of duty, province. ¹⁴ πυνθάνομαι, inquire, ask. ¹⁵ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ¹⁶ διακούω, give a hearing, hear throughout. ¹⁷ κατήγορος, ου, ὁ, accuser, prosecutor. ¹⁸ κελεύω, order, command. ¹⁹ πραιτώριον, ου, τό, palace (of the governor). ²⁰ Άνανίας, ου, ὁ, Ananias. ²¹ ῥήτωρ, ορος, ὁ, advocate, attorney. ²² Τέρτυλλος, ου, ὁ, Tertullus.

τινός, οἴτινες ἐνεφάνισαν¹ τῷ ἡγεμόνι² κατὰ τοῦ Παύλου. Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν³ ὁ 2 Τέρτυλλος⁴ λέγων,

Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῷ διὰ τῆς σῆς προνοίας, πάντη τε καὶ πανταχοῦιο 3 ἀποδεχόμεθα, το κράτιστει Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. Το Να δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, το ξπιεικείᾳ. Εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν, καὶ κινοῦνται στάσιν πάσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως: δς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν 6 βεβηλῶσαι: δν καὶ ἐκρατήσαμεν: παρ' οἱ δυνήση, 7

¹ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ² ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ³ κατηγορέω, accuse, charge. ⁴ Τέρτυλλος, ου, ὁ, Tertullus. ⁵ τυγχάνω, obtain, happen. ⁶ κατόρθωμα, anything happily and successfully accomplished. ⁻ σός, your, yours. ⁿ πρόνοια, ας, ἡ, forethought, foresight. ⁿ πάντη, in every way. ⁿ πανταχοῦ, everywhere. ℩ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ¹² κράτιστος, most noble, most excellent. ¹³ Φῆλιξ, ικος, ὁ, Felix. ¹⁴ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ¹⁵ ἐγκόπτω, impede, detain. ¹⁶ συντόμως, briefly, concisely. ¹⁻ ἐπιείκεια, ας, ἡ, kindness, gentleness. ¹ጾ λοιμός, οῦ, ὁ, pestilence, plague. ¹ゥ κινέω, move, stir. ²ο στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ²¹ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ²² πρωτοστάτης, ου, ὁ, leader, ringleader. ²³ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ²⁴ αἴρεσις, εως, ἡ, choice, faction. ²⁵ βεβηλόω, profane, desecrate.

αὐτὸς ἀνακρίνας, περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ 9 Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

Άπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος 5 10 λέγειν,

Έκ πολλών ἐτών ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῷ ἐπιστάμενος, εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, δυναμένου σου γνώναι ὅτι οὐ πλείους 11 εἰσίν μοι ἡμέραι δεκαδύο, άφ' ῆς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν Ἱερουσαλήμ: καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ 12 εὕρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὅχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν. Οὔτε παραστῆσαί με δύνανται περὶ ὧν νῦν 13 κατηγοροῦσίν μου. Ὁμολογώ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι 14 κατὰ τὴν ὁδὸν ἢν λέγουσιν αἴρεσιν, όὐτως λατρεύω 15

¹ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ² κατηγορέω, accuse, charge. ³ φάσκω, affirm, assert. ⁴ νεύω, nod, beckon (as a sign). ⁵ ἡγεμών, όνος, ό, governor, leader. ⁶ κριτής, ου, ό, judge. ⁷ ἐπίσταμαι, understand, know. ⁸ εὔθυμος, cheerful, encouraged. ⁹ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹⁰ δεκαδύο, twelve, 12. ¹¹ διαλέγομαι, dispute, reason. ¹² ἐπισύστασις, εως, ἡ, gathering, concourse. ¹³ ὁμολογέω, confess, profess. ¹⁴ αἴρεσις, εως, ἡ, choice, faction. ¹⁵ λατρεύω, serve, worship.

τῶ πατρώω θεῶ, πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις: ἐλπίδα ἔχων 15 είς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὖτοι προσδέγονται,2 άνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ αδίκων. 3 Έν τούτω δὲ αὐτὸς ἀσκω, 4 ἀπρόσκοπον 5 16 συνείδησιν έχων πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. Δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων παρεγενόμην 17 έλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ προσφοράς: 7 ἐν οἷς εὖρόν με ἡγνισμένον 8 ἐν τῷ ἱερῷ, 18ού μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς ἀπὸ τῆς 1 Ασίας 10 Ἰουδαῖοι: οθς δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι 11 καὶ 19 κατηγορεῖν 12 εἴ τι ἔχοιεν πρός με. "Η αὐτοὶ οὖτοι 20εἰπάτωσαν, τί εὖρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, 13 στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, $^{^{14}}$ ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς 21 ἔκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς, ὅτι Π ερὶ ἀναστάσεως νεκρῶν έγω κρίνομαι σήμερον ύφ' ύμων.

¹ πατρώος, paternal, received from one's father. ² προσδέχομαι, receive, wait for. ³ ἄδικος, unjust, unrighteous. ⁴ ἀσκέω, practice, engage in. ⁵ ἀπρόσκοπος, blameless, giving no offense. ⁶ ἐλεημοσύνη, ης, ή, alms, alms-giving. ⁷ προσφορά, ᾶς, ή, offering, sacrifice. ⁸ ἀγνίζω, purify, cleanse. ⁹ θόρυβος, ου, ό, uproar, riot. ¹⁰ Ἰσιά, ας, ή, Asia. ¹¹ πάρειμι, be present, have arrived. ¹² κατηγορέω, accuse, charge. ¹³ ἀδίκημα, τος, τό, wrong, injury. ¹⁴ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin.

Άκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ¹ ἀνεβάλετο² αὐτούς, 22 ἀκριβέστερον³ εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπών, "Όταν Λυσίας⁴ ὁ χιλίαρχος⁵ καταβῆ, διαγνώσομαι⁶ τὰ καθ' ὑμᾶς: διαταξάμενός⁻ τε τῷ ἐκατοντάρχη⁶ τηρεῖσθαι 23 τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν¹ο τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν¹¹ ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ.

Μετὰ δὲ ἡμέρας τινάς, παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ¹ σὺν 24 Δρουσίλλη¹² τῆ γυναικὶ οὔση Ἰουδαία, μετεπέμψατο¹³ τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς χριστὸν πίστεως. Διαλεγομένου¹⁴ δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης 25 καὶ ἐγκρατείας¹⁵ καὶ τοῦ κρίματος¹⁶ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος¹² γενόμενος ὁ Φῆλιξ¹ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου: καιρὸν δὲ μεταλαβὼν¹8 μετακαλέσομαί¹9 σε: ἄμα²⁰ καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα²¹ 26

¹ Φῆλιξ, ικος, ὁ, Felix. ² ἀναβάλλω, postpone, defer. ³ ἀκριβῶς, carefully, accurately. ⁴ Λυσίας, ου, ὁ, Lysias, Claudius Lysias. ⁵ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ⁶ διαγινώσκω, distinguish, decide. ⁷ διατάσσω, command, give orders to. ⁸ ἐκατοντάρχης, centurion. ⁹ ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation. ¹⁰ κωλύω, forbid, hinder. ¹¹ ὑπηρετέω, serve, minister to. ¹² Δρούσιλλα, ης, ἡ, Drusilla. ¹³ μεταπέμπω, send for, summon. ¹⁴ διαλέγομαι, dispute, reason. ¹⁵ ἐγκράτεια, ας, ἡ, mastery, self-control. ¹⁶ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ¹⁷ ἔμφοβος, terrified, frightened. ¹⁸ μεταλαμβάνω, partake of, share. ¹⁹ μετακαλέω, send for. ²⁰ ἄμα, at the same time. ²¹ χρῆμα, τος, τό, wealth, money.

δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅπως λύσῃ αὐτόν: διὸ καὶ πυκνότερον¹ αὐτὸν μεταπεμπόμενος² ὡμίλει³ αὐτῷ. Διετίας⁴ δὲ πληρωθείσης, ἔλαβεν διάδοχον⁵ ὁ 27 Φῆλιξ⁶ Πόρκιον⁻ Φῆστον: βέλων τε χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ⁶ κατέλιπεν¹0 τὸν Παῦλον δεδεμένον.

Φῆστος⁸ οὖν ἐπιβὰς¹¹ τῆ ἐπαρχία, ¹² μετὰ τρεῖς ἡμέρας **25** ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας. ¹³ Ἐνεφάνισαν 2 δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν, αἰτούμενοι 3 χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν τοιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, 4 τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Καισαρεία, ¹³ ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει το ἐκπορεύεσθαι. Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν 5

¹ πυκνός, frequent, numerous. ² μεταπέμπω, send for, summon. ³ όμιλέω, converse, speak. ⁴ διετία, ας, ή, space of two years, two years. ⁵ διάδοχος, ου, ό, successor. ⁶ Φῆλιξ, ικος, ό, Felix. ⁷ Πόρκιος, ου, ό, Porcius. ⁸ Φῆστος, ου, ό, Festus. ⁹ καταπίθημι, lay (down), place. ¹⁰ καταλείπω, leave, leave behind. ¹¹ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ¹² ἐπαρχία, ας, ή, sphere of duty, province. ¹³ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ¹⁴ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ¹⁵ ἐνέδρα, ας, ή, ambush, plot. ¹⁶ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁷ τάχος, ους, τό, speed, quickness.

ύμῖν, φησίν, συγκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτω, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ.

 Δ ιατρίψας³ δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, 6 καταβάς εἰς Καισάρειαν, τῆ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος έκέλευσεν τον Παῦλον ἀχθῆναι. 7 Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ίεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα 10 αἰτιώματα 11 φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον 12 ἀποδεῖξαι, 13 ἀπολογουμένου 14 αὐτοῦ ὅτι 8Οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά 15 τι ἥμαρτον. Ὁ Φῆστος 16 δὲ τοῖς 9 Ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, 17 ἀποκριθεὶς τῶ Παύλω εἶπεν, Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβάς, ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ; Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, 10 Έπὶ τοῦ βήματος 7 Καίσαρος 15 ἑστώς εἰμι, ο $\tilde{\mathfrak{b}}^{18}$ με δεῖ

¹ συγκαταβαίνω, go down with someone, go down with. ² κατηγορέω, accuse, charge. ³ διατρίβω, continue, tarry. ⁴ δέκα, ten, 10. ⁵ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ⁶ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ⁷ βήμα, τος, τό, judgment seat. ⁸ κελεύω, order, command. ⁹ περιΐστημι, stand around, avoid. ¹⁰ βαρύς, heavy, burdensome. ¹¹ αιτίωμα, τος, τό, charge, complaint. ¹² ἰσχύω, be strong, able. ¹³ ἀποδείκνυμι, exhibit, display. ¹⁴ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹⁵ Καΐσαρ, ος, ό, Caesar. ¹⁶ Φῆστος, ου, ό, Festus. ¹⁷ κατατίθημι, lay (down), place. ¹⁸ οῦ, where, when.

κρίνεσθαι: Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα,¹ ὡς καὶ σὺ κάλλιον² ἐπιγινώσκεις. Εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ¹ καὶ ἄξιον 11 θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι³ τὸ ἀποθανεῖν: εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὖτοι κατηγοροῦσίν⁴ μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι.⁵ Καίσαρα6 ἐπικαλοῦμαι. Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας8 μετὰ τοῦ 12 συμβουλίου9 ἀπεκρίθη, Καίσαρα6 ἐπικέκλησαι; Ἐπὶ Καίσαρα6 πορεύση.

Ήμερῶν δὲ διαγενομένων¹⁰ τινῶν, Ἁγρίππας¹¹ ὁ 13 βασιλεὺς καὶ Βερνίκη¹² κατήντησαν¹³ εἰς Καισάρειαν,¹⁴ ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.⁷ Ως δὲ πλείους ἡμέρας 14 διέτριβεν¹⁵ ἐκεῖ, ὁ Φῆστος⁷ τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο¹⁶ τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων, Ἁνήρ τίς ἐστιν καταλελειμμένος¹⁷ ὑπὸ Φήλικος¹⁸ δέσμιος,¹⁹ περὶ οὖ, 15 γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν²⁰ οἰ

¹ ἀδικέω, do wrong, harm. ² κάλλιον, very well. ³ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ⁴ κατηγορέω, accuse, charge. ⁵ χαρίζομαι, give freely, forgive. ⁶ Καῖσαρ, ος, ό, Caesar. ⁷ Φῆστος, ου, ό, Festus. ⁸ συλλαλέω, talk with, discuss. ⁹ συμβούλιον, ου, τό, counsel, council. ¹⁰ διαγίνομαι, go through, pass. ¹¹ Ἁγρίππας, α, ό, Agrippa. ¹² Βερνίκη, ης, ή, Bernice. ¹³ καταντάω, come to, arrive. ¹⁴ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ¹⁵ διατρίβω, continue, tarry. ¹⁶ ἀνατίθημι, set forth, declare. ¹⁷ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁸ Φῆλιξ, ικος, ό, Felix. ¹⁹ δέσμιος, ου, ό, prisoner, one bound. ²⁰ ἐμφανίζω, manifest, disclose.

άργιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην. Πρὸς οθς ἀπεκρίθην, 16 ότι οὐκ ἔστιν ἔθος² Ῥωμαίοις³ χαρίζεσθαί⁴ τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν, 5 πρὶν 6 ἢ ὁ κατηγορούμενος 7 κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους,⁸ τόπον τε λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος.¹⁰ 17 ἀπολογίας° Συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, 11 ἀναβολὴν 12 μηδεμίαν ποιησάμενος, τῆ έξῆς 13 καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, $^{^{14}}$ ἐκέλευσα $^{^{15}}$ ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα: περὶ οὖ 18 σταθέντες οἱ κατήγοροι⁸ οὐδεμίαν αἰτίαν¹⁶ ἐπέφερον¹⁷ ὧν ὑπενόουν 18 ἐγώ, ζητήματα 19 δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας 19 δεισιδαιμονίας 20 είχον πρὸς αὐτόν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, 21 δν ἔφασκεν 22 δ Παῦλος ζῆν. 20 23 Απορούμενος 23 δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτου ζήτησιν,

¹ δίκη, ης, ἡ, penalty, punishment. ² ἔθος, ους, τό, custom. ³ Τωμαῖος, ου, ὁ, Roman, Roman citizen. ⁴ χαρίζομαι, give freely, forgive. ⁵ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ⁶ πρίν, before, formerly. ⁻ κατηγορέω, accuse, charge. 8 κατήγορος, ου, ὁ, accuser, prosecutor. ⁵ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ¹0 ἔγκλημα, τος, τό, accusation, charge. ¹¹ ἐνθάδε, within, here. ¹² ἀναβολή, ῆς, ἡ, postponement, delay. ¹³ ἔξῆς, next, next in order. ¹⁴ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ¹⁵ κελεύω, order, command. ¹⁶ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹⁻ ἔπιφέρω, bring upon, inflict. ¹8 ὑπονοέω, suspect, conjecture. ¹⁰ ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ²⁰ δεισιδαιμονία, ας, ἡ, religion, religion in general. ²¹ θνήσκω, die, am dying. ²² φάσκω, affirm, assert. ²³ ἀπορέω, be at a loss, be perplexed. ²⁴ ζήτησις, εως, ἡ, debate, controversy.

ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. Τοῦ δὲ Παύλου 21 ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ² διάγνωσιν,³ ἐκέλευσα⁴ τηρεῖσθαι αὐτόν, ἔως οῦ πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.⁵ Ἁγρίππας⁶ δὲ 22 πρὸς τὸν Φῆστον⁻ ἔφη, Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Ὁ δέ, Αὔριον,⁶ φησίν, ἀκούση αὐτοῦ.

Τῆ οὖν ἐπαύριον, ἐλθόντος τοῦ Ἡγρίππα καὶ τῆς 23
Βερνίκης ιο μετὰ πολλῆς φαντασίας, ι καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον, ι σύν τε τοῖς χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν ι οὖσιν τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φήστου, ἤχθη ὁ Παῦλος. Καί 24 φησιν ὁ Φῆστος, Ἡγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ι ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὖ

¹ κάκεῖ, and there. ² σεβαστός, revered, august. ³ διάγνωσις, εως, ἡ, decision, judicial examination. ⁴ κελεύω, order, command. ⁵ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ⁶ Άγρίππας, α, ὁ, Agrippa. ⁷ Φῆστος, ου, ὁ, Festus. ⁸ αὔριον, tomorrow. ⁹ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ¹⁰ Βερνίκη, ης, ἡ, Bernice. ¹¹ φαντασία, ας, ἡ, pomp, pageantry. ¹² ἀκροατήριον, ου, τό, auditorium, audience hall. ¹³ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ¹⁴ ἐξοχή, ῆς, ἡ, prominence, eminence. ¹⁵ συμπάρειμι, be together, be present with.

πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν¹ μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε,² ἐπιβοῶντες³ μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι.⁴ Ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος⁵ μηδὲν ἄξιον 25 θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν,6 ἔκρινα πέμπειν αὐτόν. Περὶ οἱ ἀσφαλές⁻ τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. 26 Διὸ προήγαγον⁵ αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα² ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἁγρίππα,¹0 ὅπως τῆς ἀνακρίσεως¹¹ γενομένης σχῶ τι γράψαι. Ἅλογον¹² γάρ μοι δοκεῖ, 27 πέμποντα δέσμιον,¹³ μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας¹⁴ σημᾶναι.¹5

Άγρίππας 10 δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεταί 16 σοι 26 ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο, 17 ἐκτείνας 18 τὴν χεῖρα,

¹ ἐντυγχάνω, entreat, intercede. ² ἐνθάδε, within, here. ³ ἐπιβοάω, cry out to or against. ⁴ μηκέτι, no longer. ⁵ καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ⁶ σεβαστός, revered, august. ⁻ ἀσφαλής, certain, definite. ⁿ προάγω, lead forth, go before. ⁿ μάλιστα, especially, most of all. ¹¹ Ἅγρίππας, α, ὁ, Agrippa. ¹¹ ἀνάκρισις, εως, ή, investigation, examination. ¹² ἄλογος, without reason, absurd. ¹³ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ¹⁴ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ¹⁵ σημαίνω, indicate, signify. ¹⁶ ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹⁻ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹৪ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out.

Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι¹ ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ 2 Άγρίππα,² ἥγημαι³ ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι⁴ σήμερον: μάλιστα⁵ γνώστην⁶ 3 όντα σὲ πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἠθῶν 7 τε καὶ ζητημάτων: διὸ δέομαί σου, μακροθύμως ακοῦσαί μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, 12 τὴν 4 άπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασιν πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές 13 με 5 ἄνωθεν, 14 ἐὰν θέλωσιν μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν άκρι Βεστάτην 15 αἴρεσιν 16 τῆς ἡμετέρας 17 θρησκείας 18 ἔζησα Φαρισαῖος. Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς τοὺς 6 πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον 19 ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ 7 νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον 21 ἐλπίζει καταντῆσαι: 22 περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, βασιλεῦ Άγρίππα, όπὸ

¹ ἐγκαλέω, accuse, bring a charge. ² Ἁγρίππας, α, ὁ, Agrippa. ³ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁴ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ⁵ μάλιστα, especially, most of all. ⁶ γνώστης, ου, ὁ, expert, one who knows. ⊓ ἡθος, ους, τό, custom, habit. ⁶ ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ఄ ðéομαι, ask, request. ¹⁰ μακροθύμως, patiently. ¹¹ βίωσις, εως, ἡ, manner of life. ¹² νεότης, ητος, ἡ, youth, youthfulness. ¹³ προγινώσκω, know beforehand. ¹⁴ ἄνωθεν, from above, again. ¹⁵ ἀκριβώς, carefully, accurately. ¹⁶ αἴρεσις, εως, ἡ, choice, faction. ¹ⁿ ἡμέτερος, our, our own. ¹৪ θρησκεία, ας, ἡ, religion, worship. ¹² δωδεκάφυλον, ου, τό, twelve tribes. ²⁰ ἐκτένεια, ας, ἡ, perseverance, earnestness. ²¹ λατρεύω, serve, worship. ²² καταντάω, come to, arrive.

Ἰουδαίων. Τί ἄπιστον¹ κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ θεὸς 8 νεκρούς έγείρει; Έγω μεν οὖν ἔδοξα έμαυτῷ πρὸς τὸ 9 ονομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου² δεῖν πολλὰ ἐναντία³ πρᾶξαι: δ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς 10 τῶν ἀγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν άργιερέων έξουσίαν λαβών, άναιρουμένων⁵ τε αὐτῶν κατήνεγκα 6 ψῆφον. 7 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς 11 πολλάκις ετιμωρών αὐτούς, ἡνάγκαζον 10 βλασφημεῖν: περισσῶς 11 τε ἐμμαινόμενος 12 αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. Ἐν οἶς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν 12 Δ αμασκὸν 13 μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς 14 τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον. 13 βασιλεῦ, οὐρανόθεν¹⁵ ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα¹⁶ τοῦ ήλίου, περιλάμψαν 17 με φως καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. Πάντων δὲ καταπεσόντων 18 ἡμῶν εἰς 14

¹ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ² Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ³ ἐναντίος, opposite, hostile. ⁴ κατακλείω, shut up, lock up. ⁵ ἀναιρέω, take up, kill. ⁶ καταφέρω, bring down, against. ⁷ ψῆφος, ου, ἡ, small smooth stone, voting pebble. ⁸ πολλάκις, often, many times. ⁹ τιμωρέω, punish. ¹⁰ ἀναγκάζω, force, compel. ¹¹ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹² ἐμιμαίνομαι, be enraged, am madly enraged with. ¹³ Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ¹⁴ ἐπιτροπή, ῆς, ἡ, permission, commission. ¹⁵ οὐρανόθεν, from heaven. ¹⁶ λαμπρότης, ητος, ἡ, shining, brilliance. ¹⁷ περιλάμπω, shine around. ¹⁸ καταπίπτω, fall, fall down.

την γην, ήκουσα φωνην λαλούσαν πρός με καὶ λέγουσαν τῆ Ἑβραϊδι¹ διαλέκτω,² Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Σκληρόν 3 σοι πρὸς κέντρα 4 λακτίζειν. 5 15 Έγω δὲ εἶπον, Τίς εἶ, κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν, Έγω εἰμι Ίησοῦς ὃν σὺ διώκεις. Άλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ 16 τούς πόδας σου: είς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί 6 σε ύπηρέτην 7 καὶ μάρτυρα ὧν τε είδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ 17λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οθς ἐγώ σε ἀποστέλλω, 18 ανοίξαι όφθαλμούς αὐτῶν, τοῦ ὑποστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν άμαρτιῶν, καὶ κλῆρον¹⁰ ἐν τοῖς ἡγιασμένοις¹¹ πίστει τῆ εἰς ἐμέ. Ὁθεν, 19 βασιλεῦ Άγρίππα, 13 οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς 14 τῆ οὐρανίω δπτασία, άλλὰ τοῖς ἐν Δ αμασκῶ τρῶτον 20 καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν 18 τῆς

¹Έβραις, ίδος, ή, Hebrew language, Aramaic. ²διάλεκτος, ου, ή, speech, language. ³ σκληρός, hard, rough. ⁴ κέντρον, ου, τό, sharp point, sting. ⁵λακτίζω, kick. ⁶ προχειρίζομαι, determine, appoint. ⁷ ὑπηρέτης, ου, ό, servant, assistant. ⁸ ἐξαιρέω, take out, deliver. ⁹ ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ¹⁰ κλῆρος, ου, ό, lot, portion. ¹¹ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ¹² δθεν, from where, from which. ¹³ Άγρίππας, α, ό, Agrippa. ¹⁴ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ¹⁵ οὐράνιος, heavenly, in heaven. ¹⁶ ὀπτασία, ας, ή, vision, supernatural appearance. ¹⁷ Δαμασκός, οῦ, ή, Damascus. ¹⁸ χώρα, ας, ή, land, region.

Τουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, ἀπαγγέλλων μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας¹ ἔργα πράσσοντας. Ένεκα² τούτων οἱ Ἰουδαῖοί με 21 συλλαβόμενοι³ ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο⁴ διαχειρίσασθαι.⁵ Ἐπικουρίας⁶ οὖν τυχὼν⁻ τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ, ἄχρι τῆς 22 ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυρόμενος⁵ μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸςց λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, εἰ 23 παθητὸς¹ο ὁ χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν Φῶς μέλλει καταγγέλλειν¹¹ τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ¹² ὁ Φῆστος ¹³ μεγάλη 24 τῆ φωνῆ ἔφη, Μαίνη, ¹⁴ Παῦλε: τὰ πολλά σε γράμματα ¹⁵ εἰς μανίαν ¹⁶ περιτρέπει. ¹⁷ Ὁ δέ, Οὐ 25 μαίνομαι, ¹⁴ φησίν, κράτιστε ¹⁸ Φῆστε, ¹³ ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ¹⁹ ῥήματα ἀποφθέγγομαι. ²⁰ 26

¹ μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ² ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ³ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁴ πειράω, try, attempt. ⁵ διαχειρίζομαι, lay violent hands on, put to death. ⁶ ἐπικουρία, ας, ή, help, aid. ⁷ τυγχάνω, obtain, happen. ⁸ μαρτύρομαι, affirm, testify. ⁹ ἐκτός, aside from, besides. ¹⁰ παθητός, subject to suffering. ¹¹ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹² ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹³ Φῆστος, ου, ό, Festus. ¹⁴ μαίνομαι, rage, be furious. ¹⁵ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ¹⁶ μανία, ας, ή, madness, frenzy. ¹⁷ περιτρέπω, turn about, drive insane. ¹⁸ κράτιστος, most noble, most excellent. ¹⁹ σωφροσύνη, ης, ή, self control, moderation. ²⁰ ἀποφθέγγομαι, declare, utter.

Έπίσταται¹ γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὅν καὶ παρρησιαζόμενος² λαλῶ: λανθάνειν³ γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν: οὐ γὰρ ἐν γωνίᾳ⁴ πεπραγμένον τοῦτο. Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἁγρίππας⁵ 27 τοῖς προφήταις; Οἶδα ὅτι πιστεύεις. Ὁ δὲ Ἁγρίππας⁵ 28 πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν⁶ γενέσθαι. Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν, Εὐξαίμην⁻ 29 ἄν τῷ θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος⁶ κὰγώ εἰμι, παρεκτὸς⁶ τῶν δεσμῶν¹ο τούτων.

Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ 30 ἡγεμών, ¹¹ ἥ τε Βερνίκη, ¹² καὶ οἱ συγκαθήμενοι ¹³ αὐτοῖς: καὶ ἀναχωρήσαντες ¹⁴ ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, 31 λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν ¹⁰

¹ ἐπίσταμαι, understand, know. ² παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ³ λανθάνω, escape notice, am hidden. ⁴ γωνία, ας, ή, angle, corner. ⁵ ἄγρίππας, α, ό, Agrippa. ⁶ Χριστιανός, οῦ, ὁ, Christian. ⁷ εὄχομαι, pray, wish. ⁸ ὁποῖος, what sort of, what kind of. ⁹ παρεκτός, except for, apart from. ¹⁰ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ¹¹ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹² Βερνίκη, ης, ή, Bernice. ¹³ συγκάθημαι, sit with. ¹⁴ ἀναχωρέω, depart, withdraw.

πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὖτος. Ἀγρίππας¹ δὲ τῷ Φήστῳ² 32 ἔφη, Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὖτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.³

①ς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν⁴ ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν,⁵ 27 παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας⁴ ἑκατοντάρχη,⁻ ὀνόματι Ἰουλίῳ,⁵ σπείρης⁰ Σεβαστῆς.¹⁰ Ἐπιβάντες¹¹ δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ,¹² 2 μέλλοντες πλεῖν¹³ τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν¹⁴ τόπους, ἀνήχθημεν,¹⁵ ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου¹⁶ Μακεδόνος¹⁻ Θεσσαλονικέως.¹⁵ Τῆ τε ἑτέρᾳ 3 κατήχθημεν¹⁰ εἰς Σιδῶνα:²⁰ φιλανθρώπως²¹ τε ὁ Ἰούλιος⁵ τῷ Παύλῳ χρησάμενος²² ἐπέτρεψεν²³ πρὸς τοὺς φίλους²⁴ πορευθέντα ἐπιμελείας²⁵ τυχεῖν.²⁶ 4 Κὰκεῖθεν²⁻ ἀναχθέντες¹⁵ ὑπεπλεύσαμεν²⁵ τὴν Κύπρον,

¹ Άγρίππας, α, δ, Agrippa. ² Φῆστος, ου, δ, Festus. ³ Καῖσαρ, ος, δ, Caesar. ⁴ ἀποπλέω, sail away. ⁵ Τταλία, ας, ἡ, Italy. ⁶ δεσμώτης, ου, δ, prisoner, captive. ⁻ ἐκατοντάρχης, centurion. ⁵ Ἰούλιος, ου, δ, Julius. ⁵ σπεῖρα, ης, ἡ, cohort. ¹0 σεβαστός, revered, august. ¹¹ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ¹² Άδραμυττηνός, of Adramyttium. ¹³ πλέω, sail. ¹⁴ Ασία, ας, ἡ, Asia. ¹⁵ ἀνάγω, lead up, restore. ¹⁶ Άρίσταρχος, ου, δ, Aristarchus. ¹⁻ Μακεδών, όνος, δ, Macedonian. ¹৪ Θεσσαλονικεύς, έως, δ, Thessalonian. ¹9 κατάγω, bring down, lead down. ²⁰ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ²¹ φιλανθρώπως, benevolently, kindly. ²² χράομαι, use, make use of. ²³ ἐπιτρέπω, permit, allow. ²⁴ φίλος, ου, δ, loving, friend. ²⁵ ἐπιμέλεια, ας, ἡ, care, attention. ²⁶ τυγχάνω, obtain, happen. ²⁻ κἀκεῖθεν, and thence, and from there. ²৪ ὑποπλέω, sail under the shelter of, sail under. ²९ Κύπρος, ου, ἡ, Cyprus.

διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.¹ Τό τε πέλαγος² 5 τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν³ καὶ Παμφυλίαν⁴ διαπλεύσαντες,⁵ κατήλθομεν⁶ εἰς Μύρα⁻ τῆς Λυκίας.8 6 Κἀκεῖ³ εὑρὼν ὁ ἑκατόνταρχος¹⁰ πλοῖον Ἀλεξανδρῖνον πλέον¹² εἰς τὴν Ἰταλίαν,¹³ ἐνεβίβασεν¹⁴ ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες,¹⁵ καὶ μόλις¹⁶ γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον,¹⁻ μὴ προσεῶντος¹8 ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν¹9 τὴν Κρήτην²⁰ κατὰ Σαλμώνην:²¹ μόλις¹⁶ τε παραλεγόμενοι²² αὐτὴν 8 ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς Λιμένας, ῷ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασαία.²⁴

Ικανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, 25 καὶ ὄντος ἤδη 9 26 ἐπισφαλοῦς 26 τοῦ πλοός, 27 διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν 28 ἤδη παρεληλυθέναι, 29 παρήνει 30 ὁ Παῦλος λέγων 20

¹ ἐναντίος, opposite, hostile. ² πέλαγος, ους, τό, open sea, depths of the sea. ³ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ⁴ Παμφυλία, ας, ἡ, Pamphylia. ⁵ διαπλέω, sail through, sail over. ⁶ κατέρχομαι, come down, go down. ⊓ Μύρα, ων, τό, Myra. ¹ Λυκία, ας, ἡ, Lycia. ९ κὰκεῖ, and there. ¹¹ ἐκατοντάρχης, centurion. ¹¹ Ἀλεξανδρῖνος, Alexandrian. ¹² πλέω, sail. ¹³ Ἰταλία, ας, ἡ, Italy. ¹⁴ ἐμβιβάζω, put aboard, embark. ¹⁵ βραδυπλοέω, sail slowly. ¹⁶ μόλις, with difficulty, hardly. ¹⊓ Κνίδος, ου, ἡ, Cnidus. ¹² προσεάω, permit to go farther. ¹⁰ ὑποπλέω, sail under the shelter of, sail under. ²⁰ Κρήτη, ης, ἡ, Crete. ²¹ Σαλμώνη, ης, ἡ, Salmone. ²² παραλέγομαι, coast or sail along, sail past. ²³ λιμήν, ένος, ὁ, harbor, haven. ²⁴ Λασαία, ας, ἡ, Lasea. ²⁵ διαγίνομαι, go through, pass. ²⁶ ἐπισφαλής, unsafe, dangerous. ²ⁿ πλόος, ὁ, voyage. ²৪ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ²⁰ παρέγχομαι, pass by, go by. ³⁰ παραινέω, recommend, urge.

αὐτοῖς, Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως¹ καὶ πολλῆς ζημίας, οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου άλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 4 Ὁ 11 δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτη καὶ τῷ ναυκλήρω ἐπείθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις. 12 Άνευθέτου⁸ δὲ τοῦ λιμένος ὑπάργοντος πρὸς παραχειμασίαν, 10 οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν 11 ανανθηναι¹² κακείθεν.¹³ εἴ πως δύναιντο καταντήσαντες 14 εἰς Φοίνικα 15 παραγειμάσαι, 16 λιμένα τῆς Κρήτης 17 βλέποντα κατὰ λίβα 18 καὶ κατὰ χῶρον. 19 Υποπνεύσαντος δε νότου, δόξαντες τῆς 13 προθέσεως 22 κεκρατηκέναι, ἄραντες ἇσσον²³ παρελέγοντο 24 τὴν Κρήτην. 17 Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν 14 κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός,25 ὁ καλούμενος

¹ ὅβρις, εως, ἡ, damage, insult. ²ζημία, ας, ἡ, damage, loss. ³ φορτίον, ου, τό, burden, load. ⁴ πλόος, ὁ, voyage. ⁵ ἐκατοντάρχης, centurion. ⁶ κυβερνήτης, ου, ὁ, shipmaster, pilot. ⁷ ναύκληρος, ου, ὁ, ship captain, master of a ship. ⁸ ἀνεύθετος, unsuitable, poor. ⁹λιμήν, ένος, ὁ, harbor, haven. ¹⁰ παραχειμασία, ας, ἡ, wintering. ¹¹ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹² ἀνάγω, lead up, restore. ¹³ κὰκείθεν, and thence, and from there. ¹⁴ καταντάω, come to, arrive. ¹⁵ φοῖνιξ, ὁ, palm tree, palm branch. ¹⁶ παραχειμάζω, winter, pass the winter. ¹⁷ Κρήτη, ης, ἡ, Crete. ¹⁸ λίψ, ὁ, south-west, south-west wind. ¹⁹ χῶρος, ου, ὁ, northwest wind. ²⁰ ὑποπνέω, blow gently. ²¹ νότος, ου, ὁ, south wind, south. ²² πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ²³ ἄσσον, nearer, close by. ²⁴ παραλέγομαι, coast or sail along, sail past. ²⁵ τυφωνικός, like a whirlwind, violent.

Εὐροκλύδων: συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ 15 μη δυναμένου αντοφθαλμεῖν τω ανέμω, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. Νησίον⁵ δέ τι ὑποδραμόντες⁶ καλούμενον 16 Κλαύδην μόλις Ισχύσαμεν περικρατεῖς το γενέσθαι τῆς σκάφης: ¹¹ ἣν ἄραντες, βοηθείαις ¹² ἐγρῶντο, ¹³ 17 ύποζωννύντες 14 τὸ πλοῖον: φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτην 15 ἐκπέσωσιν, 16 γαλάσαντες 17 τὸ σκεῦος, 18 οὕτως ἐφέροντο. Σφοδρῶς 19 δὲ χειμαζομένων 20 ἡμῶν, 18 τῆ ἑξῆς²¹ ἐκβολὴν²² ἐποιοῦντο: καὶ τῆ τρίτη 19 αὐτόχειρες 23 τὴν σκευὴν 24 τοῦ πλοίου ἐρρίψαμεν. 25 20 Μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων 26 ἐπιφαινόντων 27 ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός²⁸ τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, 29 λοιπὸν περιηρεῖτο 30 πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ήμᾶς. Πολλῆς δὲ ἀσιτίας 31 ὑπαρχούσης, 21

¹ Εὐροκλύδων, ὁ, east-north-east wind. ² συναρπάζω, seize, drag away. ³ ἀντοφθαλμέω, look directly at, face. ⁴ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ⁵ νησίον, ου, τό, small island, little island. ⁶ ὑποτρέχω, run under the shelter of. ⁷ Κλαῦδη, ης, ή, Cauda, Clauda. ⁸ μόλις, with difficulty, hardly. ⁹ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁰ περικρατής, having power, having full command of. ¹¹ σκάφη, ης, ή, dish, small boat. ¹² βοήθεια, ας, ή, help, assistance. ¹³ χράομαι, use, make use of. ¹⁴ ὑποζώννυμι, undergird, brace. ¹⁵ Σύρτις, εως, ή, Syrtis, quicksand. ¹⁶ ἐκπίπτω, fall away, fall out. ¹⁷ χαλάω, slacken, let down. ¹⁸ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹⁹ σφοδρῶς, exceedingly, greatly. ²⁰ χειμάζομαι, toss in a storm, distress. ²¹ ἐξῆς, next, next in order. ²² ἐκβολή, ῆς, ή, jettisoning, throwing out. ²³ αὐτόχειρ, with one's own hand. ²⁴ σκευή, ῆς, ἡ, equipment, tackle. ²⁵ ῥίπτω, throw, cast. ²⁶ ἄστρον, ου, τό, star. ²⁷ ἐπιφαίνω, appear, shine. ²⁸ χειμών, ῶνος, ὁ, winter, storm. ²⁹ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ³⁰ περιαιρέω, cast off, take away. ³¹ ἀσττία, ας, ἡ, lack of appetite, abstinence.

τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσω αὐτῶν εἶπεν, "Εδει μέν, $\tilde{\omega}^1$ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι $\tilde{\omega}^3$ ἀπὸ τῆς Κρήτης, ⁴ κερδῆσαί ⁵ τε τὴν ὕβριν ⁶ ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 7 Καὶ τὰ νῦν παραινῶ 8 ὑμᾶς εὐθυμεῖν: 9 22 ἀποβολη¹⁰ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλην τοῦ πλοίου. Παρέστη γάρ μοι ταύτη τῆ νυκτὶ ἄγγελος 23 τοῦ θεοῦ, οὖ εἰμι, ὧ καὶ λατρεύω, 11 λέγων, Μὴ φοβοῦ, 24 Παῦλε: Καίσαρί¹² σε δεῖ παραστῆναι: καὶ ἰδού, κεγάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. Διὸ εὐθυμεῖτε' ἄνδρες: πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι 25 οὕτως ἔσται καθ' ὂν τρόπον 15 λελάληταί μοι. Εἰς 26 νῆσον 16 δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. 17

Ως δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη 18 νὺξ ἐγένετο, διαφερομένων 27 ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, 20 κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται 22 προσάγειν 23 τινὰ αὐτοῖς χώραν: 24 καὶ 28

¹ δ, Oh! omega. ² πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ³ ἀνάγω, lead up, restore. ⁴ Κρήτη, ης, ή, Crete. 5 κερδαίνω, gain, win. 6 ὕβρις, εως, ή, damage, insult. ⁻ ζημία, ας, ή, damage, loss. 8 παραινέω, recommend, urge. 9 εύθυμέω, be cheerful, am cheerful. ¹¹ ἀποβολή, ής, ή, rejection, loss. ¹¹ λατρεύω, serve, worship. ¹² Καΐσαρ, ος, ό, Caesar. ¹³ χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹⁴ πλέω, sail. ¹⁵ τρόπος, ου, ό, manner, way. ¹⁶ νήσος, ου, ή, island. ¹⁻ ἐκπίπτω, fall away, fall out. ¹² τεσσαρεσκαιδέκατος, fourteenth. ¹⁰ διαφέρω, differ, carry through. ²⁰ Ἀδρίας, ου, ό, Adriatic Sea. ²¹ ὑπονοέω, suspect, conjecture. ²² ναύτης, ου, ό, sailor, seaman. ²³ προσάγω, bring (forward), approach. ²⁴ χώρα, ας, ή, land, region.

βολίσαντες εὖρον ὀργυιὰς εἴκοσι: βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὖρον ὀργυιὰς² δεκαπέντε: 6 φοβούμενοί τε μήπως 7 εἰς τραχεῖς 8 τόπους 29 ἐκπέσωμεν, εκ πρύμνης 10 ρίψαντες 11 ἀγκύρας 12 τέσσαρας, ηὔχοντο 13 ἡμέραν γενέσθαι. Τῶν δὲ ναυτῶν 30 ζητούντων φυγεῖν 15 ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων 16 τὴν σκάφην¹⁷ εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει¹⁸ ὡς ἐκ πρώρας¹⁹ μελλόντων ἀγκύρας¹² ἐκτείνειν,²⁰ εἶπεν ὁ 31Παύλος τῷ ἑκατοντάρχη 21 καὶ τοῖς στρατιώταις, 22 Έὰν μὴ οὖτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. Τότε οἱ στρατιῶται²² ἀπέκοψαν²³ τὰ σχοινία 32 τῆς σκάφης, 17 καὶ εἴασαν 25 αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 9 Άγρι δὲ 33 οῦ ἤμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος μεταλαβεῖν26 τροφῆς.27 ἄπαντας λέγων, Τεσσαρεσκαιδεκάτην 28 σήμερον ήμέραν

 $^{^1}$ βολίζω, take soundings. 2 δργυία, ας, ή, fathom, about five or six feet. 3 εἴκοσι, twenty, 20. 4 βραχύς, short, little. 5 διϊστημι, pass, part. 6 δεκαπέντε, fifteen, 15. 7 μήπως, lest in any way, lest perhaps. 8 τραχύς, rough, uneven. 9 εκπίπτω, fall away, fall out. 10 πρύμνα, ης, ή, stern (of a ship). 11 ρίπτω, throw, cast. 12 ἄγκυρα, ας, ή, anchor. 13 εὕχομαι, pray, wish. 14 ναύτης, ου, δ, sailor, seaman. 15 φεύγω, flee, escape. 16 χαλάω, slacken, let down. 17 σκάφη, ης, ή, dish, small boat. 18 πρόφασις, εως, ή, pretense, pretext. 19 πρώρα, ας, ή, prow of a ship. 20 εκτείνω, stretch forth, stretch out. 21 έκατοντάρχης, centurion. 22 στρατιώτης, ου, δ, soldier. 23 ἀποκόπτω, cut off, smite. 24 σχοινίον, ου, τό, rope, cord. 25 εάω, permit, allow. 26 μεταλαμβάνω, partake of, share. 27 τροφή, ῆς, ή, food, nourishment. 28 τεσσαρεσκαιδέκατος, fourteenth.

μηδὲν προσδοκῶντες¹ ἄσιτοι² διατελεῖτε.3 προσλαβόμενοι. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς προσλαβεῖν 34 τροφῆς: τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ύπάρχει: οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶ ξ^7 ἐκ τῆς κεφαλῆς Εἰπών δὲ ταῦτα, καὶ λαβών ἄρτον, 35 εὐγαρίστησεν τῶ θεῶ ἐνώπιον πάντων: καὶ κλάσας⁸ ἤρξατο ἐσθίειν. Εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες καὶ 36 αὐτοὶ προσελάβοντο⁴ τροφῆς. ⁵ Ήμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ 37 αὶ πᾶσαι ψυχαί, διακόσιαι έβδομήκοντα έξ. 23 38 Κορεσθέντες 13 δὲ τῆς τροφῆς 5 ἐκούφιζον 14 τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον¹⁵ εἰς τὴν θάλασσαν. "Ότε δὲ 39 ήμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον: κόλπον 6 δέ τινα κατενόουν 17 ἔχοντα αἰγιαλόν, 18 εἰς ὃν έβουλεύσαντο, 19 εἰ δυνατόν, έξῶσαι 20 τὸ πλοῖον. Καὶ 40τὰς ἀγκύρας²¹ περιελόντες²² εἴων²³ εἰς τὴν θάλασσαν,

¹ προσδοκάω, wait for, look for. ² ἄσιτος, without eating, fasting. ³ διατελέω, continue, remain. ⁴ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ⁵ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ⁶ ὑμέτερος, your. ⁷ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ⁸ κλάω, break. ⁹ εὔθυμος, cheerful, encouraged. ¹⁰ διακόσιοι, two hundred, 200. ¹¹ ἑβδομήκοντα, seventy, 70. ¹² ἔξ, six, 6. ¹³ κορέννυμι, satiate, fill. ¹⁴ κουφίζω, make light, lighten. ¹⁵ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ¹⁶ κόλπος, ου, ὁ, bosom, breast. ¹⁷ κατανοέω, observe, understand. ¹⁸ αἰγιαλός, οῦ, ὁ, seashore, beach. ¹⁹ βουλεύω, deliberate, take counsel. ²⁰ ἔξωθέω, drive out, run aground. ²¹ ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. ²² περιαιρέω, cast off, take away. ²³ ἐάω, permit, allow.

ἄμα¹ ἀνέντες² τὰς ζευκτηρίας³ τῶν πηδαλίων:⁴ καὶ ἐπάραντες 5 τὸν ἀρτέμονα 6 τῆ πνεούση 7 κατεῖχον 8 εἰς τὸν αἰγιαλόν. 9 Περιπεσόντες 10 δὲ εἰς τόπον 41 διθάλασσον 11 έπώκειλαν 12 την ναῦν: 13 καὶ ή μὲν πρῶρα¹⁴ ἐρείσασα¹⁵ ἔμεινεν ἀσάλευτος, ¹⁶ ἡ δὲ <math>πρύμνα¹⁷ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας 18 τῶν κυμάτων. 19 Τῶν δὲ 42στρατιωτῶν 20 βουλη 21 ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας 22 άποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας 23 διαφύγη. 24 Ο 43 δὲ ἑκατόνταρχος,²⁵ βουλόμενος διασώσαι²⁶ τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν 27 αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, 28 ἐκέλευσέν 29 τε τοὺς δυναμένους κολυμβ \tilde{a} ν 30 άπορρίψαντας 31 πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι: 32 καὶ 44 τούς λοιπούς, οθς μεν έπι σανίσιν, 33 οθς δε έπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας

 $^{^1}$ άμα, at the same time. 2 ἀνίημι, give up, loosen. 3 ζευκτηρία, ας, ή, band, rope. 4 πηδάλιον, ου, τό, rudder, rudder of a ship. 5 ἐπαίρω, lift up, raise. 6 ἀρτέμων, ωνος, δ, foresail, set on the bow. 7 πνέω, blow. 8 κατέχω, hold back, hold fast. 9 αὶγιαλός, οῦ, ὁ, seashore, beach. 10 περιπίπτω, fall in with, strike. 11 διθάλασσος, where two seas met, between two seas. 12 ἐποκέλλω, force forward, run aground. 13 ναῦς, ή, ship, vessel. 14 πρώρα, ας, ή, prow of a ship. 15 ἐρείδω, stick fast, fix firmly. 16 ἀσάλευτος, immovable, unshakable. 17 πρύμνα, ης, ή, stern (of a ship). 18 βία, ας, ή, strength, force. 19 κῦμα, τος, τό, wave. 20 στρατιώτης, ου, ό, soldier. 21 βουλή, ῆς, ή, counsel, purpose. 22 δεσμώτης, ου, ό, prisoner, captive. 23 ἐκκολυμβάω, swim away, swim out. 24 διαφεύγω, escape, escape by flight. 25 ἐκατοντάρχης, centurion. 26 διασώζω, save, bring safely to. 27 κωλύω, forbid, hinder. 28 βούλημα, τος, τό, purpose, will. 29 κελεύω, order, command. 30 κολυμβάω, swim up and down, swim. 31 ἀπορρίπτω, throw away from, throw overboard. 32 ἔξειμι, go away, leave. 33 σανίς, ίδος, ή, board, plank.

διασωθῆναι 1 ἐπὶ τὴν γῆν.

Καὶ διασωθέντες, $^{^1}$ τότε ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη $^{^2}$ ἡ νῆσος $^{^3}$ Οἱ δὲ βάρβαροι⁴ παρεῖγον⁵ οὐ τὴν 2 τυγοῦσαν⁶ φιλανθρωπίαν⁷ ἡμῖν: ἀνάψαντες⁸ γὰρ πυράν, προσελάβοντο πάντας ήμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν 11 τὸν ἐφεστῶτα, 12 καὶ διὰ τὸ ψύχος. 13 Συστρέψαντος 14 3 δὲ τοῦ Παύλου Φρυγάνων 15 πληθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ την πυράν, εχιδνα έκ της θέρμης διεξελθοῦσα καθήψεν 18 τής χειρὸς αὐτοῦ. Ω ς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι 4 4 κρεμάμενον 19 τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Π άντως 20 φονεύς 21 ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ούτος, δν διασωθέντα έκ της θαλάσσης η Δ ίκη 22 ζην οὐκ εἴασεν. 23 23 23 24 το θηρίον εἰς το 24 πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. Οἱ δὲ προσεδόκων 25 αὐτὸν 6

¹ διασώζω, save, bring safely to. ² Μελίτη, ης, ή, Malta, Melita. ³ νήσος, ου, ή, island. ⁴ βάρβαρος, barbarous, barbarian. ⁵ παρέχω, offer, afford. ⁶ τυγχάνω, obtain, happen. ⁷ φιλανθρωπία, ας, ή, (loving) kindness, love for mankind. ⁸ ἀνάπτω, kindle, set on fire. ⁹ πυρά, ᾶς, ή, fire. ¹⁰ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ¹¹ ὑετός, ου, ὁ, rain. ¹² ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹³ ψῦχος, ους, τό, cold. ¹⁴ συστρέφω, gather up, bring together. ¹⁵ φρύγανον, ου, τό, bush, shrub. ¹⁶ ἔχιδνα, ης, ή, viper, serpent. ¹⁷ θέρμη, ης, ή, heat. ¹⁸ καθάπτω, take hold of, seize. ¹⁹ κρεμάννυμι, hang, hang up. ²⁰ πάντως, altogether, by all means. ²¹ φονεύς, έως, ὁ, murderer. ²² δίκη, ης, ή, penalty, punishment. ²³ ἐάω, permit, allow. ²⁴ ἀποτινάσσω, shake off. ²⁵ προσδοχάω, wait for, look for.

μέλλειν πίμπρασθαι¹ ἢ καταπίπτειν² ἄφνω³ νεκρόν: ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων,⁴ καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον⁵ εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι⁶ ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι.

Έν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ 7 πρώτῳ τῆς νήσου, δονόματι Ποπλίῳ, δος ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. Έγενετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου δου πατακεῖσθαι: πρὸς δν ὁ Παῦλος εἰσελθών, καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο ἀπρός. Τούτου οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες θὰσθενείας ἐν τῆ νήσῳ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο: οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, 10 καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὴν χρείαν.

¹ πίμπρημι, burn with fever, swell up. ² καταπίπτω, fall, fall down. ³ ἄφνω, suddenly. ⁴ προσδοκάω, wait for, look for. ⁵ ἄτοπος, out of place, unusual. ⁶ μεταβάλλω, change, change my mind. ⁷ χωρίον, ου, τό, place, field. ⁸ νῆσος, ου, ή, island. ⁹ Πόπλιος, ου, ό, Publius. ¹⁰ ἀναδέχομαι, undertake, receive. ¹¹ φιλοφρόνως, courteously, hospitably. ¹² ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ¹³ πυρετός, οῦ, ὁ, fever. ¹⁴ δυσεντερία, ας, ή, dysentery. ¹⁵ συνέχω, hold fast, oppress. ¹⁶ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹⁷ ἰάομαι, heal. ¹⁸ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ¹⁹ τιμάω, honor, value at a price. ²⁰ ἀνάγω, lead up, restore.

τρεῖς μῆνας $\mathring{\eta}$ ηθημεν ἐν πλοίω 11παρακεχειμακότι 2 ἐν τῆ νήσ ω , Αλεξανδρίν ω , παρασήμω⁵ Δ ιοσκούροις. Καὶ καταχθέντες εἰς 12 Συρακούσας⁸ ἐπεμείναμεν⁹ ἡμέρας τρεῖς: ὅθεν¹⁰ 13 περιελθόντες 11 κατηντήσαμεν 22 εἰς Υήγιον, 3 καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου 14 νότου, 15 δευτεραῖοι 16 ήλθομεν εἰς Ποτιόλους: 17 οῦ 18 εὑρόντες ἀδελφούς, 14παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά: καὶ ούτως εἰς τὴν Ῥώμην 19 ἤλθομεν. Κἀκεῖθεν 20 οἱ 15 άδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν 21 ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου 22 Φόρου 23 καὶ Τριῶν Ταβερνῶν: 24 ους ίδων ο Παύλος, εὐχαριστήσας τῷ θεῷ, ἔλαβεν θάρσος.25

¹ μήν, δ, month, certainly. ² παραχειμάζω, winter, pass the winter. ³ νήσος, ου, ή, island. ⁴ Άλεξανδρῖνος, Alexandrian. ⁵ παράσημος, peculiar, marked (with a figurehead). ⁶ Διόσκουροι, ων, δ, Dioscuri, Castor and Pollux. ⁷ κατάγω, bring down, lead down. ⁸ Συράκουσαι, ων, ή, Syracuse. ⁹ ἐπιμένω, continue, remain. ¹⁰ δθεν, from where, from which. ¹¹ περιέρχομαι, go about, go around. ¹² καταντάω, come to, arrive. ¹³ Ρήγιον, ου, τό, Rhegium. ¹⁴ ἐπιγίνομαι, come to pass, arise. ¹⁵ νότος, ου, δ, south wind, south. ¹⁶ δευτεραῖος, on the second day, on the next day. ¹⁷ Ποτίολοι, ων, δ, Puteoli. ¹⁸ οὖ, where, when. ¹⁹ ῥώμη, ης, ή, Rome, strength. ²⁰ κάκεῖθεν, and thence, and from there. ²¹ ἀπάντησις, εως, ή, meeting, act of meeting. ²² Άππιος, ου, δ, Appius. ²³ Φόρον, ου, τό, market, forum. ²⁴ ταβέρναι, ῶν, ή, taverns. ²⁵ θάρσος, ους, τό, courage.

"Ότε δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην,¹ ὁ ἑκατόνταρχος² 16 παρέδωκεν τοὺς δεσμίους³ τῷ στρατοπεδάρχη:⁴ τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη⁵ μένειν καθ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτη.6

Έγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι⁷ τὸν 17 Παῦλον τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους: συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγεν πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον⁸ ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσιν⁹ τοῖς πατρώοις, ¹⁰ δέσμιος³ ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων: ¹¹ οἴτινες 18 ἀνακρίναντές ¹² με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν ¹³ θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. 19 Ἁντιλεγόντων ¹⁴ δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἡναγκάσθην ¹⁵ ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, ¹⁶ οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι. ¹⁷ Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν ¹³ 20

¹ ρώμη, ης, ή, Rome, strength. ² έκατοντάρχης, centurion. ³ δέσμιος, ου, ό, prisoner, one bound. ⁴ στρατοπεδάρχης, ου, ό, military commander. ⁵ ἐπιτρέπω, permit, allow. ⁶ στρατιώτης, ου, ό, soldier. ⁷ συγκαλέω, call together. ⁸ ἐναντίος, opposite, hostile. ⁹ ἔθος, ους, τό, custom. ¹⁰ πατρῷος, paternal, received from one's father. ¹¹ Ρωμαῖος, ου, ό, Roman, Roman citizen. ¹² ἀνακρίνω, examine, inquire into. ¹³ αlτία, ας, ή, cause, reason. ¹⁴ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁵ ἀναγκάζω, force, compel. ¹⁶ Καῖσαρ, ος, ό, Caesar. ¹⁷ κατηγορέω, accuse, charge.

παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι: ἔνεκεν² γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν³ ταύτην περίκειμαι. Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον, Ἡμεῖς οὔτε 21 γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἑλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. Ἁξιοῦμεν δὲ παρὰ 22 σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς: περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. Δε

Ταξάμενοι¹² δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἦκον¹³ πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν 23 ξενίαν¹⁴ πλείονες: οἷς ἐξετίθετο¹⁵ διαμαρτυρόμενος¹⁶ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῖ¹⁷ ἔως ἑσπέρας.¹⁸ Καὶ οἱ μὲν 24 ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν.¹⁹ 25

 $^{^1}$ προσλαλέω, speak to, speak with. 2 ἔνεκεν, for the sake of, on account of. 3 ἄλυσις, εως, $\dot{\eta}$, chain. 4 περίκειμαι, be around, surround. 5 γράμμα, τος, τό, letter, writings. 6 άξιόω, consider worthy. 7 φρονέω, think, judge. 8 αἴρεσις, εως, $\dot{\eta}$, choice, faction. 9 γνωστός, known, acquaintance. 10 πανταχοῦ, everywhere. 11 ἀντιλέγω, speak against, oppose. 12 τάσσω, arrange, appoint. 13 ἥκω, have come, am present. 14 ξενία, ας, $\dot{\eta}$, hospitality, lodging place. 15 ἐκτίθημι, declare, explain. 16 διαμαρτύρομαι, testify solemnly. 17 πρωΐ, early in the morning, at dawn. 18 ἐσπέρα, ας, $\dot{\eta}$, evening. 19 ἀπιστέω, disbelieve, be faithless.

Ασύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι Καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου² τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγον, Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν 26 τοῦτον καὶ εἰπόν, 3 κοῦ 3 ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε: καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη 27 γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως⁶ ήκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν: μήποτε⁸ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὡσὶν καὶ τῆ καρδία συνῶσιν, ἀκούσωσιν, ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι° αὐτούς. Γνωστὸν¹⁰ οὖν 28 ἔστω ύμιν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον¹¹ τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. Καὶ ταῦτα αὐτοῦ 29 εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν έαυτοῖς συζήτησιν.¹²

¹ ἀσύμφωνος, discordant, in disagreement. ² Ἡσαῖας, ου, ὁ, Isaiah. ³ ἀκοή, ής, ἡ, hearing, report. ⁴ συνίημι, understand, consider. ⁵ παχύνω, fatten. ⁶ βαρέως, with difficulty, heavily. ⁷ καμμύω, close (the eyes), close. ⁸ μήποτε, never, lest perchance. ⁹ ἰάομαι, heal. ¹⁰ γνωστός, known, acquaintance. ¹¹ σωτήριος, saving, bringing salvation. ¹² συζήτησις, εως, ἡ, mutual questioning, disputation.

"Εμεινεν δὲ ὁ Παῦλος διετίαν¹ ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι,² 30 καὶ ἀπεδέχετο³ πάντας τοὺς εἰσπορευομένους⁴ πρὸς αὐτόν, κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ 31 διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, μετὰ πάσης παρρησίας, ἀκωλύτως.5

 $^{^1}$ διετία, ας, ή, space of two years, two years. 2 μίσθωμα, τος, τό, what is rented, rented house. 3 ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. 4 είσπορεύομαι, enter, journey into. 5 ἀκωλύτως, without hindrance, freely.